A1.2
041

THE
UNIVERSITY OF MANCHESTER

MEDICAL LIBRARY

A1.2
041

THE
UNIVERSITY OF MANCHESTER

MEDICAL LIBRARY

DUÆ DISSERTATIONES

IN

PUBLICIS SCHOLIS CANTABRIGIÆ

HABITÆ

I. Praxi Medicinæ non eſt apprime neceſſaria Scientia Anatomica.

II. Fœtuum Deformitates non oriuntur ab Imaginatione Prægnantis.

QUIBUS SUBJUNGITUR

Florilegium Medicum ſive Excerpta quædam ex Hippocrate Græcè, cum novâ Latinâ Verſione, Notis quibuſdam additis et Emendationibus propoſitis.

A THOMA OKES, M.D. Cantab.

CANTABRIGIÆ,

Typis Academicis excudebat J. Archdeacon.

Proſtant venales apud T. & J. Merrill, et J. Woodyer, Cantabrigiæ; J. Beecroft, Ben. White, et T. Cadell, Londini; et D. Prince, Oxonii.

M. DCC. LXX.

79.303 A1·2
10·4·56 041

UNIVERSITY OF MANCHESTER
MEDICAL
LIBRARY

DIGNISSIMO PRÆPOSITO

VICE-PRÆPOSITO

SOCIIS ET ALUMNIS

COLLEGII REGALIS CANTAB.

HOC

OPUSCULUM

D. D. D.

EJUSDEM COLLEGII

NUPER SOCIUS THOMAS OKES, M.D.

DIGNISSIMO PRÆPOSITO

VICE-PRÆPOSITO

SOCIIS ET ALUMNIS

COLLEGII REGALIS CANTAB.

HOC

OPUSCULUM

D.D.D.

AUCTOR

PRAXI MEDICINÆ

Non eſt apprime neceſſaria

SCIENTIA ANATOMICA;

DISSERTATIO

HABITA IN

SCHOLIS PUBLICIS CANTABRIGIÆ

A THOMA OKES, M.D.

13 CALEND. JUNII 1769.

Ne mortuorum quidem laceratione neceſſariam eſſe. Quæ etſi non crudelis, tamen fœda ſit, cum aliter pleraque in mortuis ſe habeant. CELSUS.

DISSERTATIO I.

Praxi Medicinæ non eſt apprime neceſſaria Scientia Anatomica.

IN tali virorum cœtu doctis omnibus exculturum artibus, in ipſis ſapientiæ ludis, in philoſophorum ſcholâ, talia diſſerentem, nonnulli fortaſſis me increpent, arrogantiæ petulantis reum me arbitrentur, utpote doctrinæ ruinis, ignorantiæ fundamenta jacere tentantem, utpote coronam immortalitatis Harveii, Bellini, aliorumque in anatomicâ ſcientiâ clariſſimorum virorum hærentem capiti detrahere audentem; ſed non is ſum qui imperia in artibus meditor, aut de devicto literarum orbe triumphos mihi ſpondeam, Ἡ γὰρ ἀπειρίη κακὸς θησαυρὸς, καὶ κακὸν κειμήλιον τοῖσιν ἔχουσιν αὐτέην, καὶ ὄναρ καὶ ὕπαρ—εὐθυμίης καὶ εὐφροσύνης ἄμοιρος δειλίης τε καὶ θρασύτητος τιθηνὴ. Veræ tamen philoſophiæ eſt dubitare, nullius utcunque maximi jurare in verba magiſtri. Dubitatio veritatem indagandi ſola eſt via, nullius ergo unius diſciplinæ legibus adſtricti quid ſit in quaque re probabile ſemper requiremus. Λέγουσι δέ τινες καὶ ἰητροὶ καὶ σοφισταὶ ὡς ἐκ ἔνι δυνατὸν ἰητρικὴν εἰδέναι ὅστις μὴ οἶδεν ὅ,τί ἐστιν Ἄνθρωπος, καὶ ὅπως ἐγένετο πρῶτον, καὶ ὅπως συνεπάγη, ἐγὼ δὲ τετέων μὲν ὅσα

τινὶ εἰρῆσθαι σοφιστῇ ἢ ἰητρῷ ἢ γέγραφθαι περὶ φύσεος ἧσσον νομίζω τῇ Ἰητρικῇ τεχνῇ προσήκειν, ἢ τῇ γραφικῇ. Talia divinum Hippocratim ex ore ſuo fundentem licet audiverimus, non negandum eſt, anatomicos de republicâ literariâ bene meruiſſe, et dum plorandum eſt ſuis meritis non reſpondiſſe favorem, laudandi ſunt quam maxime eorum conatus. Μεμφθῆναι μὲν ἔν ἑδενὶ αὐτῶν ἀξιόν ἐστιν, εἰ μὴ ἐδυνήθησαν ἐξευρεῖν, ἐπαινέσαι δὲ μᾶλλον πάντας ὅτι ἄλλ' ἐπιχειρίσαντο ζητῆσαι.

Quis Eraſiſtratum vias lacteas perluſtrantem ſatis admirari poteſt? Quis Bellini tubas flexiles, contortas, Lynceam oculorum aciem fugientes evolventem, proceſſus mammillares eatenus velut oſtia Nili reconditos nunc ſuos latices depluentes plane oſtendentem.

Ipſum Harveium videre videor varia animalia diſſecantem, naturæ rerum perſcrutandæ intentum, circulationem ſanguinis, generationis theoriam, non ex libris, non ab aliorum fabellis, non ex laſcivientis phantaſiæ conamine, ſed ab ipsâ autopſiâ, ab ipſis animalibus, variis impregnationis temporibus diſſectis probare tentantem, et non minus miror, quam amo ridentem eos a Galeno, Ariſtotele, vel aliquo magno nomine omnia conſummata adeo atque abſoluta credentes ut ne hilum ſuperaddi poſſit.

Quid Ruyſchii injectiones, quid ſingulorum hominum opera, ſingulas inveſtigationes, quibus aliquid novi anatomicæ additum fuit ſcientiæ recenſerem? Vobis, omnibus ſane medicinæ cognita tyronibus. Sed dum eos veri-

veritatis indagatores laudamus, quid concivium ſaluti, quid coævis poſteriſque eorum labores protulerunt conſideremus; bonine aliquid?

Cadavera ſane perſcrutanti, anatomicorum libri evoluti et perlecti, velut chartæ geographicæ, patriam, rivos, montes, variis coloribus pictos deſcribentes, de populorum vero legibus, moribus, immo de populis ipſis penitus tacentes apparent.

Quam inefficax eſt anatomica ſcientia ad morborum cauſas cognoſcendas, ſymptomata, dolores levandos, in effectibus præveniendis varias corporis partes, earum morbos conſideranti patet. Quamvis enim ſi mentem ſerio adplicuerimus, quid de facto agat natura, et quibus in operatione ſuâ utatur organis deprehendere valeamus; modus tamen quo illa operatur, mortales ſemper latebit, neque hoc mirum eſt cum longe credibilius ſit nos miſellos homunciones ab illuſtri vitæ luciſque regione exulantes, methodum quâ in fabricandâ machinâ uſus eſt ſapientiſſimus Artifex, capere nullatenus poſſe, quam fabrum ferrarium rudem prorſus et imperitum neſcire quo pacto concinnetur automaton horarum index, cujus ſtructura et motus exquiſitiſſimam artis elegantiam præ ſe ferunt.

Sed cum morborum plerorumque cauſas e nervorum affectionibus oriri, omnes uno ore conſentiant medici: nervorum imprimis originem, ſtructuram, connexiones, poteſtates ut ſciamus neceſſe eſt, priuſquam morborum cauſas in iis exiſtentes, ab iis ortas removere

poſſimus. Χρὴ γὰρ ἀνερωτᾶν αὐτίκα ἀτρεκέως τὸ αἴτιον. Sed proh dolor! noſtra ignorantia nullibi magis quam hic noteſcit, ταὐτὰ ἐκ ἐν εὐδήλω, κὴ πολλὰ ἐς-ι, de medullosâ cerebri parte, de medullâ ſpinali, omnium nervorum origine nihil dicam, cujus textura adeo mollis, pulpoſa, ut etiam an ſit vaſculoſa, Ruyſchii, viri in arte ſuâ celeberrimi ſubtiliſſima injectio, Lewenhoeckii microſcopia perpolitiſſima, ſub judice adhuc reliquerunt.

Nervos igitur majores quoſdam ipſis oculis cultro anatomico patefactos conſideremus: quos poſt exitum e medullosâ parte, tunicâ forti, membranosâ indutos, munitos, ad varias corporis partes tendentes, aut ad motus diverſos promovendos, aut ſenſibus, vel utriſque facultatibus inſervientes facillime inveſtigare poſſumus. Eos ex variis, minutiſſimis chordis parallelis in faſciculos collectis compoſitos, membranâ cellulari ſibi invicem connexos eſſe ex tranſversâ inciſione plane conſtat. Omiſſis omnibus aliis unum tantummodo nervum deſcribere neceſſe eſt *v. g.* intercoſtalem, qui a ganglio maximo ortus pone pharyngem et ante vertebrarum trium primarum apophyſes poſito, cum carotide arteriâ internâ poſt varias ramificationes oſſeo canali apophyſeos petroſæ donatas, iterum unitus cranium intrat, quinto et ſexto pari jungitur, viſûs, auditûs, vocis, deglutitionis organis ramos ſuppeditat, deinde in ſuo per thoracem tranſitu, cum nervis pulmonum, cordis, coſtarum, non tantum intime connectitur, ſed præcipuas ipſe agit partes

in

in cordis ſyſtole, diaſtole, et pulmonum motibus promovendis. Hinc diaphragmati, abdominis totius viſceribus, internis partibus generationi ſubſervientibus ſummum præbet auxilium. Ex accuratâ cognitione hujus nervi tam late ſuas exercentis vires, quis non ætiologiam ſymptomatum plerorumque morborum deductam eſſe ſperaret? Spes iſtas fallaces eſſe dolendum. Prudens cauſas morborum προηγεμένας caliginosâ nocte premit Deus.

Ad cæterarum partium corporis ſtructuram bene cognitam tranſeamus, ut quid emolumenti inde capiat ὑγιείνη ſciamus.

Oculi tanquam ſpeculatores altiſſimum obtinent locum, ex quo plurima conſpicientes, ſuo fungantur munere; hos opifex natura, qua nihil callidius eſſe poteſt, membranis tenuiſſimis veſtivit et ſepſit, pellucidis, firmis; ſed lubricos oculos fecit et mobiles, ut et declinarent ſiquid noceret, et aſpectum quo vellent facile converterent.

Attoniti flexuoſum aurium iter conſpicimus, in quo etiam proviſum eſt, ſi quæ minima beſtiola conaretur irrumpere, in ſordibus tanquam in viſco inhæreſceret. Membrana ad oſtia, introitum labyrinthæum claudit, quatuor oſſa interna, minima, muſculis ſuis donata, auditui accommodatam fabricam defendit. Caligine tamen obfuſcantur oculi, ſurditate afficiuntur aures minime ſanabili, ut uſu, et experimento quotidiano habemus exploratum.

Quam apte, quam mechanice conformatæ

ſunt

ſunt laryngis partes ad vocis modulationem, per varios gradus acutiei, et gravitatis. In internâ facie cartilaginis thyroeideæ ventriculi campaniformes ſiti, cæteris partibus conſentientibus et conſpirantibus, partes ſuas contribuunt ad gratiſſimam vitæ voluptatem præbendam, cæleſtibus nos Diis æquat, ſed ſubita nervum recurrentem occupat paralyſis, pereunt cantilenæ dulcedines, nos miſeriis ſubditos eſſe monſtrat, et ad mortalitatis noſtræ ſenſum nos reducit.

Cordis columnas carneas, arteriarum valvulas mitrales, et tricuſpidales, arterias coronarias circum cor undiquaque pulcherrime ludentes, pericardii robur dum miramur, non poſſumus quin omnipotentis Fabricatoris poteſtatem, opus laudemus, qui tam apte, tam ſcite formavit, viribus donavit, formâ polivit, ſed polypo laborantem, pericardii hydrope pene ſubmerſum quis anatomicus cordis valvularum ſtructuræ usûs doctiſſimus e mortis faucibus eripere promitteret? Re verâ horum morborum ſymptomata adeo obſcura ſunt ut vix diagnoſtica dicantur. Pulſus inæqualis, dyſpnæa, preſſionis, et anguſtiæ ſenſus circa partem anteriorem thoracis, tuſſis ſicca, cordis palpitationes, ſyncope, difficilis decubitus; omnia hæc peripneumoniam quoque comitantur, pulmonum tubercula, aortæ aneuryſma denotare poſſint.

Ex clariſſimi Malpighii obſervationibus, naturæ ſcrutatoris diligentiſſimi, diſcimus pulmones eſſe veſicularum quandam aggeriem, atque veſiculas iſtas ubique protenſas et ſinuatas

talem

talem ſitum, et nexum obtinere, ut in eaſdem ex aſperâ arteriâ, dein ex aliis in alios aditus pateſcat, donec omnes tandem in membranam pulmones inveſtientem deſinant. Porro microſcopio adhibito detexit rete quoddam mirabile ſingulas iſtas veſiculas vinciens et colligans, quod nimirum ex arteriæ et venæ productionibus, et ramificationibus minutis conſtat, quæ vaſa ſanguinem per exiles et tortuoſos ductus, per multiplices tubulorum fluxus circumagunt. Quam difficilis, quam impoſſibilis certa diagnoſis morborum, partium tam multifariam complicatarum, cratibus oſſeis circumdatarum, oculorum, manuum acceſſu prohibito! Aliquando ſane horrores vagi, febricula, dolores pleuritici, thoracem laborantem, monſtrare videntur, et puris formandi ſuſpicionem inferunt, tamen tanta eſt ſympathia omnium humani corporis partium, ut ne tunc quidem ipſum morbi ſitum elucidare queamus. Sub ipſo enim pectoris oſſe, triangularis invenitur cavitas, cellularis, ex duobus ſaccis pleuræ et oſſe pectoris formata, mediaſtini anterioris dicta, quæ inflammationis, abſceſsûs, puris ſedes aliquando fit, ut ipſe egomet ſemel vidi, pulmonibus, cordis membranâ, illæſis, naturâ ipsâ tandem morbi genus monſtrante, oſſe pectoris carioſo reddito. Præterea cum membranæ thoracis latera inveſtientes adeo arctè cum diaphragmate connectuntur, et diaphragmatis pars poſterior tantum deorſum tenditur (crure dextro aliquando etiam ad quintam lumborum vertebram deſcendente) ſi diaphragma inflamma-

tione ardeat, ut in verâ paraphrenitide, nonne dolores ut in peripneumoniâ, pleuritide, cavitatis triangularis, vel pericardii inflammatione, a lumbis uſque ad collum per tota præcordia ſentiuntur? Cum vero nulla ſymptomata medicum ad diagnoſim vel etiam puris colligendi prognoſim dirigunt, conjecturæ ex ſitu partium factæ fallaciam theoriæ anatomico cultro quaſi effoſſæ certiſſimè indigitant.

Omnibus cognitum eſt medicis tres ſaltem, quatuorve dies ad pus formandum neceſſarios eſſe, et puris formationi rigores, horrores, febres præcedere, περὶ τὰς γενέσιας τῦ πύϑ οἱ πονοὶ καὶ οἱ πυρετοὶ ξυμβαίνϑσι μᾶλλον, ἢ γενομενῦ. Sed in Tulpio legitur ſenatoris cujuſdam hiſtoria quem nullis inſidiantis vomicæ notis, nedum tuſſiculâ, aut ullo ſui inceſsûs incommodo animadverſo, ſubita puris evomitio poſt biduum interemit. Τῶν ὀξέων νϑσημάτων ὲ πάμπαν ἀσφαλέες αἱ προδιαγορεύσεις ὅτε τῦ ϑανάτϑ ὅτε τῆς ὑγείης. Hoc monitum non minus in chronicis quam acutis, verum invenitur. Licet enim hic ſenator, proculdubio non ſine morbo longo thoracis, vitam diu traxiſſet, quis, cum ne unum aderat ſymptoma, quod tuberculam pulmonum, vel etiam interni thoracis inflammationem præſagire potuit, quis inquam, mortem talem tam breviter ſecuturam eſſe prædiceret? Quis medicum feliciores promittentem, vel ſaltem ſperantem eventus culparet? Latens enim et abditum fuit vitium, nec medico nec laboranti ipſi notum, quo laborans ipſe ne conſueta munia intermiſit, neque ſe morbo teneri putavit, cauſamque interitûs ſui neſciens intus

ſe

ſe geſſit. Fernelius quoque de vomicâ pulmonis agens plures ob talem ſubitam et repentinam vomicæ diſruptionem periiſſe notat.

Quantum decepti fuerunt anatomici medici in Phthiſicorum curatione, ubi, propterea quod ſputum purulentum in maximâ copiâ prodierit, pulmones vel conſumptos eſſe vel exulceratos expectaverint, apertis vero cadaveribus, pulmones integri inveniebantur, in ſiniſtro tamen thorace, pleuræ et pericardio accreti; ab inflammatione ſcilicet membranæ inveſtientis pulmones, et pleuræ, ſed quomodocunque diſſecti, nec guttulam puris, nec vomicæ veſtigium præbentes. Sed ſi Hippocrati auſcultaviſſent fontem puris cognoviſſent. Ῥοὸι δὲ ἀπὸ κεφαλῆς διὰ ῥινῶν, ἢ ἄλλοι δι' ὑπερωὴς ἐς φαρύγγα, ἐς στόμαχον. Sinus frontales, maxillares, ſphænoeidales, pure erant repletiſſimi, et cum omnes illi ſinus in cava narium exitum habeant, illa puris pars quæ per poſteriora narium foramina in fauces delababatur, per tuſſim excreta fuit.

In morbis viſcerum abdominalium ſanandis, praxi medicinæ quæ nova ex anatome affulſit lux? Quot, et quam inexpugnabiles, næ etiam inexplicabiles totum inteſtinalem invadunt tubum! Illius ſinuoſa volumina, internam fabricam, rugoſis mirifice conſtructam plicis; glandulis innumeris Peyeri nomine donatis, mucum ſecernentibus obſitam, vaſculis abſorbentibus, ſuccum nutritivum ſecernentibus repletam contemplemur, miremur. Num minus ardet ventriculus inflammatus? num magis curationi medicorum nunc cedit inteſ-

tinorum lævitas, Λειεντηρία dicta, quam olim divini ſenis? Cujus methodum medendi eleganter et concinne deſcriptum legimus his verbis, Θεραπείας δὲ προσδεῖται ἡ νοῦσος αὐτέη ἐς ὃ ἂν τό τε ἔδρον χωρέῃσι τῷ πινομένου κατὰ λόγον, καὶ τὸ σῶμα τῶν σιλίων εἰσιόντων αὔξῃται. Καὶ τῶν χροιῶν τῶν πονηρῶν ἀπαλλαχθῇ· et alio loco Ἡ δέρμαλος ἀραιότης, Ἡ κοιλίης πυκνότης. Hic ſane princeps medicorum, neſcius inteſtinorum fabricæ, naturæ obſervator, bene intellexit morbi miaſmata, non qua data porta, ſed ad alia corporis loca determinata eliminari poſſe. Hinc ſudorificas, hinc emeticas procul dubio propinavit medicinas, dicit enim ὑπὸ διαῤῥοίης ἐχομένω μακρῆς ἀπὸ ταυτομάτε ἔμετος ἐπιγενόμενος λύει τὴν διάῤῥοιαν. ὁκόσοι κοιλίας τὰς κάτω θερμὰς ἔχουσι, καὶ δριμέα τὰ ὑποχωρήματα καὶ ἀνώμαλα διέρχεται, ἢν μὲν δυναλοὶ ἔωσιν ἐλλεβόρῳ τῷ λευκῷ ἀντισπᾶσαι. Quid nos? aliis quidem medicamentis ſed eidem uſui dicatis eædem intentioni ſervientibus utimur. Naturâ duce, auſpice naturâ re verâ medici ſumus. Certus enim promiſit Apollo. Νόσων φύσιες Ἰητροὶ.

Bella, jure licet matribus deteſtata, pœna hominibus a diis iratiſſimis inflicta! ſed majores dyſenteriæ crudelioris ſtrages adhuc miſerrimi lugent milites, nec irrita Peyeriana ſcientia illis miſerias vel tormina defendit:

Nonne vides audiſve perire in tempore parvo
Quam ſoleant, et quam vitaï copia deſit
Quos opere in tali cohibet vis magna?
—— nullo ceſſant nam tempore apiſci
Ex aliis alios avidi contagia morbi.

Quam

Quam vero aptas, quamque multarum artium miniſtras manus natura homini dedit! Digitorum enim facilis contractio, faciliſque porrectio, propter molles commiſſuras, et artus nullo in motu laborat, itaque ad pingendum, ad fingendum, ad ſcalpendum, ad nervorum eliciendos ſonos, ac tibiarum apta manus eſt admotione digitorum.

—— *Et ut proferre viaï*
Proceros paſſus ideo faſtigia poſſe
Surarum ac feminum pedibus fundata plicari.

Sed ſanatis inteſtinorum morbis, morte melius finitis, quam miſerrima patiuntur artus. Quos enim dirus ſuis cruciatibus infligat Volvulus videndo quis temperet a lacrymis, Ξυναναίνεσθαι γὰρ τὸ Ἔνδερον καὶ ξυμπαθέεσθαι ὑπὸ τῆς φλεγμασίης ὥστε μήτε τὸ πνεῦμα, μήτε τὰς τροφὰς διεξιέναι, ἀλλὰ τὴν Γαστέρα σκληρὴν εἶναι, καὶ ἐμέειν ἐνίοτε, πρῶτον μὲν φλεγματώδεα, ἔπειτα δὲ χολώδεα, τελευτῶν δὲ κόπρον, καὶ δίψαν ἔχει, καὶ ὀδυνὴν, μάλιστα μὲν περὶ τὰ ὑποχόνδρια, ἀλγέει δὲ καὶ πᾶσαν τὴν Γαστέρα, καὶ πεφύσηται καὶ λύζει καὶ Πυρετοὶ ἐπιλαμβάνουσι. Si proſperos habeant eventus noſtri conatus, ſi Hippocratis veſtigiis diligentiſſime ſecutis, venæſectione, balneis calidis inſeſſione, purgationibus per os, per anum exhibitis, tandem ceſſent dolores, abeant tormina, ſtupendum dictu, horrendum auditu!

—— *Manibus ſine nonnulli pedibuſque manent*
In vitâ tamen.

Artubus ſane per veram paralyſin inutilibus redditis.

Morbis abdominis jure adſcribere licet he-

patis inflammationem, de quâ inter veteres et recentiores plurimi, et tantum non, omnes multa loquuntur, eandemque ex febre, ardore, dolore acuto, circa regionem hepatis, dijudicare ſatagunt, eandem admodum periculoſam eſſe et facile in Sphacelum abire, autumantes. Sed Hoffmannum ſi audiamus, ipſi illi auctores qui hepatitidis mentionem injecerunt, incomplete admodum, et valde obſcure acutas jecoris affectiones deſcripſerunt, et minus curate diſcrimen notârunt inter inflammationem quæ in ligamentis hepatis, et reliquis externis jecori adjacentibus hypochondrii dextri partibus occurrit, et inter illam, quam in ipſum hepar cadere volunt, eaque propter haud injuſta ſuſpicio eſt, eoſdem inflammationem in pleurâ et circa coſtas, vel in peritonæo et muſculis abdominis, pro hepatis, in convexa parte habuiſſe; vel etiam ſi duodenum, et ipſi annexi ductus biliarii, nec non pylorus inflammati fuerunt, convexam hepatis partem, ſideratam falſo credidiſſe; monet etiam Foreſtus ne imponat medico tumor dextri hypochondrii, tanquam ſit in jecore affectus, quum tamen ſit in muſculis abdominis. Omnia enim illa ſymptomata, dolor ſcilicet dextri hypochondrii, cum anxietate ſpirandi, inquietudine et febre acutâ, non niſi inflammationem partium quæ ſpurias coſtas cingunt, et quibus hepar annexum obtegitur, produnt, et hepatitis ſpuria vocari poteſt. Inter tot ſynonyma ſymptomata inflammationem adeſſe, ſed in qua parte non facile colligi queat. Hoffmannus quidem negat hepatis fabricam

in-

inflammationi concipiendæ aptam eſſe, ſed aliquando evenire, ut vel ex hepatitide ſpuriâ intra muſculos abdominis vel membranam peritonæi conſiſtente oboriatur abſceſſus, quo rupto, pus in convexam hepatis partem effunditur, ipſumque hoc viſcus, ni maturâ apertione evocetur, aggreditur, conſumit et putrilagine inficit. Si tam paululum ex anatomicâ diſcimus ſcientiâ, ut etiam an tali morbo hepar ſubjiciatur dubitemus, diſſectis etiam poſt mortem cadaveribus, quomodo ex Anatome ſcire poſſimus ea quæ ſenſubus noſtris minus objiciuntur? Cur icteritio colore tota ſubito fœdatur cutis poſt acceptos morſus viperinos? Cur canis rabidi dens tantas cum veneno infligere poſſit miſerias? Cur variolarum contagium, aliorumque multorum morborum aëre inquinato, virus venereum ſolo contactu accipiendum eſt? Cur urinam diabetes ſuavem efficit? Cur diabetem morſus ſerpentis dipſadis producit? Cur ſtrumoſus colli tumor (ex aquam niveam bibendo ut plurimum creditur) in Alpium jugis endemicus? Cur hydrocele et ſarcocele in Gallia Narbonenſi ex nucum caſtanearum uſu oritur? Cur morbus iſte aſpectu fœdiſſimus, exitu funeſtiſſimus Poloniam ſolummodo invadit, hinc Plica Polonica dictus? Cur tophi cretacei arthriticorum juncturas, tophi venerei mediam oſſium partem præcipue cruciant? Mox media oſſa occupans caries producit, præcipue in cranio, ait Boerhavius de lue venereâ. Confitendum eſt nullam cauſam quam proximam et neceſſariam aſſignari poſſe, et ex

cauſis

cauſis intrinſecus oriri quæ nullis modis illuſtrandæ ſunt.

Sed ſi rem velim pluribus exemplis illuſtrare, ante oculos nobis morbi hæreditarii verſantur, et ii qui in habitum quaſi degenerârunt affectus, ut ſunt convulſivæ et ſpaſmodicæ nervoſarum partium paſſiones, quæ abunde viſuntur in podagricis, arthriticis, epilepticis, hypochondriacis, hyſtericis, quorum pathemata tam rebellem alunt naturam (practicis non ignotum eſt) ut non ulli auſcultent medicinæ, ſed correptos ad lethum certiſſime ducunt.

De ſympatheiâ partium a ſe invicem remotiſſimarum corporis, præcipue in vulneratis hic non eſt reticendum, ſympatheiâ prorſus inexplicabili, Hippocrati non ignotâ, apud nos frequentiſſime contingenti : faucium volo conſtrictionem, de qua mentionem fecit, τέτ-ταρες δύο ἢ τρεῖς. ἢν μὲν ἐπὶ τρώματι γενήται πάσχει τόδε. αἱ γνάθοι πήγνυνται ὥσπερ ξύλα, καὶ τὸ στόμα ἀνοίγειν οὐ δύνανται : et iterum in hiſtoria cujuſdam gubernatoris nautici cui digiti indicis os inferius fuit fractum, et poſt ſeptimum diem, ξυνεφέροντο αἱ γνάθοι συνερειδόμεναι. Et in alio loco, de quodam, qui in pollice pedis ictum recepit, dicit αἱ γενύες ξυνήγοντο. Experimenta et rationes deductæ ab aliis convulſionibus ſanatis opio aſſumpto, nos in hoc ſpaſmi quoque genere felicem opii uſum eſſe docuerunt.

Num magis explanata eſt via ad effectus medicaminum explicandos a ſtructurâ corporis cognitâ, quam ad morbos præveniendos et ſanandos ? Cur cantharides externe vel interne applicatæ in urinæ viis tantas cient com-

commotiones? Cur argentum vivum glandulas ſalivales efficit? Cur reſinoſa balſama urinæ odorem tribuunt violaceum? Cur ex aſparagi ſummitatibus eſis, urina mephitim exhalat? Cur nonnulli peculiarem idioſyncraſiam vel ſenſum ad hæc vel illa fovent? Cur quidam præſertim fœminæ læduntur mirifice a ſuaveolentibus? Cur datur nonnullis peculiaris averſatio ab his vel illis medicamentis? Si ex anatomia diſcendum ſit; ſemper, timeo, requirendum erit. Certiſſimis nimirum legibus, ac artificio ſibi ſoli intellecto rerum omnium generationes natura parens exſequitur quæque e cauſarum gremio in actum ac quaſi lucem educit, eorum differentias conſtitutivas in altiſſimis tenebris obvelans. — Qui ergo inter ſepulcreta anatomica diu defixus, e cadavere quovis inerti et defuncto, actionum quarumcunque animalium cauſas intimiores utcunque audacter, fruſtra tamen eruere tentat. Fruſtra per mortem ipſam, ad vitam illuſtrandam progreditur, omnes nodos cultro ſolo reſcindendos eſſe fruſtra jactitat, ac velut augur exta conſulens pro deorum effatis fruſtra commenta reportat ſua.

DIS-

ST MARY'S HOSPITAL
RADFORD LIBRARY
MANCHESTER

DEFORMITATES FOETUUM

NON ORIUNTUR AB

IMAGINATIONE PRÆGNANTIS;

DISSERTATIO

HABITA IN

PUBLICIS SCHOLIS CANTABRIGIÆ

A THOMA OKES, M.D.

9 CALEND JUNII 1769.

—— Pecudum faciles humana ad murmura linguæ.
Monstrosique hominum partus, numeroque modoque
Membrorum, matremque suus conterruit infans.
Diraque per populum Cumanæ carmina vatis
Vulgantur. —— LUCAN.

DISSERTATIO II.

Deformitates fœtuum non oriuntur ab imaginatione prægnantis.

QUANTA vis, quanta poteſtas imaginationi prægnantium data fuit! Vis creativa, pæne dixiſſem, vis omnipotens; ſed hæc credulitas utcunque experientiâ niti videatur, multis, maximis, ſapientiâ in arte medicâ, ſcientiâque clariſſimis patronis ſuffulta, licet in divini ſenis, medicorum principis libro de ſuperfœtatione legitur, Ἤν τισι κυΐσκωσι γῆν ἐπιθυμῆται, ἢ ἄνθρακας καὶ ἐσθίονται, ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τῷ παιδίῳ φαίνεται ὁκόταν τεχθῇ, σημεῖον ἀπὸ τῶν τοιούτων. Licet ex ſcriptoribus fide digniſſimis quam plurima afferantur teſtimonia hanc opinionem roborantia, ſed cum hæc credulitas fœminis prægnantibus, timidis, nocentiſſima eſt, animi hilaritati hoſtis infeſtiſſima, cum, illas timore malorum fortaſſe non eventurorum, prægravando, maxima re verâ incommoda illis infligere poſſit omnimodis certiſſime opponi debetur.

Per animi pathemata magnas mutationes

humoribus corporis induci poſſe, per totam œconomiam motuum vitalium et animalium ingentes turbas excitatas eſſe, non negandum eſt. Ex perturbationibus primum morbi conficiuntur quæ vocant ſtoici Νοσημάτα. Tragœdias quas ira (emphatice furor brevis dicta) agit, nemini non notum eſt. Iraſcentium habitum intueri ſolummodo neceſſe eſt, conjecturam prope veram de effectibus oriundis ut faciamus. Flagrant oculi, multus in ore toto rubor, quatiuntur labra, comprimuntur dentes, horrent ac ſubriguntur capilli, tumeſcunt venæ, crebro ſpiritu pectus concutitur, parum explanatæ voces, totum deformatur corpus. Quam facillima prognoſis his cauſis deducenda ſit! Quis non cardialgiam ex ſympatheiâ capitis partium cum ventriculo, hinc quis non vomitus, vel ſaltem ad vomitum propenſionem, hinc morbum qui choleram audit; ex circulatione ſanguinis ad baſin cordis impeditâ, pectoris contractionem; quis non vertigines, apoplexias, hæmorrhagias enormes, mortem repentinam prædicere auderet? Quam grave damnum ex ardentiori deſiderio experiri poteſt peculiaris ille Germanis Helvetiſque maxime familiaris affectus, Noſtalgia vocatus, teſtatur; quo apud exteros degentes tam impenſo patriæ deſiderio tenentur, ut ſi patrios lares non repetant; proſternatur appetitus, lædatur digeſtio, flatus et ructus gignantur; et, cum languore ipſum corpus emacietur. In Obſidione Negroponti periculoſior militibus eſſe obſervabatur quam etiam ipſæ febres Hungaricæ.

Subitò terrore perculſi pallent, frigent, totò contrahuntur corpore, oppreſſio circa pulmones et ſuſpiria adſunt, ſanguis membra deſerit, vomitus bilioſi, leipothymia adveniunt, mors tandem tragœdiam perficit et abſolvit. Metum, non ineleganter receſſum quendam animi et fugam vocavit Cicero. Triſtitia non minus certo, lentiori licet procedat paſſu.

Cum conſideremus quot quantaſque ſecum adfert miſerias ipſa graviditas, cum videamus fœminas nauſeâ, vomitu, proſtrato appetitu, vel eodem plane depravato, animi deliquiis, vertigine, ſummi doloribus ſtomachi, pectinis, inguinum, renum, mammarum, torpore, gravitate, dyſpnœâ, vigiliis, laborantes, ex hoc ſolo fonte derivatis, iis tot corporis morbis laborantibus miſeriarum onus quantum in nobis eſt, levandum, ſaltem medicina prophylactica propinanda eſt, et ut pernicioſiores ſunt animi perturbationes quam corporis, his perturbationibus quas in vitam, hominum ſtultitia quaſi quaſdam furias immiſit atque incitavit, omnibus viribus atque opibus repugnandum eſt.

In hâc ergo re tractandâ, in hypotheſi tam diu creditâ oppugnandâ, in errore qui cum lacte nutricis ſugendus eſſe videtur, refutando, neceſſe eſt, ut partes generationi et nutritioni fœtûs ſervientes conſiderentur, ut theoriæ quædam de generatione et nutritione fœtuum breviter percurrentur, nec non ut paucula de monſtrorum formatione argumenta proferentur, et ut inde quam futilis ea eſt opinio, fœminis, nutricibuſque tam credule accepta, tam

fortiter ſecuta, tam vehementer prolata, oſtendam.

Uterus pyriformis ex nervis, vaſculis lymphaticis, ſanguiferis, telâ cellulosâ connexis, formatus, in pelvi ſitus eſt, maxime extenſilis, dilatabilis. Hujus ambobus lateribus duo corpora, ovaria dicta, cellulis bullulas tenentibus repleta, membranâ forti ligata ſunt. Ex angulis internæ cavitatis triangularis, duos videmus exeuntes canales, conicos, maxime rugoſos, ad extremitatem juxta ovaria late expanſos, fimbriatos, in abdomine liberrime fluitantes, a Fallopio nomen accipientes. Seſe aperit uterus in vaginam, per rimam tranſverſam tumidis labiis comprehenſam, os Tincæ dictam, in vaginam eductum, plenum cæterùm muco et ſinubus in tumente labro mucoſis. Cavitas uteri non imprægnati exigua eſt, ſemini maſculino recipiendo aſſignata, et fœtui nutriendo machinata plerumque.

Novum ovarium intra uterum et circa internum ejus orificium ad cervicem poſitum ſomniunt nonnulli, ſed talium figmentorum ineptias Nabothianorum (Hoffmannus licet ipſe ea credere videatur) me refutare hic non opus eſt, utpote quotidianæ experientiæ adverſantium anatomicæ.

Inter rectum inteſtinum, et veſicam urinariam duo ſeminis receptacula in viris inveniuntur. Quæ accurate injectione repleta et ſcite cultro anatomico diſſecta et præparata, cornu cervini formam repræſentant, ſingulo donatur ſingulum foramen, proprium, elaſticum, in urethram juxta caput Gallinaginis

ſeſe

ſeſe aperiens; per hæc foramina ſemen, liquor tenax, viſcoſus, animalibus repletus, vi exſiliens, in uterum, pene mediante, actu coitûs adeo propellitur ut etiam per tubas fallopianas, ovaria amplexantes tranſmittatur, ubi ova quædam imprægnat, mox in uterum deducenda. Hìc homunciolus nutrimentum recipit donec foras ejiciatur.

Humor qui in meditullio teſtis, epididymide, vaſe ejaculatorio, veſiculis ſeminalibus deprehenditur, recens tepidâ aquâ paucâ dilutus microſcopio ſpectatus, conſtat innumerabilibus, exiguis, oblongis, caudatis, vivis anguillulis, innatantibus alteri parti hujus humoris. Animalcula hæc maſculini ſeminis, rudimenta ſunt futuri corporis humani, teſtante Boerhavio. Semen maſculinum (ait Hallerus) naſcitur in teſte, deponitur in veſiculas ſeminales, expellitur ex pene, injicitur utero, fœcundat ovum. Hæc animalcula non, ut nonnulli credunt, ad irritationem prurientem ciendam, non ad venereum ſtimulum proritandum creantur; eunuchi enim, fœminæ, ſalaciſſimâ fervent libidine; his tamen animalculis liquorem mucoſum fœmininum, eunuchos carere notiſſimum eſt, nec ſane in ullo alio ſani animalis liquore inveniri poſſe. Delineatum in ovo fœtum fœminino plurima refutant ſed ſedem tantum eſſe vermiculi, novi et vitalis hoſpitis ex multis colligendum eſt. Quoad cætera generationis ſyſtemata, ex putrefactione animalia producentia, aliaque non minus falſa et temere dicta a Lewenhoeckii experimentis diu ſubverſa, ab Harveio

improbata, τί δεῖ λέγειν αὖθις ἐνθάδε; ſed cum ſancto Auguſtino, jam pudet me iſta refellere cum eos non puduerit iſta ſentire, cum vero auſi ſint etiam ea defendere, non jam eorum ſed ipſius generis humani me pudet cujus aures hæc ferre potuerunt.

Fœtus ergo plantarum more adhæret utero per placentam alte ſuas agentem radices, et ut nonnulli volunt, ſuccum alimentarium ex ſanguine materno ſeparatum venæ umbilicalis extremis abſorptum finibus, per funim hepati embryonis depluentem; alii fœtum, ſolummodo per os nutritum eſſe, alii per abſorptionem ſolam cutaneam, alii ſanguinem maternum nutrimentum præbere acriter contendunt. Plurimæ ubique tenebræ, ſed alibilem eſſe liquorem amnii lymphaticum eſſe primis fœtûs temporibus magis probabile videtur. Uterum vero fabricatorem eſſe fœtûs non agnoſcendum eſt, verum ejus uſus primarius ſaltem in eo conſiſtere videtur ut ſemina maris, ovum fœminæ recipiat, retineat, foveat, calore ſuo externo vim illam inſitam, modo nobis non ſatis cognito ad opus perficiciendum ſuſcitet.

Unde et quo oritur tempore placenta ab omnibus tacetur (fortaſſis eædem radiculæ quibus ovum ovario adhæret rudimenta ſunt futuræ, carnoſæ vaſculoſæ placentæ) certum eſt non ſolum ovum imprægnatum aliquandiu in utero libere fluitare, partibus omnibus uteri circumjacentibus, nullibi vero eidem contiguum, et ex humoribus intus contentis fœtum nutriri, ſed etiam primis conceptionis

diebus

diebus fœtum in ovo libere natare, chordâ umbilicali non tandem formatâ: adhæſio autem placentæ tum primum fieri, et carnea hæc moles quæ conceptûs cum utero copula eſt generari incipit quando fœtus jam grandior mole augeſcens alterius vel ſaltem uberioris alimenti indigens vaſorum umbilicalium extremitates ad uterum mittit, ut ex eo ſuccum alibilem hauriat. Hippocrates fœtum a matre nutrimentum accipere vult eodem modo quo planta paraſitica, ex alio arbore vel in ſuis verbis per inoculationem inſita, Ὁκοσίοισι δὲ ἐς δένδρεα ἀφ' ἑτέρων δενδρέων ὀφθαλμοὶ ἐνετηθήσαν. καὶ δένδρεα γενόμενα ἐν τοῖσι δένδρεσι ζῇ καὶ καρποφορεῖ καρπὸν ἐκ ὅμοιον οἷσιν ἐγκείμενα ἐστὶν. Sed utcunque ſit embryonem et matrem diſtincta eſſe corpora viventia animata, ſuis partibus, vaſculis dotata, liquet, nec matrem quidlibet imperium in fœtûs conformationem vel in fœtûs jam formati actiones, exercere poſſe. Fœtus enim quaquaverſum ſe movet invitâ matre, aliquando quidem tam violenter calcitrat undique tutus, tam repentinis motibus, ut matri inopinanti terrorem incutiat.

Fœtus in utero ſæpiſſime moriuntur, putridi fiunt, matre inſciâ ſanâ. Prægnantes morti deditæ fuerunt fœtu ſalvo, ſano, poſt mortem matris in lucem vivo edito.

Noſtræ imaginationis vis in noſtra corpora quid poſſit agere? Num pallidæ, deformis Canidiæ, utcunque veneris formâ ornatam ſe eſſe exiſtumat, idcirco rugæ faciem deſerunt, amœnus idcirco roſeus in ora venit color? Num ſerpentum more ſenectutis exuvias deponere,

ponere, et gratam juventutis pulchritudinem renoveſcere per vividiſſimas imaginationis vires poſſimus?

Tam parvula quidem eſt matris poteſtas formatrix ut etiam ovum in proprio nido non deponere, re vera in ſui ipſius corporis partes non agere poſſit, ut ad actiones debitas dirigat, fimbriæ tubarum fallopianarum renuunt imperium; in venereo orgaſmo ovarium amplectantes, paulo poſt ovum recepturæ in tubam vehunt ibi pauliſper retinent, deinde iterum ſe relaxantes, onus extra uterum, inter abdominis viſcera ſæpius deponunt. Quam plurimi hujuſmodi caſus in hiſtoriâ medicâ recenſentur. In Boneti Sepulcretis legimus, in ovario ipſo conceptum factum fuiſſe, quod a creſcente fœtu ruptum una cum copioſo ſanguine in abdomine effuſo inventum fuit, utero et tubis tamen integris. In eodem cæteriſque medicorum ſcriptis in tuba fallopianâ fœtum ad ſolitam molem accreviſſe monetur. In actis Londinenſibus fœtum ad juſtam magnitudinem accretum fuiſſe, in ſuis propriis membranis involutum, placenta peritonæo adhærente inter inteſtina invenitur. In Monconis Itinere docemur fœminam, quæ diuturnos dolores partûs irritoſque conatus experta eſſet, tandem obiiſſe, diſſectam fuiſſe: in cujus ventre inventus erat puellulus egregie et optime formatus, extra uteram locatus, in ſpatio quod uterum et rectum inteſtinum interjacet, utero inſonte et illæſo. Si ergo in ſeipſam tantillum valeat mater nil in alienum corpus divinæ particulâ auræ quoque inflatum queat,

non

non illæ ad libitum mutare in novas formas corpora, non addere, non detrahere, ne etiam ſuas ideas communicare datum eſt. Quæ enim pia mater etiam ſi votis frueretur deformes proles ederet? Quæ ſi ſibi poteſtati eſſet prolem omnibus animi et corporis dotibus ſuam non ditaret? Sed fortes non ſemper creantur fortibus: quam ſæpiſſime videmus magnis e centurionibus, ex fœminis amazonianis tenellos, marcidos oriri, ἐς-ὶν ὅτε τὰ τέκνα λεπ῀ὰ κ᾽ ἀσθένεα γίνε῀αι ἐκ πα῀ρὸς κ᾽ μη῀ρὸς πα᾽χέων τε κ᾽ ἰσχυρῶν ἐόν῀ων. Quam ſæpe cum poeta exclamare libet,

——— *Quis generoſum dixerit hunc qui*
Indignus genere et præclaro nomine tantum
Inſignis. ———

Si virtutes a parentibus in hæredes non deſcendere ſolent, quam iniquè creditum eſt matris ad arbitrium ſeveræ

Inſpergi corpora nævis!

Quam plurimæ ſane fœminæ (ut narrationes fide digniſſimæ, ut epiſtolæ medicæ, ut autopſia ipſa teſtatur) in lucem protulerunt filiolos non tantum mendis notatos, ſed talia monſtra quæ vix majora credentur quam

Si mulier vitulum vel ſi bos ederet agnum.

Animalia bicipitalia frequentius videntur, nonnulla ſine pedibus manibuſque inveniuntur, alia naſcuntur omnibus prædita partibus, contra leges naturæ communes deformatis.

—— Mirâ facie membrisque coorta
Androgynum, inter utrum, nec utrumque, et utrinque remotum
Orba pedum partim, manuum viduata vicissim,
Multa sine ore etiam, sine voltu, cæca reperta,
Vinctaque membrorum per totum corpus adhæsu:
Nec facere ut possent quicquam, nec cedere quoquam,
Nec vitare malum, nec sumere quod foret usus.

In Kerckringio de Cacodæmone dicitur cujus caput nihil habebat quod hominem referret, facies simiæ, eique deformi simillima, cranium nec cerebrum nec cavitatem ullam habebat, quæ cerebrum reciperet, neque in orbem efformatum erat, sed os quoddam planum, varie tamen protuberans, superne depressum, totum cerebri, et cranii quod cerebrum continere debuisset, locum supplebat. In eodem de polydactulo monstro datur historia, cui manus dextra septem, totidemque siniſtra numerabat digitos, et præterea ex auriculari, rotunda quædam dependebat appendix tanquam si adhuc alium formatura, nondum suam natura expleviſſet luxuriem. Luxuriabat autem magis in formandis pedum digitis; dexter enim octo, siniſter novem inauditâ hactenus ostendebat fœcunditate. Sed si varia monstrorum genera hic recensenda essent, Ovidiano utendum sit ingenio. Quid enim de muliere istâ Auxburgiensi, quæ edidit in lucem humanum caput vespertilionum alis circumductum. Quid de aliâ, quæ animal peperit serpentinâ caudâ, capite lucii, corpore lacertæ, duobus pedibus raninis. Mille alia adduci

possent

poſſent exempla, ſed talibus præteritis quibus vix vetularum credulitas fidem adhibere potuiſſet, ad monſtrorum formationem tranſeundum eſt.

In quâ conſiderandâ multum nutricum viribus imaginationis poeticæ concedendum eſt, quæ molam vel ut ipſæ dicunt falſam conceptionem in monſtrum horrendum verterunt. Audiamus quid eſt mola in Hippocraticâ dictione. Μύλης κυήσιος τόδε ἄϊσιον ἐῶν πολλὰ τὰ ἐπιμήνια ἔοντα, γονὴν ὀλίγην καὶ νοσώδη ξυλλάβωσιν ἔτε κυήμα ἰθαγενὲς γίνεσθαι. καὶ ἡ γαστὴρ πληρὴς ὥσπερ κυήσης, κινέεται δὲ ἐόν ἐν τῇ γαστρί. In quo quidem ſenſu nos quoque molam intelligimus, non ſine congreſſu viri oriri poſſe, ovum morbidum, embryone intus mortuo, intra tres vel quatuor primos menſes: has molas ſpongioſas, anus ignaræ carnoſas eſſe tradiderunt, quibus vivida earum vis imaginatrix, talparum, murium, piſcium, ſimillimas donavit formas. Nec mirum eſt ſi conſideratum ſit, prementibus uteri lateribus compreſſam coarctatiorem et firmiorem fieri molam, et prout magis, pluribus vel paucioribus radiculis, uteri partibus eam adhæſiſſe, quo magis vel minus ejus exitui uteri os internum ceſſiſſe, reſtitiſſe, tanto magis minuſve formam ſuam variaviſſe. Non infrequenter vidi ſanguinis grumos paucos dies poſt partum, editos adeo concretos, duros, ut vix aniculas perſuadere poſſim quin ſuperfœtationes vel ſaltem molæ eſſent, diſſecti vero nullam intus cavitatem habentes, uniformem oſtendiſſent ſtructuram. Sed quos felix imaginationis vis cuilibet animali affimilare poſſet facillime.

Dictum fuit desiderium ardens imaginationi potestatem signandi fœtus præbere posse. Si vere dictum esset, non tam frequenter irrita esset prolis masculini cupido. Cur precibus Deos fatigarent divites, cur donis altaria fumarent, si matris imaginationi tanta inesset vis? Sed si sexum nec donare nec mutare possit, cur cheirurgi partes ageret, cur brachia amputaret, cur vulneribus cicatricem induceret? Cur carnificis? Caput detruncaret, vivos exenteraret? Ossa dicto citius frangere posse crederetur?

Morborum effectus quam varii quam mirabiles! Embryo quatenus est animal omnibus animalium morbis ab internis causis oriundis obnoxius est, ut ex historia morborum fœtuum in utero patet. Cur hic reticendus est Gorgiæ uxoris casus, de quâ Hippocrates mentionem fecit, et cui ἀπελύθη τὸ παιδίον ἐννάτῳ μηνὶ ζῶον, θῆλυ, ἕλκος ἔχον ἐν τῷ ἰσχίῳ? Tam misera enim est ac ærumnosa generis humani conditio ut non modo innumeris malis homines per vitam crucientur, verum etiam ut intra carceres uterinos adhuc concluſi fœtus, antequam vitali hâc aurâ fruantur et lucem aspiciant, a morborum miseriis non immunes sint. Ictero fœdari in utero habitantes, compresso hepate, cysti felleâ, ab intestinis meconio repletis, et bilis regurgitatione, notissimum est. Recensendum est quoque exemplum de vesicæ calculo qui in ipso infante in utero concretus fuit. Proles fœminina mox a partu atrocia experta fuit tormina, præsertim in mictione: post tres septimanas moriebatur, et aperto cadavere, in vesicâ inventus

tus fuit calculus, inſtar nuclei mali Perſici majoris. Nullum dubium eſt jam in utero lapidem accepiſſe ſua rudimenta et principia, extra uterum enim tam brevi temporis ſpatio lapis tantæ magnitudinis vix gigni potuiſſet. — Hydrops capitis infantibus familiariſſimus eſt, matre non hydropicâ. In abortu ſeptimi menſis inter duram ac piam matrem aquæ magna animadvertebatur quantitas. In alio hydrocephalo laborante cerebrum calami ſcriptoris craſſitiem non excedebat. En veram ænigmatis ſolutionem, veram deformitatis cauſam in capite Cacodæmonis Kerckringii. Per aquam hydropicam primis temporibus in capite, cerebri tenella deſtruebatur fabrica, aquæ exitu dato, calvariæ oſſa adhuc cartilaginea ſubſidebant, et externâ quâdam uteri preſſurâ, arctius comprimebantur.

Qui naturam, effectus obſtructionis non ignorat, qui exilitatem vaſorum lymphaticorum, ſanguiferorum, embryonum, qui preſſionem capitis in itinere per anguſtias pelvis oſſei ſæpe arctiſſimas mature in animo penſitare velit, potius divini Fabricatoris potentiam, benevolentiam admirabitur in ſervando animal tam tenerum per tot pericula, potius cur tot partibus accuratiſſime formatis, tam pauci naſcantur manci, quam inveſtigationem cauſarum deformitatis difficilem eſſe putabit.

Ex obſtructione inflammatio, gangræna, ſphacelus, partium ſeparatio ſpontanea mortuarum. Si adultorum oſſibus, ætate duratis talia poſſint contingere, cur non tenerrimæ embryonum compagini? hominis quadraginta

annos nati ſeparabatur os humeri ſphacelati ad mediam circiter partem, ſolis naturæ viribus. Fœtus in lucem prodierunt umbilicali divisâ, firmiter cicatriſatâ.

Ex idioſyncraſiâ peculiari inſoliti nonnunquam oriuntur morbi. Fœminam quandam, vix ullo præcedente morbo, triginta circiter annos natam tanta oſſium fragilitas invaſit ſubito, ut nulla vi oblatâ etiam ſine lapſu cruris oſſa ſponte frangerentur, nec cheirurgi ars peritiſſima fractorum oſſium extrema uniri potuit, natura ad callum, (dyſcraſiâ quâdam urgente,) formandum non valente, ſed tandem tam mira totam oſſeam compagem ſupervenit mollities et flexitas ut quaquaverſum oſſa, aliter duriſſima, flecti et cultro facillime dividi potuiſſent. Ad hujuſmodi morbi ſpeciem referri poſſe videtur clariſſima iſta hiſtoria ex Mallebranche libro de inquirendâ veritate diſcerptâ, et majori ſane cum veriſimilitudine quam ad matris territæ ſubitam imaginationis poteſtatem.

Ex morbis cerebri partes afficientibus quam diriſſimi diſſeminantur effectus per totum corpus quotidiana addocet experientia! Convelluntur nervi, tremiſcunt artus, ſanguinis impeditur circulatio, membrorum ſupervenit paralyſis, atrophia. Hinc valgi, vari, oculis diſtortis, capite obſtipo, manibus curvatis, infantes naſcantur.

Reliquiæ plurimorum morborum qui cutim deſœdare ſolent, ſunt foveæ, rubedines, longo poſt tempore, in nonnullis, nuſquam diſparituræ, quales eryſipelatis puſtuloſi, ulcerati

rati herpetis. Post cauſtici cujuſdam generis, etiam leviſſimi applicationem, velut cantharidarum, urticarum, cuticulâ iterum ſuperinductâ, quam diu, næ vero poſt quot annos rubor et applicati cauſtici remanent veſtigia! Infantum igitur mendas a morbo quodam acriter rodente intra uterum paſſo ortas eſſe, nonne eſt ut jure ſuſpicemur? Utcunque Hippocrates maximas tribuat prægnantium imaginationi poteſtates, utcunque huic faveat hypotheſi, fateri tamen cogitur invitus uteri anguſtias embryoni nocere poſſe, ἑτέρῳ τρόπῳ τοιῷδε πηρῶται παιδία, ἐπὴν ἐν τῇσι μήτρῃσι κατὰ τὸ χωρίον καθότι ϗ ἐπηρώθη ϛενὸν ἔῃ, ἀνάγκη ἐν ϛενῷ κινευμένῳ τῷ σώματος ἔῃ, πηρῶσθαι κατ' ἐκεῖνο τὸ χωρίον, ὥσπερ ϗ τῶν δένδρων ὅσσα ἐν τῇ γῇ ἔοντα, μὴ ἔχῃ εὐρυχωρίην, ἀλλ' ὑπὸ λίθου ἢ ὑπό τίνος ἄλλου ἀποληφθῇ, ἀνατέλλον σκολιὸν γίνεται ἢ τῇ μὲν παχὺ, τῇ δὲ λεπτὸν, ὕτω δὲ ἔχει ϗ τῷ παιδίῳ γίνεσθαι ἢν ἐν τῇσι μήτρῃσιν κατὰ τί τοῦ σώματος, ϛενότερον εἴη ἕτερον τοῦ ἑτέρου: nec non ad hoc probandum fortius adducatur Malpighi teſtimonium, qui ovum, anſerini mole in quo fœtus acephalos fuit, ſe vidiſſe teſtatur.

Altera deformitatis origo a primâ formatione animalculæ in ſemine maſculino quærenda eſt, huc referantur proculdubio iſta bicipitalia, polydactyla, et cætera alia monſtra in quibus ultra modum ſolitum luxuriavit natura. Ipſum etiam Mallebranche audiamus hanc opinionem invitum licet corroborantem. Qui rectius et ex experientia circa difficillimam de formatione fœtûs quæſtionem ratiocinantur, dicunt, infantes jam formatos eſſe

eſſe, ante actionem quâ concipiuntur, matreſque nil ipſis dare præter incrementum per tempus graviditatis.

Ovinum fœtum nuperrime diſſecui bicipitale, in quo arteriæ carotides ſolito more ab aortæ curvaturâ ſurrexere, tandem vero paululum ſupra thoracem a carotide novus exortus eſt ramus ad caput ſecundum tendens: ambo capita tracheâ fruebantur: duæ diſtinctæ medullæ ſpinales inveniebantur.

Duarum puellarum ſibi invicem per partes inferiores junctarum anatome nobis tranſmiſſa eſt, quæ unum tantummodo umbilicum externum habuerunt. Duabus arteriis umbilicalibus una potita eſt puella, altera unicâ. Duobus renibus hæc, illa unico, hæc cyſti felleâ, illa non. Vaginâ uterinâ, veſicâ urinariâ communi fruebantur. Cæteras, ambarum partes ſolito more diſpoſuit in omnibus operibus ſuis mirabilis Deus.

Ex duobus fœtubus more Taliacotiano unitis, hæc monſtra non (ut nonnulli volunt) formari potuerunt, quoniam gemelli in eodem ovo non incluſi ſunt, ſed ſingulo fœtui ſingulum ovum, ſingula datur placenta, ut obſtetricibus notiſſimum eſt, et præterea ſingulæ puellæ aliquibus partibus inter ſe communiter potiebantur. Imaginationi iſta formatio præternaturalis non eſt tribuenda, quod ſecundum auctorem hujus hiſtoriæ mater prægnans deſiderio quolibet inſolito vel animi pathemate non laboraviſſet.

Ut imaginatio matris fœtum afficiat, ut formam imprimat novam, neceſſe eſt ut ideam præ-

præconcipiat mater formæ imprimendæ, non tantum externarum partium, ſed partium interne formam conſtituentium; cerebri vero fabricam hactenus omnibus incognitam non potis eſt quin neſciret ovis, ſuæ igitur imaginationis viribus, caput cerebro repletum, arteriis, venis, cæteriſque vaſculis vitæ neceſſariis præditum formare, ſpinalem medullam tam artificioſe primariæ adjungere, arterias tam ſcite ex aortâ ad caput ſecundum dimittere, novum tracheæ arteriæ additamentum pulmonibus inſerere non potuiſſet.

Ideæ matris prægnantis, formæ, coloris, duritiei, mollitiei, lævitatis, ſcabritiei, rerum viſarum, tactarum, ſonus auditi, odoris, guſtûs, embryoni non communicandæ ſunt. Scimus enim quod corpus noſtrum excipiat ab objectis ſenſibilibus nihil aliud, ut fiat ſenſus, quam mutationem in ſuperficie nervi per attactum moti objecti excitatam, et requiratur ut ea mutatio libero nervo propagetur uſque ad aliquem in cerebri medullâ locum, a ſingulo quoque nervo in ſingularem medullæ cerebroſæ plagam, ſed quodam nervo vulnerato, ligato, ipſæ matri deficiat ſenſus pro diverſitate nervi affecti. Cum ergo nervos tam ſenſuum internorum, quam externorum inſtrumenta eſſe ex experimentis conſtat, et cum mater embryoni nullis connectitur nervis, plane quoque conſtat fœtui nihil deformitatis contribuere poſſe imaginationem ſolam prægnantis ortam ex timore, gaudio, deſiderio, vel alio quodam animi pathemate. In partu enim Cæſareo quot fœtus vivi ſani ex utero matris

vivæ exsecti fuerunt, nullo doloris signo, ne etiam ejulatu a fœtu dato, matre licet tantas injurias passâ, tanto vulnere dolorifico inflicto, abdomine, utero ipso cultro, aperto? Hìc ut mater internis quoque animi perturbationibus graviſſime adficiatur, neceſſe eſt talem operationem jamjam paſſura horrendam, quis non miſerias quas metus, triſtitia ſecum adferunt juſte reformidet? Sed dolores, cruciatus, ipſius ὑστεροτόμιας mentis humanæ limites longiſſime tranſiliunt, fœtus vero ipſi omnium læſionis ſignorum maternæ expertes in lucem extracti vixerunt, et ſenuerunt.

FLORILEGIUM MEDICUM

SIVE

EXCERPTA QUÆDAM

EX

HIPPOCRATE,

LATINE ACCURATE REDDITA:

NOTIS QUIBUSDAM ADDITIS

ET

EMENDATIONIBUS PROPOSITIS

A THOMA OKES, M.D. Cantab.

Ἤθελον ——
Ζώειν τὸν ἀποιχόμενον,
Νῦν ἔχον[ι] Ἀνδρῶν φίλον,
Τέκ[ο]υ ἀνωδυνίας·
Παν[ο]δαπᾶν ἀλκ[ῆ]ρα Νῦσων. PIND.

PRÆFATIO.

CANDIDO LECTORI SALUTEM.

DUM Hippocratis opera diſcendi gratiâ evolvebam, non minus linguæ elegantiâ, quam materiæ utilitate perculſus, ſed ea quæ in medicinâ conſtant, falſæ philoſophiæ theoriâ adeo implicata eſſe ægre ferens, ad ſelectiora quædam excerpenda ſtudioſe me accinxi, ſperans ſane, librum utiliſſimum, medicinæ ſtudioſis gratiorem me hâc ratione redditurum fore. Quis enim, nunc dierum, tyro medicinæ Hippocratici fontis non expallet hauſtus? Nec mirum. Lindenium enim et Foeſium, (quorum editiones plerumque manibus tyronum verſantur) homines cæterum doctiſſimos et medicos peritiſſimos, interpretes tamen non fidiſſimos eſſe cenſebit qui Græca Hippocratis Opera, cum Latinâ eorum verſione comparare ſtudebit.

Ver-

Verbis inelegantibus, *v. g.* clandeſtinus, ſanguineitas, infallibilis, deligatio, &c. uſus eſt Lindenius.

In nonnullis locis omiſit verba Græca Foeſius, quæ poſuit Lindenius, ſed Latinè non reddidit: in aliis, Lindenius Latina poſuit verba, Græcis non reſpondentibus.

Hâc editione omnia exulant verba Latina quæ auctoritatem optimorum ſcriptorum ſibi non vindicant.

Si verbum verbo nimis fidus interpres reddidi, mihi condonandum eſſe ſpero cum tyronum uſui accommodata hæc excerpta eſſe volui, et ut illis ſtimulos adderem ipſos fontes adeundi (unuſquiſque enim ſibi placentia tanquam optima ſolet ſeligere) nempe divini ſenis opera, morborum accuratiſſimas deſcriptiones, ſymptomatum obſervantias, autopſiâ, (naturâ ipsâ duce) deductas tradentia.

Cæterorum Hippocratis librorum utiliora prelo quam citiſſimè mandare meditor; omnium ergo iſtius archiatri amatorum, omnium veræ medicinæ fautorum auxilium peto, eorumque animadverſiones ſive criticas, ſive lucem medicinæ afferentes gratiſſimo accipiam animo, vel, ſi vice cotis functus alium quemvis ad hoc opus perficiendum incitaverim, quicquid in me eſt ingenii quantumvis exigui lubentiſſime et hilariter contribuam, hanc enim rem arduam, hoc periculoſæ plenum opus aleæ aggreſſus ſum, μὴ μετ' ἀισχροκερδείης καὶ ἀσχημοσύνης, ἔχεσθαι δὲ δοξῆς μᾶλλον. Hippoc.

Hanc editionem in ſectiones diviſi eodem modo quo Vander Lindenius, et ſimiliter parvulis

vulis figuris notatas. Litera F. et figuræ additæ notant paginam et lineam in Foesii editione primæ lineæ sectionis in hâc editione respondentes. *v. g.* Jurisjurandi Hippocratis sectionem secundam sic notatam invenies. V. L. II. F. 1. 15. Hoc est. Primum verbum sectionis secundæ Vander Lindenii, inveniendum est in Foesii paginæ primæ lineâ decimâ quintâ. Vale.

Dr. *Okes* begs the favour of those Gentlemen who will be so kind as to communicate any Observations, to send them to him at *Cambridge*, or order them to be left at Mr. *Benjamin White*'s, Bookseller, in *Fleet-street*, *London*, Post paid, as the Profits arising from the Sale of the Book are intended for the Benefit of *Addenbrooke*'s Hospital in *Cambridge*.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ

ΟΡΚΟΣ.

F. 1. ΟΜΝΥΜΙ [2]Ἀπόλλωνα [3]Ἰητρὸν καὶ [4]Ἀσκληπιόν, [5]καὶ Ὑγείαν, καὶ [6]Πανάκειαν καὶ [7]Θεοὺς πάντας καὶ [8]πάσας ἵστορας ποιεύμενος, [9]ἐπιτελέα ποιήσειν [10]καλὰ δύναμιν καὶ κρίσιν ἐμήν, ὅρκον τόνδε καὶ ξυγγραφὴν τήνδε. [11]ἡγήσασθαι μὲν τὸν διδάξαντα μὲ τὴν τέχνην ταύτην [12]ἴσα γενέτῃσιν ἐμοῖσιν [13]καὶ βίου κοινώσασθαι· [14]καὶ χρεῶν χρηίζουσι μεταδοσιν ποιήσασθαι. [15]καὶ γένος τὸ ἐξ ἐωυτέου, ἀδελφοῖς ἶσον ἐπικρίνειν ἄρρεσι. [16]καὶ διδάξειν τὴν τέχνην ταύτην, ἢν χρηίζωσι μανθάνειν, ἄνευ μισθοῦ καὶ ξυγγραφῆς. [17]παραγγελίης τε καὶ [18]ἀκροήσιος [19]καὶ τῆς λοιπῆς ἁπάσης μαθήσιος, [20]μεταδοσιν ποιήσασθαι [21]υἱοῖσί τε ἐμοῖσι καὶ [22]τοῖσι τοῦ ἐμὲ διδάξαντος, [23]καὶ μαθηταῖσι [24]συγγεγραμμένοις τε καὶ [25]ὡρκισμένοις νόμῳ Ἰητρικῷ [26]ἄλλῳ δὲ ὐδενί.

V. L. II. F. 1. 15. [2]Διαιτήμασί τε χρήσομαι, ἐπ' ὠφελείῃ καμνόντων καλὰ δύναμιν καὶ κρίσιν ἐμήν. [3]ἐπὶ δηλήσει δὲ καὶ [4]ἀδικίῃ εἴρξειν. οὐ [5]δώσω δὲ οὐδὲ φάρμακον, οὐδενὶ αἰτηθεὶς θανάσιμον, οὐδὲ [6]ὑφηγήσομαι ξυμβουλίην τήνδε, [7]ὁμοίως δὲ οὐδὲ γυναικὶ πεσσὸν [8]φθόριον δώσω. [9]ἁγνῶς δὲ, [10]καὶ ὁσίως διαιτήσω βίον τὸν ἐμὸν, [11]καὶ τέχνην

HIPPOCRATIS

JUSJURANDUM.

JURO per Apollinem medicum et Æſculapium, et Hygeam, et Panaceam, deoſque omnes et omnes deas teſtes faciens juſjurandum hoc et ſtipulationem hanc pro viribus et judicio meo integre me ſervaturum fore. Exiſtimaturum eum qui me docuit hanc artem æqualiter cum parentibus meis et vitæ commoda participaturum, et ea quibus opus habuerit impertiturum, et genus ab eo demiſſum æquale fratribus maſculis habiturum, et docturum hanc artem ſi cupiant diſcere, ſine mercede et ſtipulatione. Præceptionum et auditionum et reliquæ totius doctrinæ participes facturum et filios meos et præceptoris, et diſcipulos qui mecum hanc ſtipulationem iniverunt et hoc jusjurandum medicum juraverunt, alium vero neminem.

II. Diætis utar in auxilium laborantium pro viribus et judicio meo. Damnum vero et injuriam illis defendam. Neque dabo alicui ullam medicinam mortiferam rogatus, neque ſuggeram conſilium tale, neque mulieri peſſum dabo corrumpentem. Caſte vero et ſancte exercebo vitam meam et artem meam, neque ſeca-

τὴν ἐμὴν. [12] ὑ τεμέω δὲ ὐδὲ μὴν λιθιῶντας. [13] ἐκχωρήσω δὲ ἐργάτησιν ἀνδράσι πρήξιος τῆσδε. [14] εἰς οἰκίας δὲ ὁκόσας ἄν ἐσίω, [15] ἐσελεύσομαι ἐπ' ὠφελείῃ καμνόντων, [16] ἐκτὸς ἐὼν πάσης ἀδικίης ἑκουσίης, [17] καὶ φθορίης τῆς τε ἄλλης, [18] καὶ ἀφροδισίων ἔργων, [19] ἐπί τε γυναικείων σωμάτων καὶ [20] ἀνδρώων [21] ἐλευθέρων τε [22] καὶ δούλων.

V. L. III. F. 1. 27. Α δ' ἄν ἐν θεραπείῃ ἢ ἰδῳ, [2] ἢ ἄκουσω, [3] ἢ καὶ ἄνευ θεραπείης κατὰ βίον ἀνθρώπων, [4] ἃ μὴ χρὴ ποτε ἐκκαλέεσθαι ἔξω, [5] σιγήσομαι, ἄρρητα ἡγεύμενος εἶναι τὰ τοιαῦτα. [6] Ὅρκον μὲν δή μοι τόνδε ἐπιτελέα ποιέουσι, [7] καὶ μὴ ξυγχέουσι, [8] εἴη ἐπαύρασθαι καὶ βίου [9] καὶ τέχνης, [10] δοξαζομένῳ παρὰ πᾶσιν ἀνθρώποις εἰς τὸν ἀεὶ χρόνον, [11] παραβαίνουσι δὲ καὶ ἐπιορκοῦσι, [12] τἀναντία τούτων.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ

ΝΟΜΟΣ.

F. 2. 1. ΙΗΤΡΙΚΗ τεχνέων μὲν πασέων ἐστὶν ἐπιφανεστάτη. [2] διὰ δὲ ἀμαθίην τῶν τε χρεωμένων αὐτῇ [3] καὶ τῶν εἰκῇ τὰς τοιάσδε κρινούντων [4] πολύ τι πασέων ἤδη τῶν τεχνέων ἀπολείπεται. [5] ἡ δὲ τῶνδε ἁμαρτὰς τὰ μάλιστά μοι δοκέει ἔχειν αἰτίην τοιήνδε. [6] πρόσιμον γὰρ ἰητρικῆς μούνης ἐν τῇσι πόλεσιν ὐδὲν ὥρισται, πλὴν ἀδοξίης, [7] ἥτις δὲ ὑ τιτρώσκει τὰς ἐξ αὐ-

bo ſane calculo laborantes, ſed locum dabo hominibus hujus negotii peritis. In qualescumque domos intrarem, ingrediar in auxilium laborantium, longe fugiens omnem injuriam voluntariam, et ſcelus aliud, et opera venerea, erga et mulieres, et viros, liberos, et ſervos.

III. Quæcunque vero inter medicandum videam, vel audiam, vel extra curationem in vitâ hominum quæ non oportet palam promanare, tacebo, celanda credens eſſe talia. Hoc jusjurandum mihi integre ſervanti et non violanti, contingat feliciter frui et vitâ et arte, honorato apud omnes homines in perpetuum, tranſgredienti autem, et pejeranti his contraria.

HIPPOCRATIS

LEX.

ARS medica omnium artium eſt præclariſſima, ſed proper ignorantiam eam exercentium, et eorum tales temere judicantium, nunc omnium artium longe viliſſima eſt. Horum autem error præcipuè mihi videtur habere talem cauſam, pæna enim arti medicæ ſolæ nulla in urbibus præſcribitur præter dedecus, hoc autem non lædit eos ex eâ conſtantes,

αὐξῆς συγκειμένης. [8] ὁμοιότατοι γὰρ εἰσιν οἱ τοιόιδε τοῖσι παρειςαγομένοισι προσώποισιν ἐν τῇσι τραγωδίῃσι. [9] ὡς γὰρ ἐκεῖνοι σχῆμα μὲν, καὶ στολὴν, καὶ πρόσωπον ὑποκριτὴ ἔχουσιν, ἔκ εἰσὶ δὲ ὑποκριταὶ, [10] ἕτω καὶ οἱ Ἰητροὶ, [11] φήμῃ μὲν, πολλοὶ, [12] ἔργῳ δὲ πάγυ βαιοί.

V. L. II. F. 2. 10. Χρὴ γὰρ ὅςις μέλλει ἰητρικῆς ξύνεσιν ἀτρεκέως ἁρμοζεσθαι, [2] τῶν δὲ μὶν ἐπίκτητον γενέσθαι· [3] φύσιος· [4] διδασκαλίης· [5] τρόπε εὐφυέος· [6] παιδομαθίης· [7] φιλοπονίης· [8] χρόνε· [9] πρῶτον μὲν ἓν πάντων δεῖ φύσιος· [10] φύσιος γὰρ ἀνιπραΐτεσης κενέα πάντα· [11] φυσιος δὲ εἰς τὸ ἄριςον ὁδηγεύσης, διδασκαλίη τέχνης γίνεται· [12] ἣν μετὰ φρονήσιος δεῖ περιποιήσασθαι [13] παιδομαθέα γενόμενον [14] ἐν τρόπῳ οἰκοῖος εὐφυὴς πρὸς μάθησιν ἔςαι. [15] ἔτι δὲ φιλοπονίην προσενέγκασθαι [16] ἐς χρόνον πολὺν, [17] ὅκως ἡ μάθησις ἐμφυσιωθεῖσα [18] δεξιῶς τε καὶ εὐαλδέως τὲς καρπὲς ἐξενέγκηται. [19] οἰκοίη γὰρ τῶν ἐν τῇ γῇ φυομένων θεωρίη, τοιήδε καὶ τῆς ἰητρικῆς ἡ μάθησις. [20] ἡ μὲν γὰρ φύσις ἡμέων, οἰκοῖον ἡ χώρη. [21] τὰ δὲ δόγματα τῶν διδασκόντων οἰκοῖον τὰ σπέρματα. [22] ἡ δὲ παιδομαθίη, τὸ καθ' ὥρην αὐτὰ πεσεῖν ἐς τὴν ἄρυραν. [23] ὁ δὲ τρόπος ἐν ᾧ ἡ μαθησις, οἰκοῖον ἐκ τὲ περιεχονλος ἤερος τροφὴ γενομένη τοῖσι φυομένοισιν· [24] ἡ δὲ φιλοπονίη ἐργασίη. [25] ὁ δὲ χρόνος ταῦτα ἐνισχύσει πάντα, ὡς τραφῆναι τελέως.

V. L. III. F. 2. 27. Ταῦτα ὧν χρὴ ἐς τὴν ἰητρικὴν τεχνὴν ἐνεγκαμένης, [2] καὶ ἀτρεκέως αὐτέης γνῶσιν λαβόνλας, [3] ἕτως ἀνὰ τὰς πόλιας φοιτεῦνλας, [3] μὴ λόγῳ μῦνον, [5] ἀλλὰ καὶ ἔργῳ ἰητρὲς νομίζεσθαι. [6] ἡ δὲ ἀπειρίη κακὸς θησαυρὸς καὶ κακὸν κειμήλιον τοῖσιν ἔχεσιν αὐτέην, [7] καὶ ὄναρ, [8] καὶ ὕπαρ [9] εὐθυμίης τε, [10] καὶ εὐφροσύνης ἄμοιρος, [11] δειλίης τε, [12] καὶ θρασύτητος τιθηνη. [13] Δειλίη μὲν γὰρ ἀδυναμίην σημαίνει, θρα-

ſtantes, tales enim ſimillimi ſunt perſonis in tragœdias introductis: ſicut enim illæ habent figuram quidem et habitum et faciem eorum quos repreſentant, non vero ſunt hiſtriones, ſic et medici ſunt multi famâ quidem, opere vero valde pauci.

II. Oportet eum qui artis medicæ ſcientiam verè ſibi aptaturus eſt horum ſeipſum compotem fieri; Indolis, doctrinæ, loci ſtudiis apti, in pueritiâ inſtructionis, induſtriæ, temporis. Primum quidem indolis, indole enim repugnante omnia irrita ſunt. Indole autem ad optimum ducente, artis inſtructio acquiritur, quam cum prudentiâ oportet comparare in pueritiâ diſcipulum exiſtentem in loco qui ad diſciplinam aptus erit, præterea induſtriam adhibere in longum tempus ut doctrina velut innata recte et feliciter fructus producat. Qualis in terrâ naſcentium contemplatio talis et artis medicæ diſciplina. Noſtra enim indoles veluti terra, præcepta doctorum velut ſemina, in pueritiâ inſtructio vult ea opportunè ſerere in arvis, locus in quo diſciplina velut nutrimentum ſuppeditatum plantis ab aëre ambienti, induſtria autem, eſt agricultura, tempus hæc omnia corroborat ut perfecte nutriantur.

III. Hæc quibus opus eſt ad medicam artem collatos et vere illius ſcientiam acceptos, ſic per urbes gradientes non ſermone ſolum, ſed opere medicos exiſtimari. Imperitia autem malus theſaurus eſt et mala poſſeſſio habentibus eam, et ſomnium, et vigilantis imaginatio, tranquillitatis animi, et lætitiæ expers, timiditatis et temeritatis nutrix. Timiditas enim impotentiam

mon-

14 θρασύτης δὲ ἀτεχνίην. 15 δύο γὰρ ἐπιστήμη τε καὶ δόξα, 16 ὧν τὸ μὲν ἐπίστασθαι ποιέει, 17 τὸ δὲ ἀγνοεῖν. 18 τὰ δὲ ἱερὰ ἐόντα πρήγματα ἱεροῖσιν ἀνθρώποισι δείκνυται, 19 βεβήλοισι δὲ, ὐ θέμις, 20 πρὶν ἢ τελεσθῶσιν ὀργίοισιν ἐπιστήμης.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ

ΠΕΡΙ

ΤΕΧΝΗΣ.

V.L... F. 2. 40. ΕΙΣΙ τίνες οἱ τέχνην ποιέονται, τὸ τὰς τέχνας αἰσχροποιέειν. 2 ὡς μὲν οἴονται, ὐ τοῦτο διαπρησσόμενοι (ὃ ἐγὼ λέγω) 3 ἀλλ' ἱστορίης οἰκείης ἐπίδειξιν ποιεύμενοι. 4 ἐμοὶ δὲ τὸ μέν τι τῶν μὴ εὑρημένων ἐξευρίσκειν, ὅτι, καὶ εὑρεθὲν κρέσσον ἢ ἀνεξεύρετον, ξυνέσιος δοκέει ἐπιθύμημά τε καὶ ἔργον εἶναι. 5 καὶ τὸ τὰ ἡμίεργα ἐς τέλος ἐξεργάσεσθαι ὡσαύτως. 6 τὸ δὲ λόγων ὐ καλῶν τέχνη τὰ τοῖς ἄλλοις εὑρημένα αἰσχύνειν προθυμέεσθαι, ἐπανορθώσια μὲν μηδὲν, 7 διαβάλλοντα δὲ τὰ τῶν εἰδότων πρὸς τὺς μὴ εἰδότας ἐξευρήματα, ὐκέτι δοκέει ξυνέσιος ἐπιθύμημά τε καὶ ἔργον εἶναι, 8 ἀλλὰ καταγγελίη μᾶλλον φύσιος, ἢ ἀτεχνίης· 9 μέγοισι γὰρ τοῖσιν ἀτέχνοισιν ἡ ἐργασίη ἄυλη ἁρμοζει, 10 φιλοτιμευμένων γὰρ ὐδαμῶς δὲ δυναμένων κακίης ὑπερ-

monſtrat, temeritas autem imperitiam. Duo enim ſcientia et opinio, quarum hæc ſcire facit, alia vero ignorare. Res vero ſacræ ſacris hominibus monſtrantur, profanis vero nefas eſt priuſquam compleverint myſteria ſcientiæ.

HIPPOCRATIS

DE

ARTE.

NONNULLI ſunt qui artem intendunt artibus dedecus inferendo ut quidem putant, non hoc facientes, ut ego puto, ſed ſuæ ſcientiæ oſtentationem facientes. Mihi vero aliquod non inventum invenire, quod inventum melius eſſet quam non inventum ſcientiæ videtur deſiderium et opus eſſe. Et etiam imperfecta ad finem deducere, ſimiliter. Sed verborum malorum artificio, quæ ab aliis inventa ſunt dedecorare velle, nihil corrigentem, traducentem vero doctorum inventa apud indoctos, non videtur ſcientiæ deſiderium et opus eſſe, ſed declaratio potius indolis vel ignorantiæ; ſolis enim artium ignaris convenit hoc opus, ambitioſe tentantium, ſed nequaquam potentium improbitati auxilium ſuppeditare

ὑπεργέειν 11 εἰς τὸ τὰ τῶν πέλας ἔργα ἢ ὀρθὰ ἐόντα διαβάλλειν, ἢ ἐκ ὀρθὰ μιμέεσθαι. 13 ὁ παρεὼν λόγος τοῖς ἐς ἰητρικὴν ἔτως ἐμπορευομένοις ἐναντιώσεται, 14 θρασυνόμενος μὲν διὰ τετέυς ἐς ψέγει, 15 ἐυπορέων δὲ διὰ τὴν τέχνην, ἢ βοηθεῖ· 16 δυναμένος δὲ διὰ σοφίην ἢ πεπαίδευται.

V. L. IV. F. 3. 23. Περὶ Ἰητρικῆς, (ἐς ταύτην γὰρ ὁ λόγος) ταύτης ἔν τὴν ἀπόδειξιν ποιήσομαι. 3 Ιητρικὴν εἶναι 4 τὸ δὴ πάμπαν ἀπαλάσσειν τῶν νοσέοντων τὰς καμάτυς, 5 καὶ τῶν νοσημάτων τὰς σφοδρότητας ἀμβλύνειν· 6 καὶ τὸ μὴ ἐγκειρέειν τοῖσι κεκρατημένοισι ὑπὸ τῶν νοσημάτων, 7 εἰδότας ὅτι ταῦτα ἐ δύναται Ἰητρική.

V. L. V. F. 3. 35. Οτι μὲν ἔνιοι ἐξυγιαίνονται τῶν θεραπευομένων ὑπὸ ἰητρικῆς ὁμολογέεται. 2 ὅτι δὲ ἐ πάντες, ἐν τέτῳ ἤδη ψέγεται ἡ τέχνη. 3 καὶ φασὶν οἱ τὰ χείρω λέγοντες, διὰ τὲς ἁλισκομένες ὑπὸ τῶν νοσημάτων, καὶ τὲς ἀποφεύγοντας αὐτὰ 4 τύχῃ ἀποφεύγειν, 5 καὶ ἐ διὰ τὴν τέχνην· 6 ἐγὼ δὲ ἐκ ἀποφερέω μὲν ἐδ' αὐτὸς τὴν τύχην ἔργε ἐδενός. 9 ἔπειτα δὲ καὶ πῶς ὅιόν τέ ἐςι τοῖς ὑγιανθεῖσιν ἄλλό τι αἰτιάσασθαι ἢ τὴν τέχνην, 10 εἴπερ χρώμενοι αὐτῇ καὶ ὑπεργέοντες ὑγιάνθησαν, 13 ὥςε τῆς μὲν ἐς τὴν τύχην ἀναφορῆς ἀπηλλαγμένοι εἰσὶ, 14 τῆς μέν τοι ἐς τὴν τέχνην ἐκ ἀπηλλαγμένοι. 18 ἐρεῖ δὴ ἐνταῦθα ὁ τ' ἀναντία λέγων, ὅτι πολλοὶ ἤδη καὶ ἐ χρησάμενοι ἰητρῷ νοσέοντες ὑγιάνθησαν. 19 καὶ ἐγὼ τῷ λόγῳ ἐκ ἀπιθέω.

V. L. VI. F. 4. 7. Η ἀσιτίη, 2 ἢ πολυφαγίη, 3 ἢ ποτῷ πλείονι, 4 ἢ διψῃ, 5 ἢ λεβροῖσιν, 6 ἢ ἀλυσίη, 7 ἢ πόνοισιν, 8 ἢ ἡσυχίη, 9 ἢ ὕπνοισιν, 10 ἢ ἀγρυπνίη, 11 ἢ τῇ ἁπάντων τέτων παροχῇ χρώμενοι ὑγιάνθησαν. 15 εἰ τοίνυν ἐπιςήσεται, ἢ ἐπαινέειν, ἢ ψέγειν ὁ νοσήσας

τῶν

ditare ad aliorum opera, vel recta traducere vel non recta reprehendere. Hic præsens sermo illis adversatur, sic artem medicam quæstûs gratiâ sequentibus, audax sane propter eos quos reprehendit, ferax quoque propter illam artem quam adjuvat, potens autem propter sapientiam quâ instruitur.

IV. De medicâ arte. (Circa hanc enim noster est sermo.) Hujus ergo hanc demonstrationem instituam, penitus abigere ægrotantium labores et morborum vehementias obtundere, et non manibus attingere eos qui morbo victi sunt, scientes quod ars medica hæc non possit.

V. Quod nonnulli sanatorum sanati fuerint ab arte medicâ confitetur; sed quoniam non omnes, ob hoc jam ars reprehenditur, et dicunt isti pejora loquentes, propter illos qui morbis laboraverunt, at evaserunt, eos fortunâ evasisse non arte, ego vero non privabo, ne ipse quidem, fortunam operâ ullâ. Deinde vero quomodo fieri potest sanatos aliud quid pro causâ accipere quam artem, qui illâ usi et (illæ) submissi, sanati fuerunt? Ut liberati sint a gratiam reddendo fortunæ, sed arti gratiam reddendo non liberati sint. Dicet jam nobis adversa loquens, quod multi ægroti etiam sine medici auxilio sanati fuerint. Et hoc ego non nego.

VI. Aut inediâ aut edacitate, aut uberiore potu, aut siti aut balneis, aut illuvie aut laboribus, aut quiete aut somnis, aut vigiliâ aut his omnibus promiscue utentes convaluerunt. Si igitur sciet vel laudare vel reprehendere ægro-

16 τῶν διαιτημάτων τὶ, οἱόισιν ὑγιάνθη, πάντα ταῦτα τῆς ἰητρικῆς ὄντα εὑρήσει.

V. L. VII. F. 4. 18. Τὰ μὲν γὰρ ὠφελήσαντα τῷ ὀρθῶς προσενεχθῆναι ὠφέλησαν. 2 τὰ δὲ βλάψαντα τῷ μηκέτι ὀρθῶς προσενεχθῆναι ἔβλαψαν. ——

V. L. VIII. F. 4. 25. Ετι τοίνυν εἰ μὲν ἐπὶ φαρμάκων τῶν τε καθαιρόντων, καὶ τῶν ἰσχόντων ἡ ἴησις τῇ τε ἰητρικῇ καὶ τοῖς ἰητροῖσιν μόνον ἐγένετο, 2 ἀσθενὴς ἦν ὁ ἐμὸς λόγος, 3 νῦν δὲ δὴ φαίνονται τῶν ἰητρῶν οἱ μάλιστα ἐπαινέομενοι, 4 καὶ διαιτήμασιν ἰώμενοι, 5 καὶ ἄλλοισί τε εἴδεσιν. 6 ἃ ἐκ ἄν τις φαίη, μὴ ὅτι Ἰητρὸς, ἀλλ' ἐδὲ ἰδιώτης ἀνεπιστήμων, ἀκούσας, μή ἐ τῆς τέχνης εἶναι.

V. L. X. F. 4. 43. Τὲς δ' ἐν τῇσι τῶν ἀποθνησκόντων συμφορῇσι τὴν τέχνην ἀφανίζοντας 2 θαυμάζω ὅτῳ ἐπαιρεόμενοι ἀξιοχρέῳ λόγῳ, τὴν μὲν τῶν ἀποθνησκόντων ἀκρησίην ἐκ αἰτίην καθιστᾶσι, 4 τὴν δὲ τῶν ἰητρικὴν μελετησάντων σύνεσιν, αἰτίην, 5 ὡς τοῖσι μὲν ἰητροῖσιν ἔνεστι τὰ μὴ δέοντα ἐπιτάξαι. 6 τοῖσι δὲ νοσέουσιν ἔκ ἐστι τὰ προσταχθέντα παραβῆναι. 7 καὶ μὴν πολύ γε εὐλογώτερον τοῖσι κάμνουσιν ἀδυνατέειν τὰ προσασσόμενα ὑπουργέειν 8 ἢ τοῖσιν ἰητροῖσι τὰ μὴ δέοντα ἐπιτάσσειν.

V. L. XI. F. 4. 51. Οἱ μὲν γὰρ ὑγιαινούσῃ γνώμῃ μεθ' ὑγιαίνοντος σώματος ἐγκειρέουσι, 2 λογισάμενοι τά τε παρεόντα, 3 τῶν τε παροιχομένων τὰ ὁμοίως διατιθέντα τοῖσι παρεοῦσιν.

V. L. XII. F. 5. 1. Οἱ δὲ, ὅτε ἃ κάμνουσιν, 2 ὅτε δι' ἃ κάμνουσιν, 3 ἀθ', ὅ,τι ἐκ τῶν παρεόντων ἔστι, 4 ἀθ', ὅ,τι ἂν ἐκ τῶν τετέοισιν ὁμοίων γίνεται εἰδότες, 5 ἐπιτάσσονται, 6 ἀλγέοντες μὲν τῷ παρεόντι, 7 φοβέυμενοι δὲ τὸ μέλλον, 8 καὶ πλήρεις μὲν τῆς νόσου, 9 κενοὶ δὲ σιτίων, 10 ἐθέλοντες τὰ πρὸς τὴν νοῦσον ἡδέα μᾶλλον,

tus aliquid victûs a quo ſanatus fuit, omnia hæc artis medicæ opera eſſe dicet.

VII. Quæ enim profuerunt, propterea quod recte oblata erant profuerunt, quæ vero nocuerunt, quod non recte oblata erant nocuerunt.

VIII. Præterea vero ſi a pharmacis purgantibus et ſiſtentibus ſanatio ſolum, et arti medicæ et medicis conſiſteret, infirmus eſſet meus ſermo; nunc vero apparent medicorum præcipue laudati, etiam diætis et aliis formis ſanantes, quas nemo ſane diceret, non quia medicus, ſed ne idiota ignarus audiens, non artis eſſe.

X. Eos vero ob morientium miſerias artem demoliri contendentes miror quânam fide dignâ ratione permoti morientium intemperantiam ſane cauſam non ſtatuunt, ſcientiam vero medicinam exercentium, cauſam, quaſi medicorum ſit quæ non conveniunt imperare, ægrotantium vero non ſit imperata tranſgredi, atqui rationi longe magis conſentaneum ægros non poſſe imperatis obſequi quam medicos non convenientia imperare.

XI. Hi enim ſanâ mente cum ſano corpore rem aggrediuntur, conſiderantes et præſentia, et præteritorum ea ſimiliter ſe habentia cum præſentibus.

XII. Illi vero neque quo morbo laborant, neque ob quam cauſam laborant, neque quid ex præſentibus futurum ſit, neque quid ex his quæ ſunt ejuſmodi ſcientes, imperantur, dolentes quidem ob præſentia, timentes vero futura, et gravati ſane morbo, inanes vero ciborum, volentes quæ morbo grata ſunt potius

ἢ τὰ πρὸς ὑγιείην προσδέχεσθαι. 11 ἢ κ ἀποθανεῖν ἐρῶντες, 12 ἀλλὰ καρτερεῖν ἀδυνατέοντες. 16 ἆρ' ἢ πολὺ μᾶλλον, τὲς μὲν δεόντως ἐπιτάσσειν, 17 τὲς δὲ εἰκότως ἀδυνατέειν πείθεσθαι, 18 μὴ πειθομένες δὲ περιπίπτειν τοῖσι θανάτοισι;

V. L. XIII. F. 5. 27. 10 Ων ἔστιν ἡμῖν τοῖσί τε τῶν φύσιων, τοῖσί τε τῶν τεχνέων ὀργάνοις ἐπικρατέειν, 11 τέτων ἔστιν ἡμῖν δημιεργοῖς εἶναι, ἄλλων δὲ ἢ κ ἔστιν. 12 ὅταν ἕν τι πάθη ἄνθρωπος κακὸν ὃ κρέσσόν ἐστι τῶν ἐν τῇ Ιητρικῇ ὀργάνων, 13 ἢδὲ προσδοκᾶσθαι δεῖ ὑπὸ ἰητρικῆς κρατηθῆναι ἄν. 15 τῶν μὲν ἓν ἡσσόνων τὰ κρέσσω ὅπω δῆλον ὅτι κ ἀνίητα. 16 τῶν δὲ κρατίστων τὰ κρέσσω πῶς ἢ δῆλον ὅτι ἀνίητα;

V. L. XIV. F. 5. 38. Ωυτός μοι λόγος κ ὑπὲρ τῶν ἄλλων, ὅσα τῇ ἰητρικῇ ξυνεργέει, 2 ὧν ἁπάντων φημὶ δεῖν ἑκάστε μὴ καταλυχόντα τὸν ἰητρὸν 3 τὴν δύναμιν αἰτιᾶσθαι τῷ πάθεος, μὴ τὴν τέχνην.

V. L. XVI. F. 6. 1. Εστι τοῖσι ταύτην τὴν τέχνην ἱκανῶς εἰδόσι 2 τὰ μὲν τῶν νοσημάτων ἢκ ἐν δυσόπτῳ κείμενα, κ ἢ πολλά. 3 τὰ δ' ἢκ ἐν εὐδήλῳ κ πολλά ἐστι. 4 τὰ μὲν γὰρ πρὸς τὰ ἐντὸς τεθραμμένα ἐν δυσόπτῳ. 5 τὰ δ' ἐξανθεύντα ἐς τὴν χροιὴν, ἢ οἰδαίνοντα, ἐν εὐδήλῳ. 10 τῶν μὲν δὴ τοιέτων πάντων ἐν ἅπασι τὰς ἀκεσίας ἀναμαρτήτες δεῖ εἶναι, 11 ἢκ ὡς ῥηϊδίας, ἀλλ' ὅτι ἐξεύρηται. 12 ἐξεύρηταί γε μὴν, ἢ τοῖσι βεληθεῖσιν, 13 ἀλλὰ τέτων τοῖσι δυνηθεῖσι. 14 δύανται δὲ, οἷσι τά τε τῆς παιδείης μὴ ἐκποδὼν. 15 τά τε τῆς φύσιος μὴ ταλαίπωρα. 16 πρὸς μὲν ἓν τὰ φανερὰ τῶν νοσημάτων ἕτω δεῖ εὐπορέειν τὴν τέχνην. 17 δεῖ γε μὴν αὐτὴν μηδὲ πρὸς τὰ ἥσσων φανερὰ ἀπορέειν.

V. L.

quam quæ ad ſanitatem aſſumere, non mori optantes ſed patienter ferre non potentes; nonne ſane multo æquius eſt hos convenienter imperare, illos vero ſimiliter non poſſe obedire, non obedientes autem morti incidere?

XIII. Eorum inſtrumentorum, quibus et naturæ, et artis nobis datur facultas utendi, horum auxilio nobis datur opifices eſſe, aliorum vero non datur. Cum igitur aliquid malum patiatur homo quod fortius eſt medicinæ inſtrumentis non ſperare quidem oportet ut ab arte medicâ ſuperetur. Leviorum igitur morborum fortiores non manifeſtum eſt inſanabiles eſſe, fortiſſimorum autem fortiores quomodo non manifeſtum eſt inſanabiles eſſe?

XIV. Hic meus ſermo eſt etiam de aliis, quot medicinam adjuvant, in quorum omnium ſingulis, dico, medico non proſpere ſuccedente, vim morbi culpandam eſſe non artem.

XVI. Sunt illis, qui hanc artem probè noſcunt, morbi nonnulli non in obſcuro poſiti et non multi, nonnulli non in manifeſto et multi ſunt, qui enim ad interna verſi, in obſcuro, qui vero extra floreſcentes ad cutim, vel tumentes, in manifeſto; horum quidem omnium in omnibus medelas inculpatas eſſe oportet, non quod faciles, ſed quod inveniantur. Inveniantur ſane non illis qui volunt, ſed illis eorum qui poſſunt. Poſſunt vero quibus et diſciplina non eminus, et natura non infelix. De illis ergo quæ manifeſta ſunt morborum ſic oportet artem certò cognoſcere; oportet ſane illam, de illis quæ minus manifeſta ſunt non dubitare.

XVII. Sunt

V. L. XVII. F. 6. 16. Εσι δε ταῦτα, [2] ἃ πρός τε τὰ ὀσέα τέτραπται [3] καὶ τὴν νηδύν. [4] ἔχει δὲ τὸ σῶμα ἑ μίαν ἀλλὰ πλείας. [5] δύο μὲν γὰρ αἱ τὸν σῖτον δεχόμεναί τε καὶ ἀφιεῖσαι. [6] ἄλλαι δὲ τέλεων πλείας ἃς ἴσασιν οἷσι τέτων ἐμέλησεν.

V. L. XVIII. F. 6. 34. Ετι πρὸς τέτοισι καὶ φλέβες πολλαὶ, [2] καὶ νεῦρα [3] ἁπ ἐν τῇ σαρκὶ μεμέωρα, [4] ἀλλὰ πρὸς τοῖς ὀσέοισι προσεταμένα, [5] σύνδεσμός ἐσι τῶν ἄρθρων.

V. L. XIX. F. 6. 40. Ου γὰρ δὴ ὀφθαλμοῖσί γε ἰδάν τέτων τῶν εἰρημένων ἑδενὶ ἑδὲν ἐσιν εἰδέναι. [2] διὸ δὴ καὶ ἄδηλα ἐμοί τε ὠνόμασαι. [3] καὶ τῇ τέχνῃ κέκριται εἶναι, [4] ἑ μὴν ὅτι ἄδηλα κεκράτηκεν, [5] ἀλλ' εἰ δυνατὸν κεκράτηται. [6] δυνατὸν δὲ ὅσον αἵ τε [7] τῶν νοσεόντων φύσιες ἐς τὸ σκεφθῆναι παρέχεσιν, ἄτε τῶν ἐρευνησόντων ἐς τὴν ἔρευναν πεφύκασι, [8] μετὰ πλείονος μὲν γὰρ πόνε, καὶ ἑ μετ' ἐλάσσονος χρόνε τοῖσιν ὀφθαλμοῖσιν ὁρᾶταί τε καὶ γινώσκεται [9] ὅσα γὰρ τὴν τῶν ὀμμάτων ὄψιν ἐκφεύγει, ταῦτα τῇ τῆς γνώμης ὄψει κεκράτηται.

V. L. XX. F. 7. 8. Η μὲν (τέχνη) αἰσθανομένη, ἀξιοῖ θεραπεύειν, [2] σκοπᾶσα, ὅπως μὴ τόλμῃ μᾶλλον ἢ γνώμῃ, [3] καὶ ῥᾳσώνῃ μᾶλλον ἢ βίῃ θεραπεύῃ.

V. L. XXI. F. 7. 20. Τῆς τέχνης τὴν δύναμιν [2] ὁκόταν τινὰ τῶν τὰ ἄδηλα νοσεύντων ἀναγνῶσῃ, θαυμάζειν ἀξίωτερον, [3] ἢ ὁκόταν ἐγχειρίσῃ τοῖς ἀδυνάτοις. [19] Ιητρικὴ δὲ τᾶτο μὲν τῶν ἐμπύων, [20] τᾶτο δὲ τὸ ἧπαρ, ἢ τὰς νεφρὰς, [21] τᾶτο δε τῶν ξυμπάντων ἐν τῇ νηδύι νοσεύντων, [22] ἀποτερεμένη τῇ δεινοψίῃ. [23] τὰ πάντα πάντες ἱκανωτάτως ὁρῶσιν. [24] ὅμως ἄλλας εὐπορίας συνεργὰς ἐφεῦρε, [25] φωνῆς τε γὰρ λαμπρότητα, καὶ βρα-

XVII. Sunt autem hæc quæ ad oſſa vertuntur et in cavitatem: habet autem corpus non unam ſed plures, duæ quidem cibum accipientes et demittentes, aliæque præterea plures quas ſciunt quibus horum curæ fuit.

XVIII. Præterea ſunt venæ multæ, et nervi non in carne exteri, ſed verſus oſſa protenſi, ligamentum fiunt articulorum.

XIX. Nemini enim jam oculis conſpicienti horum prædictorum quidlibet licet cognoſcere, quapropter etiam obſcura et mihi appellata ſunt, et ab arte æſtimantur eſſe, non ſane quia obſcura, vicerunt, ſed ſi fieri poſſit, victa eſſent. Poſſibile vero eſt quantum ægrotorum naturæ ad ſpeculandum conferunt, et indoles eorum qui perſcrutaturi ſunt ad perſcrutandum a naturâ apta eſt. Cum multo enim labore et non ſine longo tempore oculis videntur et cognoſcuntur. Quæcunque enim oculorum conſpectum effugiunt, hæc mentis conſpectu ſuperantur.

XX. Ars quidem ſentiens ſanare æquum eſſe ſentit, conſiderans quomodo non temeritate potius quam conſilio et facilitate magis quam vi medeatur.

XXI. Artis potentiam æquius eſt admirari quando aliquem eorum obſcuro morbo laborantium reſtituat quam quando impoſſibilia aggreſſa fuit. Ars medica quidem quoad eos empyemate laborantes, quoad et hepar, vel renes, quoad eos omnes cavitatis morbo laborantes privata perſpicuo conſpectu: (hæc omnia omnes planiſſimè vident) ſimul alias facultates coadjutrices invenit, vocis enim claritatem

βραδύτηλα, [26] καὶ ῥεύματα ἃ διαῤῥεῖν ἔιωθεν ἑκάστοισι, δι' ὧν ἔξοδοι δέδονται. [27] ὧν τὰ μὲν ὀδμῇσι, [28] τὰ δὲ χροιῇσι, [29] τὰ δὲ λεπτότητι καὶ ταχύτητι διασαθμωμένη τεκμαίρεται. [30] ὧν τε σημεῖα ταῦτα, ἄ τε ἐπονθότων, [31] ἄ τε παθεῖν δυναμένων. [32] ὅταν δὲ ταῦτα μηνεύωνται, μὴ δ' αὐτὴ ἡ φύσις ἐκοῦσα ἀφίῃ, [33] ἀνάγκας εὕρηκεν, ἧσιν ἡ φύσις ἀζήμιος βιασθεῖσα μεθίησιν.

V. L. XXII. F. 7. 47. Ανεθεῖσα δὲ δηλοῖ τοῖσι τὰ τῆς τέχνης εἰδόσιν ἃ ποιητέα. [2] βιάζεται δὲ τοῦτο μὲν πῦρ τὸ σύνηροφον [3] φλέγμα διαχέειν, σιλίων δριμύτητι, καὶ πομάτων. [5] τοῦτο δ' ἂν πνεῦμα καθήγορον ὂν, ὁδοῖσί τε προσάντεσι καὶ δρόμοις ἐκβιᾶται καθηγορέειν. [6] ἱδρῶτας τε τούτοισι τοῖσι προειρημένοισιν ἄγυσα ὑδατων θερμῶν ἀποπνοίησι τεκμαίρεται. [7] ἔστι δὲ ἃ καὶ διὰ τῆς κύστιος διελθόντα ἱκανώτερα τὴν νοῦσον δηλῶσαί ἐστιν, [8] ἢ διὰ τῆς σαρκὸς ἐξιόντα.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ

ΠΕΡΙ

ΑΡΧΑΙΗΣ ΙΗΤΡΙΚΗΣ.

V. L. . . F. 8. 20. ΟΚΟΣΟΙ ἐπιχείρησαν περὶ Ιητρικῆς λέγειν ἢ γράφειν ὑπόθεσιν σφίσιν αὐτέοισιν [2] ὑποθέμενοι, τῷ λόγῳ, [3] θερμὸν ἢ ψυχρὸν, ἢ ὑγρὸν, ἢ ξηρὸν [4] ἢ ἄλλ' ὁ,τι ἂν ἐθέλωσιν, ἐς βραχὺ ἄγοντες, τὴν [5] ἀρχὴν τῆς αἰτίης τοῖσιν ἀνθρώποισι τῶν

νούσων

tatem et tarditatem, et fluxiones quæ ſingulis defluere conſueverunt, per quos locos exitus dantur; quarum has quidem odore, illas colore, illas vero tenuitate et craſſitie ad amuſſim ponderans ad certum finem deducit, quarumque ſigna hæc et quæ ægri paſſi fuerunt et quæ pati valent. Quando autem hæc monſtrantur neque ipſa natura ſponte dimittat, potentias neceſſarias invenit, quibus natura, damni expers, coacta dimittat.

XXII. Stimulata autem monſtrat artis peritis quæ facienda ſunt. Cogit vero nunc quidem ignem connatum pituitam diffundere ciborum acrimoniâ, et potuum; nunc vero ſpiritum morbi monſtratorem viis arduis et curſibus cogit prodere. Sudores autem his prædictis ducens, aquarum calidarum vaporibus ad finem deducit. Sunt autem quæ per veſicam defluentia magis idonea morbum monſtrare quam per carnem exhalantia.

HIPPOCRATIS

DE

VETERI MEDICINA.

QUicunque aggreſſi fuerunt de arte medicâ dicere vel ſcribere hypotheſim ſibi ipſis ſupponentes, in verbo, calidum aut frigidum, humidum aut ſiccum vel quodcunque voluerint in breve contrahentes, principium cauſæ

νέσων τε καὶ τῷ θανάτῳ, [6] καὶ πᾶσι τὴν αὐλὴν, ἢν ἢ δύο προθέμενοι, [7] ἐν πολλοῖσι μὲν καὶ οἵοισιν λέγουσι καταφανέες εἰσὶν ἁμαρτάνοντες.

V. L. II. F. 8. 32. [9] Ὥσπερ καὶ τῶν ἄλλων τεχνέων πασέων οἱ δημιουργοὶ πολλὸν ἀλλήλων διαφέρουσι [10] καὶ καλὰ χεῖρα, [11] καὶ καλὰ γνώμην. [12] οὕτω δὴ καὶ ἐπὶ ἰητρικῆς.

V. L. V. F. 9. 8. [14] Τὴν ἀρχὴν ὅτ' ἂν εὑρέθη τέχνη ἡ Ἰητρικὴ ὅτ' ἂν ἐζητήθη. [15] ὑδὲν γὰρ αὐτῆς ἔδει τοῖσιν κάμνουσι τῶν ἀνθρώπων τὰ αὐτὰ διαιτωμένοισί τε καὶ προσφερομένοισιν ἅπερ ὑγιαίνοντες ἐσθίουσι καὶ πίνουσι, [16] εἰ μὴ καλ' ἄλλα διαιτωμένους ξυνέφερε, [17] καὶ μὴ ἦν ἕτερα βελτίω.

V. L. VII. F. 9. 23. [2] Τὰ δέ γε νῦν διαιτήματα εὑρημένα, [3] τετεχνημένα ἐν πολλῷ χρόνῳ γεγενῆσθαί μοι δοκέει. [4] ὡς γὰρ ἔπασχον πολλά τε καὶ δεινὰ ἀπὸ ἰσχυρῆς τε καὶ θηριώδεος διαίτης σώματα, καὶ [5] ἄκρητα, [6] καὶ μεγάλας δυνάμεις ἔχοντα ἐσφερόμενοι, [7] ἅτε περ ἂν καὶ νῦν ὑπ' αὐλέων πάσχοιεν, [8] πόνοισί τε ἰσχυροῖσι καὶ κύσοισι περιπίπτοντες, [9] καὶ διὰ ταχέος θανάτοισιν. ἧσσον μὲν ἂν ταῦτα τότε εἰκὸς ἦν πάσχειν διὰ τὴν συνήθειαν· [10] ἰσχυρῶς δὲ καὶ τότε, [11] καὶ τὰς μὲν πλείους τε καὶ ἀσθενεστέρην φύσιν ἔχοντες ἀπόλλυσθαι εἰκὸς, [12] τὰς δὲ τελέων ὑπερέχοντας πλείω χρόνον ἀνέχειν, [13] ὥσπερ καὶ νῦν ἐκ τῶν ἰσχυρῶν βρωμάτων, οἱ μὲν ῥηϊδίως ἀπαλλάσσονται, [14] οἱ δὲ μετὰ πολλῶν πόνων τε καὶ κακῶν, [15] διὰ δὲ ταύτην τὴν χρείην· καὶ ἔτοί μοι δοκέουσι ζητῆσαι τρόφην ἁρμόζουσαν τῇ φύσει, [16] καὶ εὑρεῖν ταύτην ἣ νῦν χρώμεθα.

V. L. VIII. F. 9. 36. Ἐκ μὲν ἔν τῶν πυρῶν βρέξαντες, [2] καὶ πτίσαντες πάνυ, [3] καὶ καθαλέσαντες, [4] καὶ διασήσαντες, [5] καὶ φορύξαντες, [6] καὶ ὀπτήσαντες, [7] ἀπέλεσαν ἄρτον. [8] ἐκ δέ γε τῶν κριθέων μάζαν, [9] ἄλλά τε συχνὰ περὶ ταύτην πραγματευσάμενοι, [10] ἥψησάν τε, [11] καὶ ὤπτησαν, [12] καὶ ἔμιξαν. [13] καὶ ἐκέρασαν ἰσχυρὰ

morborum et mortis hominibus, et omnibus idem, unum vel duo proponentes, in multis quidem quæ dicunt plane decepti ſunt.

II. Veluti et aliarum omnium artium opifices multum inter ſe differunt manu et mente, ſic etiam et in medicinâ.

V. Principium non habuiſſet ars medica neque quæſita eſſet, minime enim illâ opus eſſet hominibus laborantibus, eâdem diætâ utentibus et aſſumentibus, quam bene valentes edunt et bibunt. Si non aliâ diætâ utentibus proſit et alia non ſit melior.

VII. Cibaria quæ nunc ſunt inventa, arte excogitata longo tempore producta eſſe mihi videntur, cum enim patiebantur (homines) multa et gravia a robuſtâ et ferinâ diæta quoad corpora, ingerentes et immixta et magnas vires habentia, qualia etiam et nunc ab illis paterentur doloribus vehementibus et morbis incidentes et cito morti. Minus quidem veriſimile eſt hæc tunc eos pati propter conſuetudinem, vehementer autem etiam tunc. Licet veriſimile eſt plurimos et infirmiorem habitum habentes perire, illorum vero robuſtiores diutius reſtitiſſe, ſicut etiam nunc a fortibus eduliis nonnulli quidem facile liberantur, alii cum multis doloribus et malis propter autem hanc neceſſitatem, et illi mihi videntur quæſiviſſe diætam convenientem habitui, et inveniſſe hanc quâ nunc utimur.

VIII. Ex tritico igitur irrigantes et pinſantes omnia et molentes, et cribro concutientes, et ſubigentes, et aſſantes fecerunt panem. Ex hordeo vero mazam, aliaque multa circa hanc rem facientes coxeruntque, et aſſarunt et miſ-

χυρά τε καὶ ἄκρηλα τοῖσιν ἀσθενες-έροις· πλάσσοντες πάνλα πρὸς τὴν τῦ ἀνθρώπε φύσιν τὲ καὶ δύναμιν· [15] ἡγεύμενοι ὅσα μὲν ἰσχυρότερα ἦ ἐ δυνήσεσθαι κρατέειν ἡ Φύσις ἦν ἐσβάλῃλαι. [16] ἀπὸ τῦτων δ' αὐτῶν πόνες τε καὶ νόσες καὶ θανάτες ἔσεσθαι. [17] ὅσων δ' ἂν δύνῃλαι ἐπικραλέειν, ἀπὸ τελέων [18] τροφήν τε, [19] καὶ αὔξησιν, [20] καὶ ὑγιείην. [21] τῷ δ' ἑυρήματί τι ἂν ἓν ὄνομα δικαιότερον ἄν τις προσῆκον μᾶλλον θεῖτο ἢ Ιητρικὴν; [22] ὅτι ἕυρῆλαι ἐπὶ τῇ τῦ ἀνθρώπε ὑγιείῃ τε καὶ τροφῇ καὶ σωῆριίῃ [23] ἄλλαγμα κείνης τῆς διαίῃς, ἐξ ἧς οἱ πόνοι καὶ νῦσοι γίνονλαι.

V. L. IX. F. 10. 1. [5] Ετι γᾶν καὶ νῦν οἱ τῶν γυμνασίων τε καὶ [6] ἀνακλήσιων ἐπιμελέμενοι, [7] ἀεί τι προσεξευρίσκυσι, [8] κατὰ τὴν αὐλὴν ὁδὸν ζηλέονλες, ὅ,τι, τὶς ἔδων τε καὶ πίνων [9] ἐπικραλήσει τε καὶ αὐτέων μάλις-α, [10] καὶ ἰσχυρότερος ἐῶυλῦ ἔς-αι.

V. L. X. F. 10. 3. [16] Οἱ δὲ ζηλήσανλές τε καὶ ἑυρόνλες Ιητρικὴν, τὴν αὐλέην κείνοισι διανοιαν ἔχονλες περὶ ὧν μοι ὁ πρότερος λόγος εἴρηλαι, [17] πρῶτον μὲν ὄιμαι, ὑφειλον τῦ πλήθεος τῶν σιλίων αὐλέων τετέων, [18] καὶ ἀντὶ τῶν πλεόνων ὀλίγα ἐποίησαν.

V. L. XI. F. 10. 19. [4] Αλλ' ἦσαν τινες (τῶν καμνόνλων) ἅτως ἔχονλες, ὡς μηδ' ὀλίγων σιτίων δύνασθαι ἐπικρατέειν, [5] ἀσθενες-έρε δή τινος ἐδόκεον οἱ τοιῦτοι δεῖσθαι, [6] ἕυρον ροφήματα [7] μίξαντες ὀλίγα τῶν ἰσχυρῶν πολλῷ τῷ ὕδαλι, [8] καὶ ἀφαιρεόμενοι τὸ ἰσχυρὸν τῇ κράσει τε καὶ ἐψήσει.

V. L. XII. F. 10. 23. Οκόσοι δὲ μηδὲ τῶν ροφημάτων ἐδύναλο ὑποκραλέειν. [2] ἀφειλον καὶ ταῦτα, [3] καὶ ἀφίκονλο ἐς πώμαλα [4] καὶ ταῦτα τῇσι τε χρήσεσι, [5] καὶ τῷ πλήθει διαφυλάσσονλες ὡς μελριώς ἔχῃ, [6] μήτε πλέιω

cuerunt, et temperaverunt fortia et immixta imbecillioribus, aptantes omnia et ad hominis naturam et poteſtatem, putantes quæcunque fortiora erant, non potuiſſe ſuperare naturam, ſi ingerantur ab his ipſis, autem dolores et morbos et mortem futuram eſſe; quæcunque autem potuit (natura) ſuperare, ab illis nutrimentum et augmentum et ſanitatem. Huic autem inventioni quid nomen æquius, magis ſane pertinens, aliquis daret quam artem medicam? Quandoquidem inventa fuit ad hominis ſanitatem, et nutrimentum et ſalutem, mutatio iſtius diætæ ex quâ dolores et morbi fiunt.

IX. Adhuc etiam ii qui gymnaſiorum et virium recreationis curam gerentes ſemper aliquod inveniunt ſecundum eandem viam, inveſtigantes quod quis edens et bibens ſuperet alios præcipue, et fortior ſeipſo ſit.

X. Illi quidem qui inveſtigaverunt et invenerunt medicam artem (eandem cum illis cogitationem habentes de quibus meus prior ſermo dicit) primum quidem puto, ſubtraxerunt e copia iſtorum ciborum, et pro multis paucos ſtatuerunt.

XI. Sed erant quidam (laborantium) ſic ſe habentes ut ne cibos modicos potuerint ſuperare. Imbecillioris cujuſdam ſane videbantur tales indigere. Inveniebant ſorbitiones miſcentes pauca fortiorum multâ aquâ et auferentes quod forte erat miſturâ et coctione.

XII. Quicunque vero ne etiam ſorbitiones potuerunt ſubigere. Suſtulerunt etiam has, et deſcenderunt ad potus, et hos uſu et copia moderantes ut mediocriter haberent, neque plures

πλέιω τῶν δεούλων, [7] μήτε ἀκρηέςερα προσφερόμενοι, [8] μήδ' ἐνδέες-ερα, [9] ἓυ δὲ χρὴ ειδέναι τᾶτο ὅισι τὰ ροφήμαλα ἐν τῇσι νέσοισιν ὐ ξυμφέρει, [10] ἀλλ' ἄνλικρυς, ὅταν τᾶτο ποιήσωσι, παροξύνουλαι σφίσιν ὅι,τε πυρεῖοὶ κὴ τὰ ἀλγήματα. [11] κὴ δῆλον τὸ προσενεχθὲν τῇ μὲν νέσῳ τροφή τε κὴ ἄυξησις γενόμενον, [12] τῷ δὲ σώμαλι φθίσις τε κὴ ἀῤῥωςίη.

V. L. XIII. F. 10. 39. [13] Πάνλα δὴ τὰ ἄιλια τᾶ πόνᴜ ἐις τὸ ἀυτὸ ἄγεται, [14] τὰ ἰσχυρότατα μάλις-ά γε κὴ ἐπιφανές-ατα λυμαίνεσθαι τὸν ἀνθρωπον, [15] κὴ τὸν ὑγιέα ἐόντα, [16] κὴ τὸν νοσέονλα.

V. L. XV. F. 11. 18. [9] Ουκ ἔλασσον ἁμάρ]ημα, ὐδὲ ἧσσον λυμαίνεται τὸν ἄνθρωπον ἢν ἐλάσσονα κὴ ἐνδέες-ερα τῶν ἱκανῶν προσφέρηλαι, [14] πολλὰ δὲ κὴ ἄλλα κακὰ, [15] ἑτεροῖα μὲν τῶν ἀπὸ πληρώσιος, [16] ὐκ ἧσσον δὲ ἁμα δεινὰ κενώσιος.

V.L. XVI. F. 11. 25. Μέτρον δὲ [2] ὐδὲ ς-αθμὸν, [3] ὐδὲ ἀριθμὸν ὐδένα ἄλλον, [4] πρὸς ὃ ἀναφέρων εἴση [5] τὸ ἀκριβὲς, ὐκ ἂν ἐυροίης ἄλλο ἢ τᾶ σώματος τὴν αἴισθησιν. [7] ἐγὼ τᾶτον τὸν ἰητρὸν ἰσχυρῶς ἐπαινέοιμι, τὸν σμικρὰ ἁμαρτανέοντα. [8] τὸ δ' ἀκριβὲς ὀλιγάκις ἐς-ὶ κατιδεῖν.

V. L. XVIII. F. 11. 47. Οτι δὲ ὐδὲν ἐλάσσως ἀπὸ κενώσιος ἀκαίρως κακοπάθειαι γίνουλαι τῷ ἀνθρώπῳ, [2] ἢ κὴ ἀπὸ πληρώσιος, [3] καταμανθάνειν καλῶς ἔχει, ἐπαναφέρουλας ἐπὶ τὰς ὑγιαίνουλας.

V. L. XIX. F. 12. 1. [6] Οι μὲν γὰρ ἢν ἀρις-ήσωσι μὴ ξυμφέροντος ἀυτέοισιν, [7] ἐυθὺς βαρέες, κὴ νωθροὶ τὸ σῶμα, [8] κὴ τὴν γνώμην, [9] χάσμης τε, [10] κὴ νυς-αγμῶ, [11] κὴ δίψης πλήρεις, [12] ἢν δὲ ἐπιδειπνήσωσι, [14] κὴ φῦσα, [15] κὴ ς-ροφὸς, [16] κὴ ἡ κοιλίη καταῤῥήγνυται. [18] τᾶτο δὲ εἰ ἀρις-ᾶν μεμαθηκῶς τις, κὴ ὅτως ἀυτεῷ ξυμφέρον μὴ ἀρις-ήσῃ [19] ὅταν τάχις-α παρέλθῃ ἡ ὥρη, [20] ἐυθὺς ἀδυ-

plures quam oporteret, neque meraciores, offerentes, neque viliores. Sed bene ſcire oportet hoc, quibus ſorbitiones in morbis non conducunt, ſed penitus, cum hoc faciunt, exacerbantur illis febres et dolores, et manifeſtum eſt quod datum fuit et morbo nutrimentum et augmentum fieri, corpori autem tabeſque et infirmitas.

XIII. Omnes cauſæ morbi ad hoc reducuntur, fortiſſima edulia maxime et manifeſtiſſime lædere hominem et ſanum exiſtentem et ægrum.

XV. Non minor eſt culpa, neque minus lædit hominem ſi minora et viliora quam convenit, offerantur. Multa quidem et alia mala, diverſa ſane illis a plenitudine, non minus ſimul gravia ab inanitate.

XVI. Modum, neque pondus, neque numerum ullum alium ad quem referens cognoſces juſte, neque invenias alium quam corporis ſenſum. Ego iſtum medicum valde collaudarem paululum peccantem, ſed exactam certitudinem raro videre contingit.

XVIII. Quòd vero minime minores ab inanitate intempeſtivâ afflictiones homini accident quam a plenitudine facile nobis eſt cognoſcere ratiocinationem transferentibus ad ſanos.

XIX. Nonnulli enim ſi prandeant illis non convenientia, ſtatim graves et ſegnes in corpore et mente, hiatu, et oſcitatione et ſiti pleni, ſi vero inſuper cænaverint, et flatus, et inteſtinorum tormina et venter prorumpitur, ad hæc vero ſi quis conſuetus prandere, et illi ſic conveniens non pranderet quamprimum adve-

ἀδυναμίη δεινὴ· 21 τρόμος, 22 ἀψυχίη, 23 ἐπὶ τέτοισιν ὀφθαλμοὶ χλωρότεροι, 24 ἔρον πολὺ καὶ θερμὸν, 25 στόμα πικρὸν, 26 καὶ τὰ σπλάγχνα οἱ δοκέει κρεμᾶσθαι. 27 σκοτοδίνη, 28 δυσοργίη, 29 δυσθυμίη· 30 ταῦτα δὲ πάντα ὅταν δειπνεῖν ἐπιχειρήσῃ, 31 ἀναλίσκειν δὲ ἃ δυνατὸς ὁ ἀριστιζόμενος ἃ πρότερον ἐδείπνει· 32 ταῦτα δὲ αὐτὰ μετὰ στρόφου τε καὶ ψόφου καταβαίνοντα 33 συγκλείει τὴν κοιλίην. 34 δυσκοιλίῃσί τε 35 καὶ ἐνυπνιάζονται τεταραγμένα καὶ θορυβώδεα· 36 πολλοῖσι δὲ καὶ τετέων αὐτὴ ἀρχὴ νούσου ἐγένετο.

V. L. XXII. F. 12. 50. 7 Ἐγω μοι ἄνθρωπος μὴ τῶν ἰσχυρῶν φύσει, ἀλλὰ τῶν ἀσθενεστέρων, 7 ἕτος δὲ πυρὸς ἐσθιέτω ὃς ἂν ἀπὸ τῆς ἄλω ἀνέλῃ ὠμὸς καὶ ἀργός· 9 καὶ κρεὰ ὠμά. 10 καὶ πινέτω ὕδωρ 11 ταύτῃ χρώμενος τῇ διαιτῃ, ἔυ οἰδ' ὅτι πείσεται πολλὰ καὶ δεινά, 12 καὶ γὰρ πόνος πονήσει 13 καὶ τὸ σῶμα ἀσθενὲς ἔσται. 14 καὶ ἡ κοιλίη φθαρήσεται. 15 καὶ ζῆν πολὺν χρόνον οὐ δυνήσεται.

V. L. XXIII. F. 13. 16. 8 Οἶδα μὲν γὰρ καὶ τάδε δήπου, ὅτι διαφέρει εἰς τὸ σῶμα τοῦ ἀνθρώπου 9 καθαρὸς ἄρτος ἢ συγκομιστὸς 10 ἢ ἀπτίσων πυρῶν, ἢ ἐπλισμένων, 11 ἢ πολλῷ ὕδατι πεφυρημένος, ἢ ἀφύρητος 12 ἢ ἔξοπλος, ἢ ἔνωμος, 13 ἀλλά τε πρὸς τετέοισι μυρία. 14 ὡς δ' αὔτως καὶ περὶ μάζης. 15 καὶ αἱ δυνάμιες δὲ μεγάλαι τε ἑκάστου, 16 καὶ ὀδὸν ἡ ἑτέρη τῇ ἑτέρῃ ἐοικυῖα. 18 ὑπὸ γὰρ ἑνὸς ἑκάστου τετέων πάσχει τε καὶ ἑτεροιοῦται ἄνθρωπος, ἢ τοῖον, ἢ τοῖον.

V. L. XXIV. F. 13. 29. 3 Καλῶς καὶ λογισμῷ προσήκοντι ζητήσαντες, πρὸς τὴν τοῦ ἀνθρώπου φύσιν ἔυρον αὐτὰ, οἱ πρῶτοι εὑρόντες, 4 καὶ ὠήθησαν ἀξίην τὴν τέχνην θεῷ προσθεῖναι, 5 ὡς καὶ νομίζεται. 6 οὐ γὰρ τὸ ξηρὸν, οὐδὲ τὸ ὑγρὸν, οὐδὲ τὸ θερμὸν, οὐδὲ τὸ ψυχρὸν,

οὐδ'

nerit hora, ſtatim impotentia gravis, tremor, animi deliquium, præterea oculi pallidi, urina craſſa et calida, os amarum, et viſcera illi videntur pendere, tenebricoſa vertigo, ira placatu difficilis, animi dejectio, hæc vero omnia ubi cænare aggrediatur, concoquere autem non valens pranſus quæ prius cænavit, hæc cum inteſtinorum torminibus et ſtrepitu deſcendentia obſerant alvum, male dormiunt, et ſomniunt perturbate et tumultuoſe, multis vero horum hoc principium fit morbi.

XXII. Sit mihi homo non ex fortibus naturâ, ſed imbecillioribus, hic vero triticum edat quod ex area ſuſtulerit, crudum, et non elaboratum, et carnes crudas, et bibat aquam, hâc uſus diætâ bene ſcio quod patietur multa et gravia, et doloribus laborabit, et corpus imbecille erit, et alvus corrumpetur, et diu vivere non valebit.

XXIII. Scio quidem et hæc nimirum, quod interſit corporis hominis, purus ſit panis, an cum furfure commiſtus, vel ex tritico non decorticato, vel decorticato, vel multâ aquâ ſubactus, vel non ſubactus, vel penitus aſſus, vel crudus, aliaque præter hæc millia. Sic ſimiliter de mazâ. Poteſtates quoque magnæ ſingulorum, et altera minime alteræ ſimilis, ab unoquoque enim horum ſingulo afficitur et mutatur homo, vel hoc, vel illo modo.

XXIV. Pulchre et ratiocinatione convenienti inveſtigantes ſecundum hominis naturam invenerunt hæc primi inventores, et putaverunt medicam artem dignam Deo aſcribi, (ut etiam lege ſancitur) non enim ſiccum neque

ὄδ' ἄλλο τελέων ὀδὲν ἡγησάμενοι, ἔτε λυμαίνεσθαι, [8] ἔτε προσδεῖσθαι ὀδενὸς τελέων τὸν ἄνθρωπον, [9] ἀλλ' ὁ,τι ἰσχυρὸν ἐκάστε, [10] καὶ τὸ κρέσσον τῆς φύσιος τῆς ἀνθρωπίνης [11] ἢ μὴ ἐδύναλο κρατέειν, [12] τῦτο βλάπτειν ἡγήσανλο· [13] καὶ τῦτο ἐζήτησαν ἀφελέειν. [20] ἔνι γὰρ ἀνθρώπῳ [21] καὶ πικρὸν, [22] καὶ ἁλμυρὸν, [23] καὶ γλυκὺ, [24] καὶ ὀξὺ, [25] καὶ στυφνὸν, [26] καὶ πλαδαρὸν, [27] καὶ ἄλλα μυρία [28] πανλοίας δυνάμιας ἔχονλα, [29] πλῆθός τε καὶ ἰσχὺν. [30] ταῦτα μὲν μεμιγμένα καὶ κεκριμένα ἀλλήλοισιν [31] ἔτε φανερά ἐστιν, [32] ἔτε λυπέει τὸν ἄνθρωπον.

V. L. XXV. F. 13. 44. Οταν δέ τι τῶν τετέων ἀποκριθῇ [2] καὶ αὐλὸ ἐφ' ἑωυλῦ γένηλαι, [3] τότε καὶ φανερόν ἐστι, [4] καὶ λυπέει τὸν ἄνθρωπον.

V. L. XXVI. F. 14. 3. [3] Ισχύς τε, [4] καὶ αὔξησις, [5] καὶ τροφὴ μάλιστα δι' ὀδὲν ἕτερον γίνεται, [6] ἢ ὅτι εὖ τε συγκέκριται, [7] καὶ ὀδὲν ἔχει ἄκριτον, [8] ὀδὲ ἰσχυρόν, [9] ἀλλ' ὅλον ἔν τε γέγονε, [10] καὶ ἁπλόον, [11] καὶ ὐκ ἰσχυρόν.

V. L. XXIX. F. 14. 55. [17] Οσοι ἂν διὰ χιόνος ἢ ἄλλης ψύξιος βαδίσανλες ῥιγώσωσι διαφερόνλως, πόδας ἢ χεῖρας ἢ κεφαλὴν, [18] οἷα πάσχυσιν ἐς τὴν νύκλα ὅταν περισαλέωσί τε καὶ ἐν ἀλέῃ γένωνλαι, [20] ὑπὸ καύμαλος καὶ κνησμῦ, [21] καὶ ἔστιν οἷσι φλυκλαῖναι ἀνίστανλαι ὡς ἀπὸ πυρὸς καλακεκαυμένοισι· [22] καὶ ὐ πρότερον τῦτο πάσχυσι, πρὶν ἢ θερμανθῶσιν.

V. L. XXXI. F. 15. 34. [3] Οσοισιν ἂν ἡμέων κόρυζα ἐγγένηλαι, [4] καὶ ῥεῦμα κινηθῇ διὰ τῶν ῥινέων, [5] τῦτο ὡς πολὺ δριμύτερον τῦ πρότερον γινομένυ τε καὶ ἰόνλος [6] ἐκ τῶν ῥινέων καθ' ἑκάστην ἡμέρην, [7] καὶ ὀιδέειν μὲν ποιέει τὴν ῥῖνα, [8] καὶ συγκαίει θερμὴν τε καὶ διάπυρον ἐσχάτως. [9] ἢν δὲ τὴν χεῖρα προσφέρῃς, [10] καὶ πλείω

humidum, neque calidum, neque frigidum, neque quicquid aliud horum judicantes neque lædere hominem, neque aliquo horum hominem insuper egere, sed quodcunque singulorum forte, et potentius humanâ naturâ, quod non potuit superare, hoc lædere judicaverunt, et hoc quærebant auferre. In homine enim est amarum, et salsum, et dulce, et acre, et acerbum, et insipidum, et multa alia omnigenas potestates habentia, et copiam et robur, hæc quidem mixta et temperata aliis neque manifesta sunt neque lædunt hominem.

XXV. Sed ubi quid horum separatur, et per se extiterit, tunc quidem manifestum est et lædit hominem.

XXVI. Et robur, et incrementum, et nutrimentum præcipue per nihil aliud fit quam quando et bene simul misceantur, et nihil est non commistum, neque prævalens, sed totum unum fit et simplex, et non prævalens.

XXIX. Quicunque per nives vel aliud frigus iter facientes frigescent supra modum pedibus, vel manibus, vel capite, qualia patiuntur in nocte quando circumcirca tegantur et in calore ponuntur, ab æstu et pruritu, et accidit, ut nonnullis superveniant Phlyctænæ velut ab igne combustis, et hoc non patiuntur priusquam calefiant.

XXXI. Quibuscunque nostrûm gravedo oriatur et fluxus moveatur per nares, hic ut plurimum acrior eo prius existente, et fluente per nares, singulis diebus, et tumescere facit nasum et adurit calentem et inflammatum extreme. Si autem manum admoveas, et diutius adsit,

πλείω χρόνον παρῇ, [11] καὶ ἐξελκῦται τὸ χωρίον ἄσαρκόν τε καὶ σκληρὸν ἐόν. πάυεται δὲ πως τόγε καῦμα ἐκ τῆς ῥινὸς, [13] ἐπὰν τὸ ῥεῦμα γίνηται, [14] καὶ ἡ φλεγμονὴ ἧ. [15] ἀλλ' ἐπειδὰν παχύτερόν τε καὶ ἧσσον δριμὺ, [16] πέπον τε καὶ μεμιγμένον μᾶλλον τῷ πρότερον γινομένῳ, [17] τότ' ἤδη καὶ τὸ καῦμα πέπαυται. [18] ἄλλοισι δὲ ὑπὸ ψύχεος φανερῶς αὐτῦ μόνυ γίνεται, μηδενὸς ἄλλυ ξυμπαραγενομένυ.

V. L. XXXII. F. 15. 52. Οσα τ' αὖ ἐπὶ τὰς ὀφθαλμὰς τρέπεται τῶν ῥευμάτων, [2] ὡς ἰσχυρὰς καὶ πανοίας δριμύτητας ἔχοντα, [3] ἑλκοῖ μὲν βλέφαρα, [4] καίεσθαι δὲ ἐνίων γνάθυς τε καὶ τὰ ὑπὸ τοῖσιν ὀφθαλμοῖς, [5] ἐφ' ὅ,τι ἂν ἐπιῤῥυῇ, [6] ῥήγνυσί τε καὶ διεσθίει τὸν ἀμφὶ τὴν ὄψιν χιῶνα, [7] ὀδύναι δὲ καὶ καῦμα [9] καὶ φλογμὸς ἔσχατος καίεχει μέχρι τινὸς, [10] μέχρις ἂν τὰ ῥεύματα πεφθῇ, [11] καὶ γένηται παχύτερα, [12] καὶ λήμη ἀπ' αὐτέων εἴη.

V. L. XXXIII. F. 16. 2. Τῦτο δ' ὅσα ἐς τὴν φάρυγγα, [2] ἀφ' ὧν βράγχοι γίνονται, [3] κυνάγχαι, [4] ἐρυσιπέλατα, [5] περιπλευμονίαι. [6] πάντα ταῦτα τὸ μὲν πρῶτον ἀλμυρά τε καὶ ὑγρὰ καὶ δριμέα ἀφίει. [7] καὶ ἐν τοῖσι τετεοῖσιν ἔῤῥωται τὰ νοσήματα. [8] ὅταν δὲ παχύτερα καὶ πεπαίτερα γένηται, [9] καὶ πάσης δριμύτητος ἀπηλλαγμένα, [10] τότ' ἤδη καὶ οἱ πυρετοὶ λύονται, [11] καὶ τἆλλα τὰ λυπέοντα τὸν ἄνθρωπον.

V. L. XXXIV. F. 16. 16. [2] Οταν πικρότης τις ἀποχυθῇ, [3] ἣν δὴ χολὴν ξανθὴν καλέομεν, [4] οἷαι ἄσαι, [5] καὶ καῦμα, [6] καὶ ἀδυναμίαι κατέχυσιν; [7] ἀπαλλασσόμενοί τε τετέυ ἐνίοτε, [8] καὶ καθαιρόμενοι, [9] ἢ αὐλόμαλοι, [10] ἢ ὑπὸ Φαρμάκυ, [11] ἢν ἐν καιρῷ τι αὐλέων γένηται. [12] φανερῶς καὶ τῶν πόνων ὑπὸ τῆς θέρμης ἀπαλλάσσονται. [13] ὅσον δ' αὖ χρόνον ταῦτα μετέωρα [14] ἧ καὶ ἄπεπτα [15] καὶ ἄκρητα, [16] μηχανὴ ὑδεμίη ἔτε τῶν πό-

γων

etiam exulceratur locus minime carnoſus, et durus licet exiſtens. Ceſſat autem aliquo modo, hic fervor in naribus, non quando fluxus ſit et inflammatio ſit, ſed poſtquam craſſior et minus acris, coctuſque, et magis miſtus exiſtente priùs. Tunc ſane etiam ardor ceſſat. Aliis vero a frigore ipſo ſolo manifeſte contingit, nullo alio accedente.

XXXII. Quæcunque fluxiones in oculos vertantur ut fortes et omnigenas acrimonias habentia, ulcerant palpebras, erodunt autem nonnullorum genas, et partes quæ ſub oculis ſunt in quaſcunque defluxerit, rumpuntque et peredunt tunicam circa oculum, dolores vero et ardor et inflammatio extrema conſiſtit, tamdiu donec fluxiones concoquantur et fiant craſſiores et lemæ ab illis fiant.

XXXIII. Quinetiam quæcunque in pharynga a quibus raucedines fiunt; anginæ, eryſipelates, peripneumoniæ, omnes hæ quidem primo ſalſæ et humidæ et acres deſcendunt, et in his omnibus firmantur morbi, quando vero craſſiores et concoctiores fiunt, et omni acrimonia liberatæ, tunc ſane et febres ſolvuntur et alia hominem nocentia.

XXXIV. Quando amaritudo quædam effundatur, quam bilem flavam vocamus, quales anxietates, et ardor, et impotentiæ conſiſtunt! Ubi liberati hâc et purgati, vel ſponte, vel a medicinâ, ſi opportune quid horum fiat, manifeſte et a doloribus et ardore liberantur, quamdiu autem hæc elevata vel et incocta et intemperata, nullâ arte neque a doloribus neque febribus ceſſandum eſſe, et quibus quidem acres con-

νων παύσασθαι, ἤτε τῶν πυρετῶν, [17] καὶ οἷσι μὲν ὀξύτητες προσίσανται δριμεῖαί τε καὶ ἰώδεες, [18] οἷαι λύσσαι, [19] καὶ δήξιες σπλάγχνων καὶ θώρηκος, [20] καὶ ἀπορίη; [21] ἃ παύεται τελέων πρότερον πρὶν ἀποκαθαρθῆ τε καὶ καλαςορεσθῆ, [23] καὶ μιχθῆ τοῖσιν ἄλλοισι.

V. L. XXXVI. F. 16. 49. [18] Εμοὶ δοκέει ἀναγκαῖον εἶναι παντὶ Ιηιρῷ, περὶ φύσιος εἰδέναι, [19] καὶ πάνυ σπεδάσαι, ὡς εἴσηται, [20] (εἰ πέρ τι μέλλει τῶν δεόντων ποιήσειν,) [21] ὅ τι ἐςιν ἄνθρωπος πρὸς τὰ ἐσθιόμενα καὶ πινόμενα, [22] καὶ ὁ τι ἀφ' ἑκάςε ἑκάςῳ συμβήσεται.

V. L. XXXVII. F. 17. 5. [2] Οινος ἄκρητος πολὺς ποθεὶς, [3] διαλίθησί πως τὸν ἄνθρωπον ἀσθενέα. [10] Τυρὸς δὲ πάντας ἀνθρώπες λυμαίνεται. [12] ἀλλὰ καὶ τοῖς ἰσχνοῖσιν ἂν ξυμφέρειν θαυμασίως παρέχεται. [13] εἰσὶ δὲ οἱ χαλεπῶς ἀπαλλάσσεσι.

V. L. XXXVIII. F. 17. 30. [11] Δεῖ εἰδέναι τὶ λῴρὸν ἀκαίρως προσγενόμενον ἐργάσεται, [12] καὶ τι κόπος, ἢδὲ πόλε γὰρ ἡ αὐλὴ κακοπαθίη τελέων, [14] ἢδ' ἑτέρε [15] ἢδέ γε ἀπὸ πληρώσιος, [16] ἢδέ γε ἀπὸ βρώμαλος, [17] τοίε ἢ τοίε.

V. L. XXXIX. F. 17. 36. Δεῖν δέ μοι δοκέει καὶ ταῦτ' εἰδέναι [2] ὅσα τῷ ἀνθρώπῳ παθήματα ἀπὸ δυνάμιων ἔρχεται, [3] καὶ ὅσα ἀπὸ σχημάτων, [4] λέγω δή τι τῦτο. [5] δύναμιν μὲν εἶναι, [6] τῶν χυμῶν εἰδέναι τὰς ἀκρότητάς τε καὶ ἰσχῦς. [7] σχήματα δὲ λέγω, ὅσα ἔνεστιν ἐν τῷ ἀνθρώπῳ. [8] τὰ μὲν γὰρ κοῖλά τε [9] καὶ ἐξ εὐρέος εἰς ςενὸν ἐςι συνηγμένα. [10] τὰ δὲ καὶ ἐκπεπλαμένα. [11] τὰ δὲ ςερεά τε καὶ ςρογγύλα. [12] τὰ δὲ πλατέα τε καὶ ἐπικεκράμενα. [13] τὰ δὲ διατεταμένα. [14] τὰ δὲ μακρά. [15] τὰ δὲ πυκνά. [16] τὰ δὲ μανά τε καὶ τεθηλότα. [17] τὰ δὲ σπογγοειδέα καὶ ἀραιά.

V. L. XL. F. 18. 18. [16] Οσα φύσαν τε καὶ ἀνειλήματα ἐνεργάζονται ἐν τῷ σώματι προσήκει ἐν μὲν τοῖσι κοίλοισί τε καὶ εὐρυχωρήσεσιν· [17] οἷον κοιλίῃ τε καὶ θώρηκι, [19] ψόφον τε καὶ πάταγον ἐμποιέειν.

V. L. XLI.

conſtant acrimoniæ et æruginoſæ, quales rabies, et morſus viſcerum, et thoracis, et animi anxietas, non his deſiſtitur priuſquam expurgetur (bilis flava) et proſternetur et aliis miſceatur.

XXXVI. Mihi videtur neceſſarium eſſe omni medico de natura ſcire, et omni ſtudio niti ut ſciat, (ſi modo quid velit eorum quæ fieri debent facere) quid eſt homo ad edulia et potus, et quid ſingulo a ſingulo continget.

XXXVII. Vinum meracum multum potum aliquo modo reddit hominem debilem. Caſeus non omnes homines lædit. Sed etiam gracilibus prodeſſe mirifice fertur. Sunt autem qui difficulter dimittunt.

XXXVIII. Oportet ſcire quid balneum intempeſtive adhibitum faciet, et quid labor. Nunquam enim eadem moleſtia ab his, neque alio, neque plenitudine, neque cibo, tali vel tali.

XXXIX. Oportere vero mihi videtur et hæc ſcire, quot affectiones homini ex facultatibus contingunt, et quot a figuris. Dico ſane quid hoc ſit, facultatem quidem eſſe, humorum ſcire ſummas vires et poteſtates, figuras autem dico quotquot homini inſunt, nonnullæ enim ſunt cavæ et ex latitudine in anguſtum contractæ, nonnullæ quoque expanſæ, nonnullæ ſolidæ et rotundæ, aliæ latæ et pendentes, aliæ extenſæ, aliæ longæ, aliæ denſæ, aliæ laxæ et ſucculentæ, aliæ ſpongioſæ et tenues.

XL. Quæcunque flatum et convolutiones faciunt in corpore ſolent in cavitatibus et locis latis velut ventre et thorace ſtrepitum et ſonitum facere.

XLI. Quando

V. L. XLI. F. 18. 25. Οταν δ' ἐγκύρσῃ πλαγίως τε καὶ ἀνῃκειμένῳ, [2] καί τι πρὸς αὐτὸ ἀνῆπται, [3] καὶ φύσει τοῦτο τύχῃ, [4] μήτε ἰσχυρὸν ἐὸν, [5] ὡς δύνασθαι ἀντέχεσθαι τῆς βιής, [6] καὶ μηδὲν κακὸν παθεῖν. [7] μήτε μαλθακόν τε καὶ ἀραιὸν [8] ὥς ἐκδέξασθαί τε καὶ ὑπείξαι, [9] ἀπαλόν τε καὶ τεθηλὸς, καὶ ἔναιμον καὶ πυκνόν. [10] οἷον ἦπαρ, [11] διὰ μὲν τὴν πυκνότητα καὶ πλατύτητα ἀνθέστηκέ τε καὶ ἔχ' ὑπείκει. [12] φύσα δὲ ὑπερχομένη αὐξεταί τε καὶ ἰσχυροτέρη γίνεται. [13] Καὶ ὁρμᾷ μᾶλιστα πρὸς τὸ ἀντιπαῖον. [14] Διὰ δὲ τὴν ἀπαλότητα καὶ τὴν ἐναιμότητα, [15] ἃ δύναται ἄνευ πόνων εἶναι. [16] καὶ διὰ ταύτας τὰς προφάσιας, ὀδύναι τε ὀξύταται καὶ πυκνόταται πρὸς τοῦτο χωρίον γίνονται, [17] ἐκπυήματά τε [18] καὶ φῦμαλα πλεῖστα. [19] γίνεται δὲ καὶ ὑπὸ φρένας ἰσχυρῶς, ἧσσον δὲ πολλόν. [20] διάτασις μὲν γὰρ φρενῶν πλατείη καὶ ἀντικειμένη, [21] φύσις δὲ νευρωδεστέρη τε καὶ ἰσχυροτέρη. [22] διὸ ἧσσον ἐπώδυνά ἐστι. [23] γίνονται δὲ καὶ περὶ ταῦτα καὶ πόνοι, [24] καὶ φύματα. [25] πολλὰ δὲ καὶ ἄλλα καὶ ἔσω καὶ ἔξω τοῦ σώματος εἴδεα σχημάτων. [26] ἃ μεγάλα ἀλλήλων διαφέρει [27] πρὸς τὰ παθήματα [28] καὶ νοσεόντι [29] καὶ ὑγιαίνοντι. [30] οἷον κεφαλαὶ σμικραὶ ἢ μεγάλαι· [31] τράχηλοι λεπτοὶ ἢ παχέες, [32] μακροὶ ἢ βραχέες. [33] κοιλίαι μακραὶ ἢ στρογγύλαι. [34] θώρηκος καὶ πλευρέων πλατύτητες, ἢ στενότητες, [35] καὶ ἄλλα μυρία, [36] ἃ δεῖ πάντα εἰδέναι, ἢ διαφέρει, [37] ὅπως τὰ αἴτια ἑκάστων εἰδὼς, ὀρθῶς τηροίης.

XLI. Quando autem incidunt lato et renitenti, et quid contra illa reſiſtit, et naturâ hoc ſit, neque forte exiſtens ut poſſit reſiſtere violentiam et nullum malum pati, neque molle et tenue ut recipere et cedere queat, tenerum vero et florens et ſanguineum et denſum velut hepar propter denſitatem quidem et latitudinem reſiſtit et non cedit, flatus autem ſubter receptus augeſcit et fortior fit, et impetus facit maxime in contra nitens, propter autem teneritudinem et ſanguineam texturam non poteſt ſine doloribus eſſe: et propter has cauſas dolores acutiſſimi et frequentiſſimi in hoc loco fiunt; vomicæ et abſceſſus plurimi, fiunt autem fortiter ſub diaphragma, multo tamen minus. Diſtentio enim diaphragmatis lata et renitens, naturâ nervoſiſſima et fortior, quare minus doloribus patens; fiunt vero etiam circa hoc dolores et abſceſſus, multæ vero et aliæ et intra et extra corpus ſpecies figurarum, quæ magnopere inter ſe diſcrepant ſecundum affectiones et ægroto et ſano: Velut, capita parva vel magna, colla tenuia aut craſſa, longa vel brevia; ventres longi aut rotundi; thoracis et coſtarum latitudines aut anguſtiæ et alia millia, omnia quæ oportet ſcire quomodo diſcrepant, ut cauſas ſingulorum cognoſcens recte tuearis.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ
ΠΕΡΙ
ΙΗΤΡΟΥ.

V. L. F. 9. 2. [3]ΙΗΤΡΟΥ εἶναι [4]προσασίην, [5]ὀρῆν ὡς ἔυχρως τὲ [6]καὶ εὔσαρκος ἔσαι, [7]πρὸς τὴν ὑπάρχουσαν αὐτῷ φύσιν. [8]ἀξιοῦνται γὰρ ὑπὸ τῶν πόλλῶν οἱ μὴ εὖ διακείμενοι τὸ σῶμα ἕτως, [9]ἐὸν ἂν ἑτέρων ἐπιμεληθῆναι καλῶς, [10]ἐπεῖα τὰ περὶ αὐτὸν καθαρῶς ἔχειν, [11]ἐσθῆτι [χρῆσθαι] χρῆσῃ, [12]καὶ χρίσμασιν ἐυοδμοις, ὀδμὴν ἔχουσιν ἀνυπόπτως πρὸς ἅπαντα. [13]δεῖ δὲ τοῦτον σκοπέειν τάδε περὶ τὴν ψυχὴν σώφρονα, [14]μὴ μόνον τὸ σιγᾶν· [15]ἀλλὰ καὶ τὸν βίον πάνυ εὐτακτον. [18]τοιοῦτον δ' ὄντα πᾶσι καὶ σεμνὸν, [19]καὶ φιλάνθρωπον, [20]τὸ γὰρ προπετὲς καὶ τὸ πρόχειρον καταφρονεῖται. [24]σχήμασι δὲ ἀπὸ μὲν προσώπου σύννεον [25]μὴ πικρῶς. [26]αὐθάδης γὰρ δοκέει εἶναι καὶ μισάνθρωπος. [27]ὁ δὲ εἰς γέλωτα ἀνιέμενος, [28]καὶ λιὴν ἱλαρὸς, [29]φορτικὸς ὑπολαμβάνεται.

V. L. II. F. 19. 33. [6]Δεῖ πρῶτον μὲν τόπον ἔχειν τῆς οἰκίης. [7]ἔσαι δὲ τοῦτο, ἐὰν μήτε πνεῦμα εἰς αὐτὸν παραγινόμενον ἐνοχλῇ. [8]μήθ' ἥλιος, ἢ αὐγὴ λυπέῃ. [9]φῶς δὲ τηλαυγὲς τοῖς μὲν θεραπεύουσι ἄλυπον. [10]ἐχ ὁμοίως δὲ τοῖς θεραπευομένοις ὑπάρχει, πάντως μὲν

HIPPOCRATIS

DE

MEDICO.

MEDICI eſſe curam, cavere ut ſit boni coloris, et corporis nitidi ſecundùm habitum illi præditum. Exiſtimantur enim a multis, qui non bene ſic diſpoſiti ſunt in corpore, quod non aliorum curam recte habere poſſint, deinde quæ circa ipſum munditer habere veſte decorâ, unguentis bene olentibus, odorem habentibus penitus ſine ſuſpicione. Oportet autem hunc ſpeculari quæ attinent ad animam caſtam, non tantum quoad ſilentium ſed quoad vitam bene ordinatam. Talem exiſtentem omnibus venerandum et humanum (neceſſe eſt fieri) nimia enim proclivitas et promptitudo deſpicitur. In formâ faciei, gravem, non acerbiter, ſuperbus enim videtur eſſe et hominum oſor, qui vero in riſum pronus et valde hilaris moleſtus habetur.

II. Oportet autem primum habere locum pro domo, talis autem ſit, ut neque ventus in illam adveniens moleſtus ſit, neque ſol aut ſplendor infeſtet. Lux autem eminus ſplendens medentibus quidem non moleſta, non ſimiliter vero medendis eſt, talem ergo ſplendo-

μὲν ἂν τοιαύτην τὴν αὐγὴν μάλιστα φευκτέον. [12] δι' ἣν ξυμβαίνει τὰς σφθαλμὰς νοσέειν.

V. L. III. F. 19. 45. [1] Χαλκώματι δὲ πλὴν τῶν ὀργάνων, μηδενὶ χρήσθω. [2] καλλωπισμὸς γάρ τις εἶναί μοι δοκεῖ φορτικὸς, σκεύεσι τοιουτέοισι χρῆσθαι. [3] τὸ δ' ὕδωρ παρέχειν δεῖ πότιμον τοῖς θεραπευομένοις, καὶ καθαρόν. [4] τοῖς δὲ ἀπομάγμασιν καθαροῖς καὶ μαλθακοῖς χρῆσθαι. [5] πρὸς μὲν τὰς ὀφθαλμὰς, ὀθονίοις· πρὸς δὲ τὰ τραύματα σπόγγοις. [7] αὐτόματα γὰρ ταῦτα βοηθεῖν δοκεῖ καλῶς. [8] τὰ δ' ὄργανα πάντα εὑρῆσθαι πρὸς τὴν χρείαν ὑπάρχειν δεῖ τῷ μεγέθει καὶ βάρει καὶ λεπτότητι. [9] τὰ δὲ προσφερόμενα ἅπαντα μὲν χρὴ συνορᾶν, ὅπως συνοίσει. μάλιστα δὲ πλεῖστον, εἰ ὁμιλεῖν μέλλει τῷ νοσοῦντι μέρει. [11] ταῦτα δέ ἐστιν ἐπιδέσματα, [12] καὶ φάρμακα. [13] καὶ τὰ περὶ τὸ ἕλκος ὀθόνια, [14] καὶ τὰ καταπλάσματα. [15] πλεῖστον γὰρ χρόνον ταῦτα περὶ τὰς νοσεούσας ἐστὶ τόπους. [16] ἡ δὲ μετὰ ταῦτα, ἀφαίρεσις τούτων, [17] ἀναψυξίς τε, [18] καὶ περικάθαρσις [19] καὶ τῶν ὑδάτων κατάπλησις, ὀλίγου τινὸς ἐστὶ χρόνου.

V. L. IV. F. 20 8. [2] Μέγιστα ὠφελεῖ δύο ταῦτα οἷς ἐστὶ χρηστέον, [3] πίεσαι ὅκου δεῖ, [4] καὶ ἀνειμένως ἐπιδῆσαι. [8] εὐρύθμους δὲ ἐπιδέσιας καὶ θεωρικὰς μηδὲν ὠφελούσας ἀπογινώσκειν. [11] ζητεῖται δὲ ὁ νοσέων οὐ καλλωπισμὸν ἀλλὰ τὸ συμφέρον. [12] ἐπὶ δὲ τῶν χειρουργιῶν, [13] ὅσαι διὰ τομῆς εἰσὶν ἢ καύσιος, [14] τὸ ταχέως ἢ βραδέως ὁμοίως ἐπαινεῖται. [15] χρῆσις γάρ ἐστιν ἀμφοτέρων. [16] ἐν οἷς μὲν γάρ ἐστι διὰ μιᾶς τομῆς ἡ χειρουργία, χρὴ ποιεῖσθαι ταχεῖαν τὴν διαίρεσιν. [20] ὅπου δὲ πολλὰς ἀναγκαῖον γενέσθαι τὰς τομὰς, [21] βραδείῃ χρηστέον τῇ χειρουργίᾳ. [22] ὁ μὲν γὰρ ταχὺς ξυνεχῆ ποιέει τὸν πόνον καὶ πολύν. [23] ὁ δὲ διαλιπὼν ἀναπαυσιν ἔχει τινὰ τούτων τοῖς θεραπευομένοις.

V. L. V,

rem prorſus fugere neceſſe eſt, per quem contingit oculos offendi.

III. Æramento præterquam in inſtrumentis nullo utatur, ornamentum enim quid moleſtum mihi videtur vaſis talibus uti; aquam autem præbere oportet medicandis potabilem et purum. Exterſoriis vero puris et mollibus uti; ad oculos quidem linteis ad vulnera vero ſpongiis, per ſe enim bene opitulari hæ videntur. Inſtrumenta autem bene apta ad uſum eſſe oportet, magnitudine, gravitate et tenuitate; applicanda vero omnia quidem oportet conſiderare ut conferant, potiſſimum vero ſi diu adhæſura ſunt parti ægrotanti. Qualia ſunt vincula et medicamenta, et circum vulnus lintea et cataplaſmata. Diutiſſime enim hæc circa partes laborantes manent; poſtea autem horum ablatio recreatio et purgatio et aquarum affuſio cito perficiuntur.

IV. Maxime autem proſunt duo hæc, quibus utendum eſt, conſtringere ubi oportet et remiſſe deligare. Ligationes autem concinnas et ad oſtentationem, nihil juvantes rejicere, quærit enim æger non ornatum ſed auxilium. Præterea in cheirurgicis quæ per ſectionem fiunt vel uſtionem, celeritas et tarditas ſimiliter laudatur, uſus enim eſt ambarum, in quibus enim fit per unam ſectionem, chirurgia oportet efficere per celerem diſſectionem, ubi vero multas neceſſe eſt fieri ſectiones, tardâ utendum eſt chirurgiâ, velox enim continuum facit dolorem et multum, intermittens autem requiem præbet aliquam illis qui curantur.

V. Valde

V. L. V. F. 20. 37. [13] Πάνυ ἔστιν αἰσχρὸν μὴ ξυμβαίνειν ἀπὸ τῆς χειρουργίης ὅ τι θέλεις.

V. L. VII. F. 21. 9. [8] Τὰς ἐπὶ τῶν βραχιόνων φλέβας τῆσι καλαλήψεσιν χρὴ φυλάσσειν. [9] ἡ γὰρ καλύπτουσα σὰρξ πολλοῖς ἐ καλῶς συνήρμοσται τῇ φλεβί. [10] τῆς γὰρ σαρκὸς ὀλισθηρῆς ὔσης ἐ καθ' ἑαυτὰς ξυμβαίνει τὰς τομὰς ἀμφοτέρων γίνεσθαι. [11] τὴν γὰρ φλέβα ἐκφυσᾶσθαι ξυμβαίνει καλυφθεῖσαν, [12] καὶ τὴν ῥύσιν τῦ αἵματος κωλύεσθαι. [13] πολλοῖσι δὲ καὶ πύος διὰ τῦτο ξυνίσασθαι. [14] δὴ δοκεῖ δύο βλάβας φέρειν ἡ τοιαύτη χειρουργίη. [15] τῷ μὲν τιμηθέντι πόνον. [16] τῷ δὲ τέμνοντι πολλὴν ἀδοξίην. [18] τὰ μὲν ὖν καθ' ἰητρεῖον ἀναγκαῖα ὄργανα, [19] καὶ περὶ ἃ δεῖ τεχνιχὸν εἶναι τὸν μανθάνοντα, ταῦτ' ἐστίν, [20] ὀδυνηράγρησι γὰρ [21] καὶ σαφυλάγρησι χρῆσθαι τὸν τυχόντα ἐστίν. [22] ἁπλῆ γὰρ ἡ χρῆσις αὐτῶν εἶναι δοκεῖ.

V. L. VIII. F. 21. 22. [2] Τὰ φύματα τεχνικώτατον ὑπειληφέναι, καὶ δύνασθαι διαλύειν. [3] καὶ τὰς συστάσεις αὐτῶν κωλύειν. [4] ἐχόμενον δὲ τετέων στέλλειν εἰς τὸν ἐπιφανῆ τόπον, ὡς εἰς βραχύταλον. [5] καὶ τὴν σύστασιν ὁμαλῶς διὰ παντὸς ποιεῖσθαι τῷ φύματος. [6] ἀνωμάλως γὰρ ἔχοντος αὐτῦ, ῥαγῆναί τε καὶ δυσθεράπευτον τὸ ἕλκος κίνδυνός ἐστι γινέσθαι. [7] ἐξομαλίζειν τε χρὴ πέσσοντα πανομοίως. [8] καὶ μήτε διαιρεῖν πρότερον, μήτε αὐτόματον ἐᾶν ῥαγῆναι.

V. L. IX. F. 21. 31. Τὰ δὲ ἕλκεα δοκεῖ πορείας ἔχειν τέσσαρας, [2] μίαν μὲν ἐς βάθος, [3] ταῦτα δ' ἐστὶ τὰ συριγγώδη, [4] καὶ ὅσα ὑπτιλά ἐστι. [5] καὶ ἔνδοσθεν κεκοιλασμένα. [6] ἡ δ' ἑτέρη εἰς ὕψος, [7] τὰ ὑπερσαρκεύντα. [8] τρίτη δέ ἐστιν εἰς πλάτος. [9] ταῦτα δέ ἐστι τὰ καλεόμενα ἐρυσικά. [10] τετάρτη δὲ ὁδός ἐστιν εἰς ὁμαλές· αὕτη δὲ μόνη κατὰ φύσιν εἶναι δοκέει κίνησις.

V. L. X.

V. Valde turpe eſt non aſſequi per chirurgiam quod vis.

VII. Venas in brachiis ligaturis oportet retinere, caro enim tegens in multis non bene connectitur venæ, carne enim lubricâ exiſtente, non ſibi invicem contingit ſectiones utrorumque fieri, venam enim efflari contingit tectam, et fluxum ſanguinis impediri; multis vero etiam pus propter hoc colligitur. Jam videtur duo infortunia ferre talis chirurgia, ſecto quidem dolorem, ſecanti autem multam ignominiam. Hæc in medicâ officinâ neceſſaria ſunt inſtrumenta et circum quæ oportet artificioſum eſſe diſcentem, forcipibus enim ad dentes, et volſellis ad uvam uti quilibet poteſt. Simplex enim eorum uſus eſſe videtur.

VIII. Maxime artificioſum eſt tubercula deprehendere, et poſſe diſſolvere, et eorum collectiones impedire, poſtea vero ducere in conſpicuum locum, ut in maturiſſimum, et ſubſtantiam æqualiter per totum tuberculum facere, inequaliter enim ſe habente, rumpique et ægre ſanabile ulcus fieri periculum eſt, et æqualem facere oportet maturantem per totum ſimiliter, et neque aperire prius, neque ſponte rumpi permittere.

IX. Ulcera videntur vias habere quatuor, unam quidem in profundum, hæc ſunt fiſtuloſa, et quotquot ſunt ſub cicatrice latentia, et intus cavata; alia vero in altum; ſupercreſcentem carnem habentia, tertia eſt in latitudinem. Hæc ſunt quæ vocantur ſerpentia, quarta autem via eſt in æquale, quæ ſola ſecundum naturam videtur eſſe motio.

X. De

V. L. X. F. 21. 42. Περὶ καταπλασμάτων ὧδε. [2] τῶν ἐπιλιθεμένων ὀθονίων ὅκως ἂν ἡ χρησις κατὰ τὸ προσύμαλος ἀκριβὴς εἶναι δοκέῃ, [3] καὶ τῷ ἕλκει ἁρμόζῃ τὸ ἐπιλιθέμενον ὀθόνιον. [4] τῷ δὲ καταπλάσματι πρὸς τὸν κύκλῳ τόπον τοῦ ἕλκεος χρῶ. [5] χρῆσις γὰρ αὕτη καταπλάσματος ἔντεχνός τε [6] καὶ πλεῖστα ὠφελεῖν δυναμένη. [7] ἐδόκει γὰρ τῷ μὲν ἕλκει βοηθεῖν ἡ τῶν περιλιθεμένων δύναμις. [8] τὸ δ' ὀθόνιον φυλάσσειν [9] τὰ δ' ἔξω μὲν τοῦ ἕλκεος τὸ κατάπλασμα ὠφελέει.

V. L. XI. F. 21. 52. Περὶ καιρῶν ὁκότε τούτοις ἑκάστοις χρηστέον ἐστι. [2] καὶ τὰς δυνάμιας ὡς χρὴ τῶν γεγραμμένων καταμανθάνειν [3] παραλέλειπται δὲ τὰ τοιαῦτα· [4] ἐπεὶ πλείων πρόνοια τῆς κατ' ἰητρικὴν ἐπιμελείας [5] καὶ πόρρω τοῦ τῆς τέχνης ἤδε προελήλυθότος ἐστίν. [6] ἐχόμενον δὲ τούτων ἐστὶ καὶ κατὰ στρατείην γινομένων τρωμάτων χειρουργίη [7] περὶ τὴν ἐξαίρεσιν τῶν βελέων. [11] τὸν μὲν ἐν μέλλοντα χειρουργεῖν, στρατεύεσθαι δεῖ, καὶ παρακολουθηκέναι στρατεύμασι ξεινικοῖς, [12] ὅτω γὰρ ἂν εἴη γεγυμνασμένος πρὸς ταύτην τὴν χρείαν.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ

ΠΕΡΙ

ΕΥΣΧΗΜΟΣΥΝΗΣ.

V. L. I. F. 22. 20. Οὐκ ἀλόγως οἱ προβαλλόμενοι τὴν σοφίην πρὸς πολλὰ εἶναι χρησίμην, [2] ταύτην δὴ τὴν ἐν τῷ βίῳ. [3] αἱ γὰρ πολλαὶ πρὸς περι-

X. De cataplaſmatibus ſic. Linteorum impoſitorum ubicunque uſus in morbo juſtus eſſe videatur, ipſi ulceri apta linteum impoſitum, cataplaſmate vero in ambitu loci ulceris utere, hic enim uſus cataplaſmatis ſecundum artem eſt et multum prodeſſe valens: videtur enim ipſi ulceri prodeſſe circumpoſitorum potentia. Linteum autem protegere, partes autem extra ulcus cataplaſma opitulatur.

XI. De temporibus quando his ſingulis utendum eſt, et potentias quomodo oportet præſcriptorum diſcere, differuntur talia, quoniam multum progrediuntur in medicinæ ſtudio, et longe in medicam artem provecti curæ ſunt. Proximum his eſt in bello acceptorum vulnerum chirurgia, circa extractionem telorum. Illum ergo, artem chirurgiæ exerciturum in militia verſari oportet, et comitari exercitus peregrinos, ſic enim exercitatus fiat ad hoc opus neceſſarium.

HIPPOCRATIS
DE
DECORO HABITU.

NON ſine ratione faciunt in medium proferentes, ſapientiam ad multa eſſe utilem, illam ſcilicet in vitæ communitate.

περιεργίην φαίνονται γεγενημέναι. 4 λέγω δὲ αὐτὰς αἱ μηδὲν χρέος τῶν πρὸς ἃ διαλέγονται. 5 ληφθείη δ' ἂν τελέων μέρεα ἐς ἐκεῖνα. 6 ἢ ὅτι ἐκ ἀργίη, ἐ δὲ μὴν κακίη. 7 τὸ γὰρ σχολάζον κὴ ἄπρηκτον, ζηλέει, ἐς κακίην κὴ ἀφέλκεται. 8 τὸ δ' ἐγρηγορὸς κὴ πρός τι τὴν διάνοιαν ἐνεακὸς ἐφειλκύσατό τι τῶν πρὸς καλλονὴν βίε τεινόντων ἑαυτῦ, 9 τελέων τὰς μηδὲν ἐς χρέος πιπτύσας διαλέξιας. 10 χαρεις-έρη γὰρ κὴ πρὸς ἕτερον μέν τι ἐς τέχνην πεποιημένη. 11 τέχνην δὲ πρὸς εὐσχημοσύνην κὴ δόξαν. 12 πᾶσα γὰρ ἡ μὴ μετ' αἰσχροκερδείης κὴ ἀσχημοσύης, 13 κακείνοισι μέθοδός τις ἐοῦσα τεχνικὴ ἐργάζεται. 14 ἀλλ' ἔιγε μὴ πρὸς ἀναίτίην, δημευται.

V. L. II. F. 22. 37. Ἰδοι δέ τις κὴ ἐπ' ἐσθῆτος, 2 κὴ τῆσιν ἄλλησιν ἐπιγραφῆσι, 3 κὴν γὰρ ἔωσιν ὑπερηφανέως κεκοσμημένοι 4 πολὺ μᾶλλον φευκτέοι 5 κὴ μισητέοι τοῖσι θεωμένοισίν εἰσι. 6 τὴν δὲ ἐναυλίην χρειῶδες σκοπέειν· 7 οἷς ἐ διδακτὴ καταασκευὴ, 8 ἔδὲ περιεργίη. 9 ἔκ τε γὰρ περιβολῆς 10 κὴ τῆς ἐν ταύτῃ εὐσχημοσύνης, 11 κὴ ἀφελίης, 12 ἐ πρὸς περιεργίην πεφυκυίης, 13 ἀλλὰ μᾶλλον πρὸς εὐδοξίην· 14 τό τε σύννευ, 15 κὴ τὸ ἐν νῷ πρὸς ἑαυτὲς διακεῖσθαι, 16 πρός τε τὴν πορείην· 17 οἵτε ἑκάστῳ σχήματι τοιῦτοι 18 ἀδιάχυτοι, 19 ἀπερίεργοι. 20 πικροὶ πρὸς τὰς συναυλήσιας. 21 εὐθεῖοι πρὸς τὰς ἀποκρίσιας. 22 χαλεποὶ πρὸς τὰς ἀντιπτώσιας. 23 πρὸς τὰς ὁμοιότητας εὔσχοι κὴ ὁμιλητικοί. 24 εὔκρητοι πρὸς ἄπαυλας. 25 πρὸς τὰς ἀνασάσιας σιγητικοί. 26 πρὸς τὰς ἀποσιγήσιας ἐνθυμηματικοὶ κὴ καρτερικοί. 27 πρὸς τὸν καιρὸν εὔθετοι κὴ λημματικοί. 28 πρὸς τὰς τροφὰς εὔχρηστοι κὴ αὐτάρκεες. 29 ὑπομονητικοὶ

Multæ enim ad vanam curioſitatem factæ apparent. Dico autem eas quæ nihil utile illorum in quibus verſantur, ratiocinantur. Aſſumantur autem harum partes, in illam, vel quod neque ignavia eſt neque quidem malitia, quod enim otioſum eſt, et nihil agens, quærit, et in malitiam diſtrahitur. Præterea, vigil et ad aliquod animo intentus ſibi attraxit aliquid eorum ad vitæ pulcritudinem pertinentium, illorum etiam eas ratiocinationes nihil utile tractantes. Gratioſior enim ad alium (eſt ſapientia) quidlibet ad artem conducens, artem ſcilicet, ad decorem et gloriam (tendentem). Omnis enim, quæ non cum turpi lucro et turpitudine (conjuncta eſt) illis, ratio commentandi artificioſa exiſtens operatur, ſed ſi non ad innocentiam, publicatur.

II. Cognoſcat aliquis e veſtitu et aliis lineamentis licet enim ſint ſuperbe ornati multo magis fugiendi et odio habendi ſunt ſpectantibus, contrarium vero utile erit ſpectare, quibus non eſt exquiſitus ornatus, neque vana curioſitas. Ex veſtitu enim et in ipſo decentiâ, et ſimplicitate, non ad vanam curioſitatem natâ, ſed potius ad bonam famam, et meditantem, et animo ſibi conſtare, et ad progreſſum; quique in ſingulo habitu tales ſunt, non diffluentes, non vane curioſi, graves ad occurſus, ad reſponſiones idonei, difficiles ad diſputationes, ad ſimilium familiaritates faciles et urbani, grati erga omnes, ad contumacias taciturni, ad reſponſiones animo firmi et acres, ad tempus probe captandum appoſiti et accommodati, ad victus frugales et contenti,

νηλικοὶ πρὸς καιρὸν, 30 πρὸς ὑπομονὴν, 31 πρὸς λόγυς ἀνυσοί. 32 πᾶν τὸ ὑποδειχθὲν ἐκφέρονλες. 33 ἐυεπίῃ χρώμενοι. 34 χάριλι διατιθέμενοι. 35 δόξῃ τῇ ἐκ τυτέων διϊσχυριζόμενοι. 36 ἐς ἀληθείην πρὸς τὸ ὑποδειχθὲν ἀποτελματιζόμενοι.

V. L. III. F. 23. 3. Ηγεμονικώτατον μὲν ἓν τυτέων ἁπάντων τῶν προειρημένων ἡ φύσις. 2 καὶ γάρ οἱ ἐν τέχνῃσιν, ἣν προσῇ αὐτέοισιν τῦτο, 3 διὰ πάντων τελέων προπορεύονται τῶν προειρημένων. 16 καλὸν ἐκ τῦ διδαχθέντος ἔργυ λόγος. 17 πᾶν γὰρ τὸ ποιηθὲν τεχνικῶς, ἐκ λόγυ ἀνηνέχθη· τὸ δὲ ῥηθὲν τεχνικῶς, μὴ ποιηθὲν δὲ, μεθόδυ ἀτέχνυ δεικλικὸν ἐγενήθη. 19 τὸ γὰρ ὅιεσθαι μὲν, μὴ πρήσσειν δὲ, ἀμαθίης καὶ ἀτεχνίης σημεῖόν ἐςιν.

V. L. IV. F. 23. 21. Οινσις γὰρ 2 μάλιςα ἐν ἰήτρικῇ 3 αἰτίην μὲν τοῖσι κεχρημένοισι, 4 ὄλεθρον δὲ τοῖσι χρεομένοισιν ἐπιφέρει. 5 καὶ γὰρ ἢν ἑωυτὸς ἐν λόγοισι πείσαντες, οἰηθῶσιν εἰδέναι ἔργον τὸ ἐκ μαθήσιος, 6 καθάπερ χρυσὸς Φαῦλος ἐν πυρὶ κριθείς, 7 τοιῦτος αὐτὸς ἀπέδειξε. 12 διὸ δεῖ ἀναλαμβάνονλα τυτέων τῶν προειρημένων ἕκας α, 13 μεταγειν τὴν σοφίην ἐς τὴν ἰητρικὴν, 14 καὶ τὴν ἰήτρικὴν ἐς τὴν σοφίην.

V. L. V. F. 23. 32. Ιητρὸς γὰρ Φιλόσοφος ἰσόθεος. 2 ὰ πολλὴ γὰρ διαφορὴ ἐπὶ τὰ ἕτερα. 3 καὶ ἕνι τὰ πρὸς σοφίην ἐν ἰητρικῇ πάντα· 4 ἀφιλαργυρίη. 5 ἐντροπή. 6 ἐρυθρίησις. 7 κατας ολή. 8 δόξα. 9 κρισις. 10 ἡσυχίη. 11 ἀπάντησις. 12 καθαριότης. 13 γνωμολογίη. 14 ἐιδησις τῶν πρὸς βίον χρης ῶν καὶ ἀναγκαίων καθαρσίων. 15 ἀπεμπόλησις. 16 ἀδεισιδαιμονίη. 17 ὑπεροχὴ θεία. 18 ἔχυσι γὰρ ἃ ἔχυσι πρὸς ἀκολασίην, 19 πρὸς βαναυσίην

patientes ad tempus, ad expectationem, ad ſermones expediti. Omne demonſtratum proferentes, ſuaviloquentiâ utentes, gratiâ affecti, ob gloriam horum omnium contendentes, veritatem ad id quod demonſtratum e luto eruentes.

III. Supremum horum omnium prædictorum natura. Illi enim, in artibus, quibus hæc addatur, per hæc omnia prædicta progrediuntur: decus eſt ex opere quod quis didicit ſermo: quicquid enim artificioſe factum a ratione ſuſtentatum eſt, quod autem dictum artificioſe, non vero factum methodi arte expertis demonſtrativum fit, putare enim non autem facere ignorantiæ et imperitiæ ſignum eſt.

IV. Opinio maxime in arte medicâ culpam illis exercentibus, exitium vero illis eâ utentibus affert. Etenim ſi ſibi ipſis, ratione, perſuaſi, putaverint ſe ſcire artem quæ ex experientiâ (pendet), velut aurum adulterinum in igne judicatum, tales eos monſtrat; quapropter oportet ſuſcipientem horum prædictorum ſingula, transferre ſapientiam in medicam artem, et artem medicam in ſapientiam.

V. Medicus philoſophus Deo æqualis, neque enim inter eos magna eſt differentia: nam inter ea quæ ad ſapientiam, in arte medicâ omnia; argenti contemptus, modeſtia, rubor verecundus, in veſtitu ſimplicitas, exiſtimatio, judicium, lenitas, occurſatio, mundities, ſententiarum prolocutio, cognitio ad vitam utilium et neceſſariarum purgationum, mercimoniorum faſtidium, ſuperſtitionis vacuitas, præſtantia animi divina: habent enim quæ habent

σίην, [20] πρὸς ἀπληξίην, [21] πρὸς ἐπιθυμίην, [22] πρὸς ἀφαίρεσιν, [23] πρὸς ἀναιδείην ἐνιδεῖν. [24] αὕτη γὰρ ἡ γνῶσις τῶν προσιόντων, [25] καὶ χρῆσις τῶν πρὸς Φιλίην, [26] καὶ ὡς οἰκοίως τὲ πρὸς τέκνα, [27] πρὸς χρήματα. [28] ταύτη μὲν ἔν ἐπικοινωνὸς σοφίη τίς.

V. L. VI. F. 23. 43. Οτι καὶ ταῦτα τὰ πλεῖστα ὁ ἰητρὸς ἔχει [2] καὶ γὰρ μάλιστα ἡ περὶ θεῶν ἔιδησις ἐν νόῳ αὐλὴ ἐμπλέκεται. [3] ἐν γὰρ τοῖσιν ἄλλοισι πάθεσι, [4] καὶ ἐν συμπτώμασιν [5] εὑρισκεται τὰ πολλὰ πρὸς Θεῶν ἐνλίμως κειμένη ἡ ἰητρικὴ. [6] οἱ δὲ ἰητροὶ Θεοῖσι παρακεχωρήκασιν.

V. L. VII. F. 24. 3. [2] Χρὴ τὸν Ιητρὸν ἔχειν τινὰ εὐτραπελίην παρακειμένην. [3] τὸ γὰρ αὐστηρὸν δυσπρόσιτον [4] καὶ τοῖσιν ὑγιαίνουσι, [5] καὶ τοῖσι νοσέουσι. [8] μὴ δὲ πολλὰ λεσχηνευόμενον τοῖσιν ἰδιώτησιν, [9] ἀλλά τ' ἀναγκαῖα. [11] ποιέειν δὲ κάρτα μηδὲν περιέργως αὐτέων, [12] μὴ δὲ μετὰ φανταστίης.

V. L. VIII. F. 24. 23. [6] Εγω δέ σοι ἐυμνημόνευτα Φάρμακά τε [7] καὶ δυνάμιεις ἁπλαῖ [8] καὶ ἀναγεγραμμέναι, [9] ἔιπερ ἄρα ἐστὶν [10] ἐν νόῳ καὶ τὰ περὶ νέσων ἰήσιος [11] καὶ οἱ τεκτόνων τρόποι, [12] ὁσαχῶς, [13] καὶ ὃν τρόπον περὶ ἑκάστων ἐχουσιν, [14] ἄυτη γὰρ ἀρχὴ ἐν ἰητρικῇ, [15] καὶ μέσα, [16] καὶ τέλος.

V. L. IX. F. 24. 37. Ισθι γινώσκων ὃ χρὴ ποιέειν πρὶν ἐισελθεῖν. [2] πολλὰ γὰρ ἐδὲ συλλογισμὲ ἀλλὰ βοηθείης δεῖται τῶν πραγμάτων. [6] ἐν δὲ εἰσόδῳ μεμνῆσθαι καὶ καθέδρης. [7] καὶ καλοκολῆς. [8] περικολῆς. [9] ἀνακυριώσεως. [10] βραχυλογίης. [11] ἀταρακτοποιησίης. [12] προσεδρίης. [13] ἐπιμελείης. [14] αὐτιλέξιος πρὸς τὰ ἀπαντώμενα. [17] πρὸς τὰς ὑπεργίας ἑτοιμασίης.

V. L. X. F. 24. 49. Εσόδῳ χρέο πυκνῶς, [2] ἐπισκέπτεο ἐπιμελέστερον, τοῖσιν ἀπαλεομένοισιν [4] ἐπὶ τὰς μετα-

ab incontinentiâ, ab arte ſordidâ, ab avaritiâ, a concupiſcentiâ, ab expilatione, ab impudentiâ ut caveant. Ipſa hæc ſcientia accedentium et uſus eorum quæ ad amicitiam pertinent, et quomodo ſimiliter erga liberos, et circa divitias: hæc quidem ergo communis eſt ſapientia.

VI. Quoniam hæc plurima medicus habet, præcipue etiam quæ ad Deos pertinet ſcientia animo ipſa implexa eſt, etenim in aliis affectionibus et ſymptomatibus invenitur ut plurimum erga Deos reverenter propenſa ars medica. Medici vero Diis conceſſerunt.

VII. Oportet medicum habere quandam comitatem ſibi adjunctam, (auſteritas enim ingratum acceſſum reddit et ſanis et ægrotis) neque multa cum imperitis colloqui, ſed neceſſaria, facere autem nihil horum neque nimis perfunctorie neque cum oſtentatione.

VIII. Sint in animo tuo bene retenta medicamenta et poteſtates ſimplices et deſcriptæ, ſi quidem ſint in animo quæ ad morborum ſanationem pertinent, et eorum modi, quoties, et qualem modum in ſingulis habent, hoc enim in medicâ arte principium, medium, et finis.

IX. Scito cognoſcens quid oportet facere, priuſquam ingrediaris. Multa enim non ratiocinatione ſed auxilio rerum indigent. In ingreſſu autem meminiſſe (oportet) ſeſſionis, veſtis ſubmiſſæ, amictûs compoſiti, auctoritatis, breviloquentiæ, ſerenitatis in faciendo, perſeverantiæ, diligentiæ, reſponſionis ad ea quæ objiciuntur, ad miniſteria alacritatis.

X. Ingredere frequenter. Inſpice diligentius ab ignorantibus mutationes (factas) omnium.

μεταβολὰς ἁπάντων. [7] ἄσταθα γὰρ τὰ ἐν ὑργοῖσι, [8] διὸ καὶ εὐμεταπόητα ὑπὸ φύσιος καὶ ὑπὸ τύχης. [9] ἀβλεπτηθέντα γὰρ τὰ καθὰ τὸν καιρὸν τῆς ὑπεργίης [10] ἔφθασαν ὁρμήσαντα καὶ ἀνελόντα. [14] ἐπιτηρεῖν δὲ δεῖ καὶ τὰς ἁμαρτίας τῶν καμνόντων, [15] δι' ὧν πολλοὶ πολλάκις διεψεύσαντο, [16] ἐν τοῖσι προσάρμασι τῶν προσφερομένων, [17] ἐπεὶ τὰ μισητὰ ποτήματα λαμβάνοντες, [18] ἢ φαρμακευόμενοι, [19] ἢ θεραπευόμενοι, [20] ἀνηρέθησαν. [21] καὶ αὐτῶν μὲν οὐχ ὡς ὁμολογίαν τρέπεται τὸ ποιηθέν. [22] τῷ δὲ ἰητρῷ τὴν αἰτίαν προσῆψαν.

V. L. XI. F. 25. 8. Εσκέφθαι δὲ χρὴ καὶ τὰ περὶ ἀνακλίσεων. [2] ἃ μὲν αὐτέων πρὸς τὴν ὥρην, [3] ἃ δὲ καὶ πρὸς τὰ γένεα· [4] οἱ μὲν γὰρ αὐτέων ἐς θρόνους. [5] οἱ δὲ ἐς καταγείους καὶ σκοτεινοὺς τόπους. [6] τάτε ἀπὸ ψόφων καὶ ὀσμῶν, [8] μάλιστα δὲ ἀπὸ οἴνου. [9] χειριστέρη γὰρ ἀύλη, [10] φυγεῖν δὲ καὶ μεταπιθέναι· [11] πρήσσειν δ' ἅπαντα ταῦτα [12] ἡσύχως, [13] εὐσταλέως. [14] μεθ' ὑπεργίης· [15] τὰ πολλὰ τὸν νοσέοντα ὑποκρυπτόμενον, ὧδε χρὴ, [16] παρακελεύοντα ἱλαρῶς καὶ εὐδιεινῶς [17] σφέτερα δὲ ἀποτρεπόμενον, [18] ἅμα μὲν ἐπιπλήσσειν μετὰ πικρίης καὶ ἐντάσεων, [19] ἅμα δὲ παραμυθέεσθαι μετ' ἐπιτροφῆς καὶ ὑποδέξιος [20] μηδὲν ὑποδεικνύντα τῶν ἐσομένων, ἢ ἐνεστώτων αὐτεοῖσι.

ΙΠΠΟ-

nium. Inſtabilia enim ſunt quæ humida, quare facile mutabilia a naturâ et fortunâ. Neglecta enim hæc circa tempus auxilii perimunt impetu irruentia et occidentia. Obſervare autem oportet errores quoque ægrotantium, a quibus multi ſæpe decepti fuerant, in cibis oblatis accipiendis, quoniam exoſas potiones accipientes, vel medicamento purgante uſi, vel curatione ſublati fuerunt, et eorum factum non agnitum eſt, medico autem culpam imputant.

XI. Conſiderare autem oportet ea quoque quæ ad decubitus pertinent, partim, eorum quæ ad anni tempus, partim quæ ad genera. Nonnulli enim in altis, alii in ſubterraneis et tenebroſis locis. Strepitus et odores, præcipue vini, (deterior enim hic eſt) fugere et mutare. Facere autem omnia hæc comiter, expedite, cum auxilio, ægrum celare præcipue hic oportet, hilariter adhortari et ſerene, ut a ſuis avertet, ſimul increpare cum amaritudine et inſtantiâ, ſimul admonere cum animadverſione et conſolatione, illis nihil oſtendere futurorum vel præſentium.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ

ΠΑΡΑΓΓΕΛΙΑΙ.

V. L. . . . F. 25. 40. ΧΡΟΝΟΣ ἐστὶν ἐν ᾧ καιρὸς, [2] καὶ καιρὸς ἐν ᾧ χρόνος ὁ πολύς, [3] ἄκεσις χρόνῳ [4] ἔστι δὲ ἡνίκα καὶ καιρῷ [5] δεῖ γε μὴν ταῦτα εἰδότα, [6] μὴ λογισμῷ πρότερον πιθανῷ προσέχοντα ἰητρεύειν, [7] ἀλλὰ τριβῇ μετὰ λόγου. [19] ξυγκαταινέω μὲν οὖν καὶ τὸν λογισμὸν, [20] ὅπερ ἐκ περιπλώσιος ποιῆται τὴν ἀρχὴν, [21] καὶ τὴν καταφορὴν ἐκ τῶν φαινομένων μεθοδεύῃ.

V. L. II. F. 26. 6. Ὑπολητέον τὴν φύσιν ὑπὸ τῶν πολλῶν καὶ παντοίων πρηγμάτων κινηθῆναι τε [2] καὶ διδαχθῆναι, [3] βίης ὑπεούσης. [4] ἡ δὲ διάνοια παρ' αὐτῆς λαβοῦσα ὕστερον εἰς ἀληθείην ἤγαγεν, [5] εἰ δὲ μὴ ἐξ ἐναργέος ἐφόδου [6] ἐκ δὲ πιθανῆς ἀναπλάσιος λόγου, [7] πολλάκις βαρείην καὶ ἀνιαρὴν ἐπήνεγκε διάθεσιν· [24] μὴ ὀκνέειν παρὰ ἰδιωτέων ἱστορεῖν, [25] ἥντι δοκέει ξυμφέρον, εἰς καιρὸν θεραπίης.

V. L. III. F. 26. 28. Προσέχειν δεῖ περιπλώσει τε. [2] τῇ ὡς ἐπὶ τὸ πολύ. [3] καὶ μετ' ὠφελίης καὶ ἠρεμαιότητος μᾶλλον, ἢ ἐπαγγελίης, [5] καὶ ἀπολογίης τῆς μετὰ πρήξιος. [6] χρήσιμος δὲ καὶ ποικίλος τῶν προσφερομένων τῷ νοσέοντι καὶ ὁ προορισμὸς, [7] ὅτι μόνον τὶ προσενεχθὲν ὠφελήσει. ὁ γὰρ ἰσχυρήσιος δεῖ.

HIPPOCRATIS

PRÆCEPTIONES.

TEMPUS eſt in quo occaſio, et occaſio in quâ tempus non multum. Sanatio tempore; eſt vero quando etiam occaſione (fit). Oportet autem hæc ſcientem, non ratiocinationi primum plauſibili deditum curationem aggredi, ſed experientiæ cum ratione. Collaudo etiam ratiocinationem, ſiquidem ex caſu principium ducat, et delationem ex apparentibus recte inveſtiget.

II. Statuendum eſt naturam a multis et omnigenis rebus moveri et doceri vi quâdam inſtigante, mens autem ab illa (quid) accipiens tandem ad veritatem advenit. Si vero non ex evidenti methodo, ſed ex probabili fictione argumenti ſæpe gravem et moleſtam intulit diſpoſitionem. Ne (pigeat) ab ignorantibus diſcere, ſi quid videatur conferre, ad occaſionem curationis.

III. Attendere oportet caſui (qui plerumque ſe offert) cum utilitate et lenitate potius quam promiſſione et defenſione rei agendæ. Utilis vero et varia offerendorum ægroto præjudicatio, quòd unicum quid oblatum profuturum ſit aſſeveratione non opus eſt.

V. L. IV. F. 26. 34. Παραινέσιος δ' ἂν ϗ τῦτο ἐπιδεηθείη τῆς θεωρίης. [2] εἰ γὰρ ἄρξαιο ϖαρὰ μισθαρίων. [3] (ξυμβάλλει γάρ τι τῷ ξύμπαντι.) [4] τῷ μὲν ἀλγέοντι τοιαύτην διανόησιν ἐμποιήσεις, τὴν ὅτι ἐκ ἀπολιπῶν ἀυτον ϖορεύση. [5] μὴ ξυνθέμενος ϗ ὅτι ἀμελήσεις [7] ϗ ἐκ ὑποθήσεις τινὰ τῷ ϖαρέοντι, [8] ἀπεμελεῖσθαι δεῖ ἕν περὶ ϛάσιος μισθῦ. [9] ἄχρηϛον γὰρ ἡγεύμεθα ἐνθύμησιν ὀχλεομένυ τὴν τοιαύτην, [10] ϖολὺ δὲ μᾶλλον, ἐν ὀξεῖ νοσήματι. [11] νόσυ γὰρ ταχύτης [12] καιρὸν μὴ διδῦσα ἐς ἀνασροφὴν, [13] ἐκ ἐποτρύνει τὸν καλῶς ἰητρεύοντα ζητεῖν τὸ λυσιτελὲς, [14] ἔχεσθαι δὲ δόξης μᾶλλον. [15] κρέσσον ἕν σοζωμένοισιν ὀνειδίζειν, [16] ἢ ὀλεθρίως ἔχοντας προμύσσειν. [23] (τὶς γὰρ ὦ, πρὸς Διὸς ἠδελφισμένος ἰητρὸς [24] ἰητρεύει ϖίϛει ἢ ἀτεραμνίη;) [26] ὡς τ' ἐν ἀρχῇ ἀνακρινέοντας ϖᾶν ϖάθος [27] ϗ ὑποθέσθαί τινα ξυμφέροντα ἐς θεραπίην [28] ἀποθεραπεῦσαί τε τὸν νοσέοντα, [29] ϗ μὴ ϖαριδεῖν. [32] ϖαρακελεύομαι δὲ μὴ λίην ἀπανθρωπίην εἰσάγειν [33] ἀλλ' ἀποβλέπειν ἔς τε περιυσίην ϗ ὐσίην.

V. L. V. F. 27. 1. Οτὲ δὲ ϗ ϖροῖκα, [2] ἀναφέρων μνήμην εὐχαριϛίης ϖροτέρην, [3] ἢ ϖαρεῦσαν εὐδοκιμίην. [4] ἦν δὲ καιρὸς ἕιη χορηγίης [5] ξένῳ τε ἑόνλι [6] ϗ ἀπορέονλι, μάλιϛα ἐπαρκέειν τοῖσι τελέοισι, [8] ἦν γὰρ ϖαρῇ φιλανθρωπίη, [9] ϖάρεϛι ϗ φιλοτεχνίη. [10] ἔνιοι γὰρ νοσέονλες [11] ἠσθημένοι τὸ ϖερὶ ἑωυτὲς ϖάθος μὴ ἐὸν ἐν ἀσφαλέιῃ, [12] ϗ τῇ τῦ ἰητρῦ ἐπεικέιῃ εὐδοκιμέεσι μεταλλάσσονλες ἐς ὑγιείην. [13] εὖ δ' ἔχει νοσέονλων μὲν ἐπιϛατέειν, ἕνεκεν ὑγιείης· [14] ὑγιαινόντων δὲ φρονλίζειν, ἕνεκεν ἀνοσίης.

V. L. VI. F. 27. 9. Οι μὲν ἔν ἐόνλες ἐν βυθῷ ἀτεχνίης, τῶν ϖρολελεγμένων ἐκ ἂν αἰσθάνοιντο. [2] ϗ γὰρ ἔτοι ἀνίητροι ἐόνλες [3] ἔλεγχοι ϗ ἐκ ϖοδὸς ὑψευμένοι, τύχης

IV. Hoc ſane admonitione indiget, et conſideratione. Siquidem mercede incipias (conducit enim aliquod omni negotio) ægroto hunc ſcrupulum injicies, ſcilicet ut ne relinquens illum abeas, non pactus, quod et negliges et non admonebis aliqua de præſenti, prorſus ergo negligere oportet de mercede conſtituendâ, inutilem enim putamus talem cogitationem ægroti, multo autem magis in acuto morbo, morbi enim celeritas tempus non præbens commorationi, non incitat honeſtum medicum lucrum quærere, potius autem famæ conſulere. Melius ergo eſt ſervatis exprobrare quam lethaliter affectos pecuniis emungere. (Quis enim medicus conſociatatus, non, per Jovem, ſanat fide, potius quam duritiâ?) Sic in principio perſcrutantem omnem affectionem, et ſubminiſtrare quædam conferentia ad ſanationem, et mederi ægro et eum non negligere. Adhortor vero ne valde inhumanitatem inducere ſed reſpicere affluentiam et facultatem.

V. Aliquando etiam gratis, præponens memoriam benevolentiæ, præſenti exiſtimationi. Sed ſi tempus ſit largitionis peregrino et pauperi præcipue opitulari talibus, ſi enim adſit humanitas adeſt et artis amor. Nonnulli enim ægrotantes credentes eorum morbum non in tuto eſſe, et medici probitate gloriantur tranſmutati fuerunt in ſanitatem. Rectum eſt ægris incumbere, gratia ſanitatis, ſanorum vero curam agere gratia morbos propulſandi.

VI. Nonnulli in profundo ignorantiæ artis ſubmerſi prædicta non intelligunt, illi enim, cum medici non ſint, probri, et ſubito evecti,

rerum

4 τύχης γε μὴν δεόμενοι 5 ὑπό τινων ἐυπόρων καὶ ξένων ἔνδοσιν ἀναλαμβάνονται. 6 ἑκάτεροι ἐπὶ τεύχεσιν ἐυδοκιμέοντες. 7 καὶ διαπίπτουσες ἐπὶ τὸ χεῖρον, 8 καταχλιδῶσι, καὶ αμεμελημένοτες τὰ τῆς τέχνης ἀνυπεύθυνα. 9 ἐφ' οἷς ἂν ἰητρὸς ἀγαθὸς ἀκμάζοι ὁμότεχνος καλεόμενος. 10 ὁ δὲ τὰς ἀκέσιας ἀναμαρτήτως ῥηιδίως ἐπιτελέων, 11 ἀθὲν τελέων παραβαίη. 12 ἀ πανὶ σπάνει τῶ δύνασθαι. 13 ἀ γὰρ ἄπιστός ἐστιν ὡς ἐν ἀδικίᾳ. 14 πρὸς γὰρ θεραπίην ἀ γίνονται σκοπέοντες διάθεσιν φθεγγώδεα, 15 φυλασσόμενοι ἑτέρων ἰητρῶν ἐπεισαγωγήν. 16 αἰνῦνται ἐν μισοπονορίῃ βοηθήσιος. 17 ὁτε νοσέοντες ἀνιώμενοι, νήχονται ἐπὶ ἑκαίρῃ μοχθηρίῃ, 18 μὴ ἐγχειρικότες ἑωυτὲς ἕως τέλεος τῇ ἐν τῇ τέχνῃ πλείονι θεραπίῃ. 19 ἄνεσις γὰρ νέσε τινὸς κάμνοντι παρέχει μεγάλην ἀλεωρήν. 20 διὸ δεόμενοι τὴν ὑγιεινὴν διάθεσιν, ἐκ ἐθέλεσι τὴν αὐτὴν χρῆσιν αἰεὶ προσδέχεσθαι, 21 ὁμοιῦνται ἰητρῶ ποικιλίῃ. 29 ἄνεσις γὰρ καὶ ἐπίτασις νοσέοντος, ἐπινέμησιν ἰητρικὴν κέκτηνται.

V. L. VII. F. 27. 33. Ουχ ἅσχημον δὴ, ἀ δ' ἦν τις ἰητρὸς ξενοχωρέων τῷ παρεόντι ἐπί τινι νοσέοντι 2 καὶ ἐπισκοπεόμενος τῇ ἀπειρίῃ, 3 κελεύῃ καὶ ἑτέρους εἰσάγειν, 4 ἕινεκα τῶ ἐκ κοινολογίης ἰσορῆσαι τὰ περὶ τὸν νοσέοντα, 5 καὶ συνεργὸς γενέσθαι ἐς ἐυπορίην βοηθήσιος. 10 καὶ περὶ τελέε μηδέποτε φιλονεικέειν, 11 προσκυρέοντας ἑωυτοῖσι καλασιλλαίνειν, 12 ὃ γὰρ ἂν μεθ' ὅρκε ἐρέω, 13 ἀδέποτε ἰητρῶ λογισμὸς φθονήσειεν ἂν ἑτέρῳ. 14 ἀκιδνὸς γὰρ ἂν φανείη.

V. L. VIII. F. 27. 46. Μετὰ τελέων δὲ πάντων μέγα ἂν τεκμήριον φανείη σὺν τῇ ἐσίῃ τῆς τέχνης, 2 εἴ τις καλῶς ἰητρεύων, προσαγορεύσιος τοιαύτης μὴ ἀποσαίη.

κελεύ-

rerum indigi a quibuſdam divitibus anguſtiarum remiſſionem accipiunt, alterutri de operibus gloriantes, et in pejus dilabantes, luxui dediti ſunt, negligentes artis myſteria, in quibus bonus medicus, ſocius vocatus polleat. Ille vero medelas inculpatas facile perficiens, nihil horum tranſgrediatur, non omnino inopia poteſtatis, non enim infidus eſt per injuſtitiam: ſanationi enim ſeſe non incumbunt conſiderantes affectionem miſerandam, caventes aliorum medicorum congreſſum, ſuperbientes ſceleſto odio auxilii, et ægrotantes afflicti fluctuant in alterutrâ improbitate, quod non a principio ad finem ſeipſos tradiderunt optimæ artis curationi. Remiſſio enim morbi alicujus laboranti magnum præbet ſolatium, quare cupientes ſanam temperiem nolunt eundem modum ſemper recipere, imitantes medicorum varietatem. Remiſſio et intentio ægrotantis medicam diſtributionem acquirunt.

VII. Non indecorum erit, non quidem ſi quis medicus anguſtiis rei præſentis preſſus de quodem ægrotante, et circumductus caligine imperitiæ juberet etiam alios introducere, gratiâ ex collocutione cognoſcendi quæ ad ægrum pertinent, et adjutores ſimul eſſe ad facultatem auxiliandi, et de hoc nequaquam contentioſe agere auctoritate ſuâ comprobantes, ſibi invicem ludibrio fieri, hoc enim jurejurando affirmo, nunquam medici ratiocinatio alterum calumniaretur. Vilis enim appareret.

VIII. Inter hæc autem omnia magnum ſignum appareret exiſtentiæ artis, ſi quis recte medicinam exercens colloquio hujuſmodi non ab-

3 κελεύων τοῖσι νοσέουσι, μηδὲν ὀχλεῖσθαι καλὰ διανοίαν, 4 ἐν τῷ σπεύδειν ἀφικέσθαι εἰς καιρὸν σωτηρίης, 5 ἡγεύμεθα γὰρ ἐκ ἀχρηςίην, 6 κὴ προσσόμενός γε ἐ διαμαρτήσει. 7 αὐτοὶ μὲν γὰρ οἱ νοσέοντες διὰ τὴν ἀλγεινὴν διάθεσιν ἀπαυδέοντες ἑωυτέῳ τε μεταλλάσσουσι τῆς ζωῆς.

V. L. X. F. 28. 32. 17 Τὶς ἐπιθυμεῖ δογμάτων πολυσχεδίην ἀτρεκέως ἐθέλειν ἱςορέειν, 18 μήτε χειροτριβίης ἀτρεμέοντα;

V. L. XI. F. 28. 38. 9 Ηέρος ἀιφνιδίη ταραχῇ φυλακτέη. 10 ἀκμὴ ἡλικίης, πάντα ἔχει χαρίεντα. 11 ἀπόληξις δὲ τανυτίον.

V. L. XII. F. 28. 45. 7 Ηλικίη σμικρῷ ἐόντος τῷ ὑποκειμένῳ, δύναμις ἐνίοτε πάμπολυς. 8 νέσῳ ἀταραξίη, μῆκος σημαίνει. 9 κρίσις δὲ ἀπόλυσις νέσῳ.

V. L. XIII. F. 28. 48. Διότι ξυμπάθησις ὑπὸ λύπης ἐοῦσα ὀχλέει, 2 ἐξ ἑτέρῳ συμπαθείης τινὲς ὀχλεῦνται. 3 καταύδησις λυπέει. 4 Φιλοπονίης κρατερῆς ὕπο, παραίτησις, 5 ἀλυώδης τόπος ὀνησιφόρος.

abſtineret, adhortans ægros minime turbatos eſſe in animo de feſtinando pervenire ad tempus ſanationis. Putamus enim non inutilitatem eſſe, et præcipiens non peccabit. Ipſi enim ægri propter dolorificam affectionem deficientes, ſeipſos vitâ purgant.

X. Quis cupit dogmatum multifarie diviſionem ſcire accurate, et non diligentiæ ſedulitatem indefeſſam?

XI. Aeris repentina turbatio vitanda eſt. Vigor ætatis omnia habet gratioſa. Senectus vero contra.

XII. Ætati parvi licet ægri exiſtentis poteſtas (ineſt) aliquando permulta. Ob morbum animi tranquillitas, longitudinem ſignificat. Judicatio autem morbi ſolutio.

XIII. Quandoquidem affectus per conſenſum a dolore ortus affligit, ab alius ſympatheiâ nonnulli vexantur. Vociferatio dolore afficit. Sub forti labore indulgens conceſſio, locus amœnus ſalutifer eſt.

ANNOTATIONES
IN
HIPPOCRATIS
QUINQUE PRIMOS LIBROS.

In Librum De Arte.

XXII. [3] Πτρ φλεγμα διαχεειν. Velut in Leucophlegmaticis, per ſalitorum ciborum uſum; Raphani ruſticani, ſinapeos et talium infuſiones propinando. Vide de Morb. lib. 3. § XLIV. fig. 4. 8. 11, &c.

[5] Πνευμα καθηγορον. In Morbis ſcilicet pectoris præcipue.

[6] Ιδρωτας τοισι προειρημενοισι. In libro 3°. de Morb. § XXIV. fig. [61]. legimus μετα τα λυτρα. [64] και τῳ πόῳ ὑγραινειν. § XXIII. λυειν πολλῳ θερμῳ προς την δυναμιν τε καμνοντος de morbis pectoris agens Hippocrates talia ſi jubeat, et poſt balneum Αρυ ρίζαν, non dubitandum eſt quin προειρημενοισι referat ad eos, quorum morbos πνευμα κατηγορει.

[7] Δια της κυ5-εος. In Nephriticis et Febribus.

In

In Librum De Veteri Medicinâ.

XII. Υποκραλεειν, potius Επικρατεειν, rariſſime enim ſi omnino inveniendus eſt Υποκρατεειν.

XIX. [26] Κρεμαδαι, relaxari, laxe fluitare.

XXXI. Ην δε την χειρα, &c. Si manum admoveas et diutius adſit. *i. e.* Si frequenter, ob morbi longam durationem, manum admoveas, ad nares emungendas, frictione manuum locus exulceratur, licet non carnoſus ſit ſed pæne cartilagineus.

In Librum De Medico.

VII. [11] Εκφυσαδαι. Mallem cum nonnullis legere Εμφυσαδαι. Sed, ſi non nimis audax ſit conjectura, Εκχυμωσαδαι præponerem. *i. e.* Sanguinem inter venam et cutim in membranam cellularem tranſudare, et ibi ſugillationem formare, mox in cachecticis in pus mutari. Εκχυμοω ſæpius in hoc ſenſu apud Hippocratem occurrit. Sed Εκφυσαδαι de venis nunquam dicitur.

In Librum De Decoro Habitu.

I. [5] Ες εκεινα, lege ες εκεινην quæ refert ad Σοφιην την εν τω βιω et dein locum hunc ſic explicandum eſſe puto. Pars iſtius ſapientiæ quæ etiam ad vanam curioſitatem tendit et in nugis verſatur ad ſapientiam utilem referri poſſit, quatenus negotium eſt et ab ignavia et malitia homines diſtrahit.

13 Κακεινοισι ad ευσχημοσυνην και δοξαν. fig. 11. refert. *i. e.* omnis ſapientia ad turpe lucrum non ſpectans, in *illis* gloriâ ſcilicet et decore aſſequendis verſatur et occupatur.

14 Δημευεται Van. Lind. reddidit raptores, ſed ſi recte, legi debet Δημιζεται a Δημιζω populum decipio.

Sed Δημευεται eſt tertia perſona præſentis paſſivi et ſignificat publicatur. Anglice is proſtituted.

II. Επ' αθηλος, lege Απ' εθηλος.

III. 16 Καλου εκ τυ Διδαχθεντος, &c. Vide præceptiones, § 1. fig. 6.

VI. 2 Ευ νοῳ αυλη, nonnulli legunt αυλῃ in dativo, alii αυλυ. Sed ſi legatur αυτη in nominativo, cum ειδησις concordat, et facillime intelligenda eſt hæc ſententia.

2 Ειδησις, nonne anteferenda eſt Αιδησις reverentia, ionice pro Αιδεσις?

X. 2 Επισκεπτεο duobus modis hìc locus exponendus eſt. Hippocrates vel jubet nos inſpicere mutationes ab ignorantibus (*v. g.* nutricibus, Και τοις παρεουσι) factas, paulo poſt enim errores ægrotantium nos animadvertere monet, τας αμαρτιας καμνοντων.—Vel ab ignorantibus mutationes ſciſcitari jubet, ſecundum iſtud præceptum in præceptionum § II. fig. 24. μη οκνεειν παρα Ιδιωτεων ιστορεειν ην τι δοκεει ξυμφερον ες καιρον θεραπιης ——

In Librum Præceptionum.

III. 5 Απολογια της μελα πρηξιος, vide § 1. fig. 19, 20. et De Decor. habitu § 9. fig. 2.

IV. Παραινεσιος δ' αν, &c. Hoc eſt, Si incipias mercedem poſtulando, ægroti animo hunc timorem injicies

injicies, ne (cum te avarum esse ostendisti) eum relinquas. (Πορευση enim est 2da persona aoristi prim. subjunct. mod. vocis med.) et si non te mercede, quem postulas, conducat, te illum neglecturum, ergo nihil de mercede dicendum esse, sed prorsus negligendum esse lucri quæstum vult Hippocrates.

8 Επιμελειθαι miror cur tam negligenter sese gesserint Foesius et Vander Linden ut hoc verbum in suis editionibus manere paterentur in Hippocratis dedecus munificentissimi, procul dubio legendum est Απεμελειθαι.

23 Ω ϖρος Διος. Ω ponitur ionice pro ϖ. Ηδελφισμενος. In fraternitate medicorum inscriptus Ιερος Ανθρωπος leg. § III. fig. 18.

VI. 8 Ανευπυθυνη, reddidi mysteria ob hanc causam. De iis loquitur Hippocrates qui praxi medicinæ subito se accinxerunt, artis ignaris, impudentiâ solummodo fretis, et qui non medicorum ordini inscripti, Ηδελφισμενοι, mysteria artis, profanis non vulganda (βεβηλοισι δε ϖ θεμις) penitus nescibant, et ideo ea contemptui habere gloriabantur.

16 Αινυλες ευ μισοπονηρίη βοηθήσιος. Superbientes scelesto odio auxilii. Eos describit Hippocrates, qui recusant aliorum medicorum congressum et eorum auxilium, non *sceleris odio* permoti sed nimium sibi arrogantes, nullâ culpâ pallescentes.

19 Αχεσις. Foesius et V. L. Remissionem morbi procul dubio Hippocrates intelligit. Ergo Ανεσις legendum esse credo præcipue cum paulo post utitur ανεσις και επιλασις.

21 Ομοιωτες Ιητρω ϖοικιλιη medici veri et consociati variam præbuerunt ægrotantibus et dietam et medicinam secundum morbi et ægrorum vires (ut Hippocratem et Celsum legentibus notissimum est) Hi vero (ενυλες ευ βυθῳ

βυθῳ ατεχνιης) his penitus neglectis, unico fortaſſis remedio (more nonnullorum hodie praxim medicinæ exercentium) fidentes, uſque ad ægrorum nauſeam eandem e principio ad finem propinaverunt medicinam.

29 Ανεσις και επιτασις νοσεοντος. Remiſſio et intentio ægrotantis. Nonne eſt Foeſius hujus loci infidus interpres qui ita ſcribit. "Ut morbus præceps eſt et "vehemens aut remiſſus, ita circa ægrum medicus ſe "gerere debet in *Mercede poſcendâ.*" Ipſum audiamus Hippocratem κρεσσον σωζομενοισιν αμειδιζειν η ολεθριως εχοντες προμυσσειν. Παραγ. § IV. fig. 15. et paſſim benevolentiam erga homines non tantum laudat ſed jubet nos exercere, hic procul dubio vult Hippocrates ut medicus morbi violentiam vel remiſſionem diligenter inſpiciat non *mercedis* gratiâ, εχεσθαι δε δοξης μαλλον. Παραγ. § 4. fig. 14. Αποθεραπευσαι τε τον νοσεοντα και μη παριδειν. Παραγ. § 14. fig. 28, 29.

ROYAL INFIRMARY RADCLIFFE LIBRARY MANCHESTER.

FINIS.

ERRATA QUÆDAM.

Quæ parvi utpote pendentia ut corrigat lector benevolus desideratur:

Pag.	Lin.	
3.	5.	Post *sane*, lege *mihi*.
—	10.	Post *tacentes*, pone ,
6.	7.	Post *præbendam*, lege *quæ*.
6.	7.	Post *æquat*, pone ;
43.	10.	Pro *promanare*, lege *promulgare*.
—	15.	Post *pejeranti*, pone ,
51.	15.	Post *contendentes*, pone ,
54.	28.	Lege (τὰ πάντα πάντως ἱκανῶς ὁρῶσιν)
59.	12.	Post *profit*, pone ,
—	31.	Post *omnia*, pone ,
61.	28.	Post *sorbitiones*, pone ,
63.	25.	Post *plenitudine*, pone ,
—	26.	Post *noscere*, pone ,
69.	11.	Pro *habentia*, lege *habentes*.
—	13.	Pro *defluxerit*, lege *defluxerint*.
—	19.	Pro *Pharynga*, lege *Pharinge*.
71.	10.	Pro *continget*, lege *contingat*.
—	32.	Post *corpore*, pone ,
73.	4.	Pro *violentiam*, lege *violentiæ*.
75.	1.	Pro *cavere*, lege *videre*.
83.	11.	Pro *alium*, lege *aliud*.
—	23.	Post *enim*, pone ,
88.	11.	Post *factum*, pone ,